

S. FELIX III

DICTUS QUARTUS, PAPA LVI.

Anno aerae Christi comm. DXXVI.

est: ibi prohibitum, ad quod nullus audeat adspirare: ibi concessum, quid debeat mens Deo placitura praesumere. Quoties universalis poscit religionis causa, ad concilium te cuncti fratres evocante conveniant: et si quos eorum specialis negotii pulsat contentio, iurgia inter eos oborta compece, discussa sacris legibus determinando certamina. Quidquid autem illis pro fide, et veteribus constitutis, vel provida dispositione praecipies, vel personae nostrae auctoritate formabis, totam ad scientiam nostram instructae relationis attestazione perveniat, ut noster animus officii charitate dati, et tuus securitate perfruatur accepti. Deus te incolumem custodiat, frater charissime.

S. IOANNES I

PAPA LV

Anno aerae Christi comm. DXXIII.

An. C. 825 Ioannes, natione tuscus, filius Constantii, ordinatus est pontifex maximus die dominica 13 augusti anni 523. Sedit annos II, mens. IX, dies V (1) sub Iustino imperatore, et Theodorico rege a consulatu Iustini Aug. II et Opilionis ad eos. Olybrium sine collega. Postquam ordinaverat episcopos per diversa loca quindecim, defunctus est Ravennae in custodia 15 kal. iunias, cuius corpus translatum de Ravenna, sepultum est in basilica B. Petri apostoli sub die 6 kal. iunias anno 526. Vacavit sedes dies IV.

(1) In quampioribus codicibus Anastasianis, Regio, Mazarino, Thuanis duobus, Palatino, Vaticano, Bergomensi praeter annos II tribuuntur Ioannis mens. VIII, d. XVI. De diebus difficultatem non habemus, cum numerationem prolixerint ad d. 28 maii, anno 526, quo eius corpus Ravenna Romam translatum. Sed quare m. IX non scripserint prorsus ignoramus cum computanti pateat a 13 augusti ad 13 maii sequentis anni numerari m. IX, et tamen ipse V. Cl. Blanchinus fortasse hoc non advertens in Anast., t. III, pag. 246, notata de diebus differentia dicit: — Sunt igitur revera a die ordinationis 13 augusti 523 ad diem 18 maii 526 etc., anni II, mens. VIII, dies V.

Felix, natione samnius, filius Castorii, ordinatus die dominica 4 idus iulii anno 526, sedit annos IV, mens. II, dies XIII sub Iustiniano Augusto, et Athalarico rege a cos. Mavortio sine collega ad Lampadium, et Orestem cons. Fecit ordinationes duas per menses februarii et martii presbyterorum quinquaginta quinque, diaconorum quatuor: episcopos vero per diversa loca creavit numero viginti novem. Obiit 25 septembris anno 530, sepultusque est in Basilica B. Petri apostoli 4 idus octobris. Vacavit sedes dies III.

S. BONIFACIUS II

PAPA LVII.

Anno aerae Christi comm. DXXX.

Bonifacius dictus Iunior, natione romanus, filius Sigibuldi, electus die 28 septembris, et sequenti die dominica ordinatus est romanus pontifex anno 530. Sedit annos II, dies XXVI, sub Iustiniano Aug. et Athalarico rege anno I, et II post consulatum Lampadii et Orestis. Obiit die 25 octobris, anno 532, sepultusque est in basilica B. Petri apostoli. Vacavit sedes mens I, dies XVII.

Schisma sextum Dioscori antipapae.

Cum Bonifacio Dioscorus ordinatur sub contentione in basilica Constantiniana, et fuit dissentio in clero et senatu dies XXVIII. Cum Dioscori morte schisma feliciter extinctum est. Ipsius diebus Bonifacius zelo, et dolo ductus cum grandi amaritudine sub vinculo anathematis chirographi reconciliavit clerum: quem chirographum archivio Ecclesiae reclusit, quasi damnans Dioscorum.

An. C. 830

IOANNES II

PAPA LVIII

Anno aerae Christi comm. DXXXII.

Ioannes, qui et Mercurius, natione romanus, filius Proiecti, de Caelio Monte, creatus die 12 decembris, anno 532. Sedit annos II, menses IV, dies VI, temporibus Iustiniani Aug., et Theodorici, inde Theodati regum, a consulatu Iustiniani Aug. III sine collega ad Belisarium solum cos. oc. Fecit ordinationem unam presbyterorum quindecim, diaconorum per diversa loca unius et viginti. In pace Christi quievit die 18 aprilis 535, sepultusque est in basilica B. Petri. Vacavit sedes dies septem.

S. AGAPETUS I

PAPA LIX

Anno aerae Christi comm. DXXXV.

An. C. 838

Agapetus, natione romanus, filius Gordiani presbyteri, clericus ad S. Ioannem et Paulum, electus die 26 aprilis, ordinatur die dominica 6 maii, anno 535. Sedit in pontificatu sub Iustiniano Aug., et Theodato rege per consulatum Belisarii menses XI, dies XVIII. Fecit ordinationes duas in urbe Roma, quibus creavit diaconos quatuor, episcopos per diversa loca undecim. Defunctus est Constantinopoli 10 kalendas maii, anno 536, cuius corpus in loculo plumbeo translatum est Romam usque in basilicam B. Petri apostoli, ibique sepultum 12 kal. octobris. Vacavit sedes ab eius obitu mens I, dies XVI.

De praediis iuris Ecclesiae nullo titulo alienandis (1).

SUMMARIUM

Praedia ecclesiastica alienare Patrum instituta vetant. — Custodienda synodalia decreta.

(1) Ex tom. v Concil.

Bull. Rom. Vol. I.

19

Dilectissimo fratri Caesario Agapetus

Tanta est, Deo propitio, et ad ea libentissime concedenda, quae alimoniis proficiunt pauperum, et circa tuae fraternitatis affectum, nostra devotio, ut onerosum nobis nullatenus esse iudicemus, quod annui vestris desideriis postulatis. Sed revocant nos veneranda Patrum manifestissima constituta, quibus prohibemur, praedia iure Ecclesiae, cui nos omnipotens Dominus praesesse constituit, quolibet titulo ad aliena iura transferre. Qua in re vestrae quoque sapientiae credimus esse gratissimum, quod in nullo contra priscae definitionis constituta, vel regulas, pro qualibet occasione, vel sub cuiuscumque personae respectu, venire praesumimus. Nec tenacitatis studio, aut saecularis utilitatis causa hoc facere non credatis, sed divini consideratione iudicii necesse nobis est, quidquid sancta synodalis decrevit auctoritas, inviolabiliter custodire. Quod ut caritati tuae indubitanter elucescat, ad locum de hoc articulo, ex constitutis Patrum fecimus revelari; quae cum praesentibus pariter affatibus vobis credimus dirigenda. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data XV kalendas aug. P. C. Paulini iunioris V. C.

Dat. die 18 augusti anno Domini 535.

S. SILVERIUS

PAPA LX

Anno aerae Christi comm. DXXXVI.

Silverius, natione campanus, filius Hormisdæ episcopi romani, ex praecedenti legitimo matrimonio natus, ordinatus est summus pontifex die dominica 8 iunii primum sub vi a Theodato incussa clero, sed cuius electioni postmodum subscripserunt presbyteri. Fuit sub Iustiniano Aug. et Vitige rege, II post consulatum Belisarii anno, et postea cos. Fl. Ioanne sine collega. Sedit usque ad mensem iunium 538.

Praedia ecclesiastica alienare Patrum instituta vetant.

Custodienda synodalia decreta.

An. C. 838

(quo tempore in exilio degens martyrium complevit) dies paucos supra annos II. Una ordinatione creavit presbyteros quatuordecim, episcopos per diversa loca unum de viginti. Corpus eius sepultum est ad Pontias Insulas in loco exilii sui, 12 kal iulii. Vacavit sedes dies IV.

Schisma septimum a Vigilio conflatur in romana Ecclesia.

VIGILIUS

PAPA LXI

Anno aerae Christi comm. DXXXVIII.

An. C. 838 Vigilius, natione romanus, filius Ioannis consulis, diaconus S. R. E., ac sibi successor, a Bonifacio II ordinatur in romana synodo per constitutum, quod tamen idem Bonifacius in altera synodo incendio consumpsit. In pontificiam sedem intruditur a factione Theodorae Augustae die XXII novembris anno DXXXVII in locum Silverii per vim depositi, et in exilium pulsus: tandem post Silverii obitum cleri suffragiis eidem suffectus est mense iunio anni DXXXVIII. Sedit itaque a legitima sui electione annos XVI, mens. VI, dies XVII, ante quod tempus usurpatam sedem tenuerat mensibus VII, diebus II. Fuit autem temporibus Iustiniani Aug., et Totilae regis a cos. Appione sine collega ad post consulatum Basilii Iun. ter et decies. Fecit ordinationes duas, quibus creavit presbyteros quadraginta sex, diaconos sexdecim, episcopos per diversa loca unum supra octuaginta. Syracusis in Sicilia moritur die 11 Ianuarii anno 535. Corpus vero Romam delatum sepultum est ad S. Marcellum via Salaria in coemeterio Priscillae. Vacavit sedes menses III, dies V.

I.

Iustiniani fidem laudat, simulque Anthimum Constantinopolitanum, aliosque Acephalos anathematizat, ac synodorum statuta confirmat (1).

SUMMARIUM

Hortatur imperatorem, ut procuret fidei unitatem. — Non sunt digni praesules, qui constituta sedis apostolicae non servant. — Anathema contra perverse disputantes, vel infideliter dubitantes de fide sedis apostolicae. — Anathematis confirmatio in Anthimum, eiusque sectatores, et socios. — De privilegiis sedis apostolicae conservandis.

Gloriosissimo et clementissimo filio Iustiniano Augusto Vigilius papa

Literis clementiae vestrae, glorioso viro filio nostro Dominico ex consule, atque patrio deferente, assueta veneratione susceptis, iucunditate multiplici universali Ecclesiae gaudendum esse perspeximus, quod christianam fidem, qua divina Trinitas honoratur, et colitur, in nullo dissimilem, in nullo permittitis esse discordem, et hac clementissimo imperio vestro Dei, cui serviendo regnatis et regnando servitis, gratiam indefessis cumulatis operibus, ut in his, quae vobis pro integritate, et devotione fidei vestrae Dominus singulari pietate concessit, agnoscantur, iuste ac convenienter impleri, quam praedicationem docet Apostolus: Quia sancti per fidem vicerunt regna (a). Qualia enim regna plus armis fidei, quam corporea fortitudine viceritis, docet immensitas gentium subiectarum, quae quanto maior assurgit numero, tanto mystici solius perfecta operatione miraculi superatur. Unde nos in Domino nimium convenit gloriari, quod non imperialem solum, sed etiam sacerdotalem vobis animum concedere, sua miseratione dignatus est, et quod omnes pontifices antiqua in offerendo sacrificia traditione deposcimus, exorantes, ut catholicam fidem adunare,

(1) Ex VV. CC. Vat. edidit card. Carafa.

(a) Hebr. II.

Hortatur imperatorem, ut procuret fidei unitatem.

regere Dominus, et custodire toto orbe dignetur, summis hoc pietas vestra viribus effecisse, cum per omnes regni vestri partes, et universos fines terrae, eam fidem, quam per venerabiles semper christianae confessionis iudicio complectendam Nicaenam, Constantinopolitanam, Ephesinam primam, sed et Chalcedonensem synodos constat irreprehensibiliter solidatam, inconcussa iubeatis pace servari, nec christiano quemquam vocabulo nuncupetis, qui se a praefatarum synodorum unitate seiungit, et qui fidem earum in omnibus viribus omnique defendit annixi, non iudicandum potius existimetis. Cui non ergo sacerdotum iucundam exultationem et gaudia infinita conciliet, quod insertum per Dei nostri gratiam cordi vestro lumen evangelicae veritatis; perniciosorum, atque haereticorum dogmatum nocte discussa, universali resplendet Ecclesiae? Absit ergo a nobis, ut quod omnibus fratribus, et coepiscopis nostris generare gaudium profiteamur nostrum non aut cum omnibus misceatur, aut (quod magis dignum est) supra cunctos emineat, ex qua re, venerabilis imperator, devota venerationis gratulatione suscepimus, quod ardore fidei, et suavis iracundiae commotione succensi, nobis etiam pios direxistis affatus, in quibus beatae recordationis Caelestinum, atque Leonem apostolicae sedis praesules, qui singulas haereses pro divina sibi dispensatione commissa, cum synodali congregatione damnantes, quid cuncti generaliter sequi debeant christiani, mansura in aevum lege sanxerunt, laudabili commemoratis affectu. Quorum probabilia constituta sanctae recordationis Hormisda, atque Ioannes senior, necnon et Agapetus decessores nostri per omnia conservantes, universos Nestorianae, atque Eutychianae sequaces haeresis iustae mucrone sententiae perculerunt. Quod nos summis viribus sequi, summoque adnixu defendere pietatis vestrae elementia indubitabiliter agnoscat, sed et beati Leonis

epistolas ad sanctae recordationis Flavianum tunc Constantinopolitanae civitatis antistitem, nec non ad clementissimae memoriae Leonem principem destinatos; quibus haereticorum, idest Nestorii atque Eutychetis perfidiam rationabili assertione, Deo sibi inspirante, confudit, omnino amplectimur, et qua oportet charitate defendimus. Et quamvis nos animi, fideique nostrae, Deo custodiente, sinceritas contra ea nullatenus venire permittat; perpendere tamen debet vestrae pietatis admiranda prudentia, quia non digni censentur antistites, qui praefatorum praesulum sedis apostolicae inviolabiliter minime constituta servaverint. Haec ergo, quae de fide a patribus sanctarum quatuor synodorum et a designatis beatae recordationis papae Leonis epistolis, atque a suprascriptorum praedecessorum nostrorum constitutis, sunt venerabiliter definita, per omnia nos sequentes, et eorum doctrinae contrarios probabilis apostolicae sedis auctoritate damnantes, anathematizamus eos, quicumque de fidei eius expositione, vel rectitudine, aut disputare perverse, aut infideliter dubitare tentaverint: et contra eadem sentientes, quae de fide in Nicaena, Constantinopolitana, Ephesina prima, et Chalcedonensi, sanctissimis synodis, nec non et beatae recordationis praedecessoris nostri Leonis epistolis, quarum fecimus mentionem, vel universis, quae ipsius sanxit auctoritas continentur, catholicae fidei unitate secernimus, amplectentesque, et in omnibus comprobantes fidei vestrae libellum, quem nostri obsequii famulatu tunc praedecessori nostro pia recordationis Agapeto pietas vestra orthodoxa devotione contradidit, in quo ea, quae mente geritis, ad eruditionem futurae aetatis, Scripturae quoque testimonio declarastis, nihilque a saepe dictorum praedecessorum nostrorum fide deviantibus sub qualibet occasione servamus, nisi forte haeresis in qua voluntantur amputata caligine, suprascriptam de fide veritatem poenitentiae com-

Non sunt digni praesules, qui constituta Sedis Apostolicae non servant.

Anathema contra perverse disputantes, vel infideliter dubitantes de fide Sedis Apostolicae.

petenti voluerint correctione sectari; et damnatis in omnibus, quae contra ea, quae praefati sumus, pravissima quidam impietate dixerunt; subscriptionibus suis, et propriis vocibus cunctos haereticorum respuentes errores, canonica fuerint distinctione conversi; ut tunc communionis sacrae mysterium mereantur, dum omnia, quae praefati sumus, canonica, et apostolica districtione impleverint; quia nulli corrigentis se poenitentiae locum convenit amputare. In his vero, in quibus Mennam fratrem et coepiscopum nostrum, memorem libelli sui, quem praedecessori nostro beatae memoriae Agapeto, ordinationis suae tempore, vestrae clementiae consensu porrexerat, sequentem revera sedis apostolicae disciplinam, haereticis inferius comprehensis, id est Severo Eutychiano, Petro Apameno, Anthimo, qui etiam Ecclesiam Constantinopolitanam prava ambitione pervaserat Xenocae, sed et Theodosio Alexandrino, et Constantio Laodicensi, atque Antonio Versentano Eutychianae haeresis, sed et Dioscoro, qui in Chalcedonensi synodo inter alios legitur fuisse damnatus, et defensoribus, atque sequacibus anathema dixisse pietas vestra mandavit; in nullo a nobis quidem moleste suscipitur a praedicto fratre nostro, vel a quolibet alio in haereticos dicta damnatio: sed, et libenter amplectimur, et sedis apostolicae auctoritate firmamus, complices damnationum similis anathematis ultione plectentes; ea videlicet ratione, ut (sicut supra meminimus) secundum praesulum sedis apostolicae constituta, his, qui resipuerint, et praecedentium synodorum, vel suprascriptorum apostolicae sedis pontificum susceperint constituta, poenitentiae, et communionis aditum reseramus. Sed quia novimus potius plus illos, qui haereticam perfidiam destruunt, sibi magis prodesse errantium vitando consortium, quam sententiae suprascriptorum Patrum multipliciter solidatae aliquid firmitatis adiungere, quam constat suis indubitate

viribus Deo auctore subsistere: ideo tanquam non noviter latam damnationem minime arbitrati sumus novo aliquo indigere responso. Qui enim haeresum, quarum supra meminimus, vel omnium aliarum, quae sunt apostolica definitione, et constitutione damnatae, sectatores fuerint inventi, non tantum ex nova lege, sed ex ipsa auctorum suorum iam pridem damnatione perculsi sunt, et licet pietatem vestram aliter de taciturnitate nostra suspicari, vel intelligere voluerit malignus interpret; nos tamen, quos beatus Petrus apostolus omni poscenti rationem reddere pia traditione constituit, libenti animo christianitati vestrae satisfaciendum esse perspeximus (a); suppliciter sperantes, ut nullius subrepentis insidiis privilegia sedis beati Petri apostoli christianissimis temporibus vestris in aliquo permittatis imminui. Quae si turbentur, quod non credimus, aut minuantur in aliquo, violatae fidei instar ostendant. Scit enim sapientiae vestrae pietas singularis, illam se auctoritatis ipsius beati Petri apostoli retributionem modis omnibus merituram, quam vel in illius privilegiis, vel in nostra humili vestra servaveritis, Deo vobis aspirante, persona. Tamen ut cuncta pietatem vestram informet, et nihil pro callidi insidiatoris astutia alterius relinquatur ambiguum, beatae recordationis praedecessoris nostri papae Leonis, quae diversis ad Orientem sunt directa temporibus constituta, quanta de plurimis in praesenti necessaria credimus, superadiecimus, rogantes per ipsum, cuius causam integre agere festinatis, et cupitis christianitatis affectu, ut universa legere pietas vestra dignetur, ne aliquid supersit, quod minime relegatur. Scio enim quia sicut Deus vobis legem dederit voluntatem, ita cuncta tractantes, sapientia vobis singulariter a Deo concessa disponitis, ut neque de religione, neque de aliquo praepudicio quilibet fidelium sacerdotum possit in qualibet parte vexari,

(a) 1. Pet. 3.

De privilegio
Sedis Apostolicae
conservandis.

Anathematis
confirmatio in
Anthimum, et
iusque sectatores
et alios.

SUMMARIUM

De episcoporum causis per vicarium apostolicum, adhibito caeterorum consensu, discutendis. — Maiores causae ad sedis apostolicae iudicium deferendae. — Episcopi a suis Ecclesiis nisi obtenta prius ab eodem vicario licentia ne recedant. — De pace inter imp. et regem Childebertum concilianda. — Pallium Auxanio conceditur.

Dilectissimo fratri Auxantio Vigilus

Sicut nos pro tuae charitatis affectu, et pro gloriosissimi filii nostri regis Childeberti christiana devotione mandatis, vices nostras libentissima voluntate contulimus, ita fraternitatem tuam convenit Deo placitis operibus tantae sedis auctoritate digna conversatione uti, atque disponere, ut bonis actibus innotescens, rectum circa charitatem tuam iudicium nostrae dilectionis ostendas. Convenit enim nos doctoris gentium mandata recolare, quibus Thimotheum discipulum suum instructionibus sanctis hortatur, dicens: Exemplum esto fidelium in verbo, in conversatione, in charitate, in fide, in castitate (a). Et sicut item apostolorum primus saluberrima admonitione praecipiens: Pascite, qui in vobis est, gregem Dei (b), consequenti adhortatione subiungit: Forma facti gregis ex animo, et cum apparuerit princeps pastorem, percipietis immarcescibilem gloriae coronam. Si quae ergo inter fratres, et coepiscopos nostros, in locis vestrae charitati praesenti auctoritate commissis, seminante illo auctore ex antiqua iniquitate zizanas, dissensiones emerint, adhibitis vobiscum sacerdotibus numero competenti, causas canonica et apostolica aequitate discutite, ea modis omnibus prolato iudicio finituri, quae Deo placitis decessorum nostrorum possint regulis convenire. Si qua vero certamina, aut de religione fidei, quod Deus auferrat, aut de quolibet negotio, quod ibi pro sui magnitudine terminari non possit, evenerint, totius veritatis indagine diligenti ratione discussa relationis ad nos seriem

De episcoporum
causis per
vicarium apo-
stolicum ad-
hibito caetero-
rum consensu
discutendis.

Maiores cau-
sas ad Sedem
Apostolicae
iudicium de-
ferendae.

rationem. Hos igitur (prout christianitatis vestrae meritum postulabat) in quantum valuimus, reddidisse sufficiat: quamvis nos nihil contra synodalia, vel praedecessorum nostrorum praesulum sedis apostolicae constituta, aut commisisse aliquid, aut tentasse, quisquam licet astutus et subtilis, inveniet. Ea vero, quae fidei catholicae, vel animae nostrae expediunt (de qua sicut novit pietas vestra, et pro sacerdotali officio, et pro multiplicibus praestitis clementiae vestrae, causam plus aliis habeo cogitandi) suggerere non omitto. In primis supplicantes, et ipsius beati Petri apostoli, quem diligitis intercedente suffragio, postulantes, ut semper ad hanc sedem apostolicam pro disponendis reipublicae vestrae utilitatibus orthodoxas et Deo placitas, et rugam, aut maculam fidei non habentes dignemini destinare personas, per quas et ea, quae publico vestro conveniunt, salubriter ordinentur, et pro animae vestrae mercede catholicae disciplinae in nullo conturbetur integritas; ut universi revera illud gratiae coelestis manus iam, sicut et credimus, pietatem vestram habere cognoscant, quod Salomon adhuc a Domino postulabat, dicens: Dabis servo tuo cor audire, et iudicare populum tuum in iustitia, et intelligere inter malum et bonum (a). Et quia per filium nostrum Dominicum praesentium portitorem quaedam verbo suggerenda mandavimus, speramus ut ea, aspirante vobis Domino, et libenter audire dignemini, et maxime quae ecclesiasticae paci, ac de hinc generalitatis quieti profutura sunt, consueta christianitate vel providentia disponatis.

II.

Vices apostolicae sedis Auxanio in Gallia delegat, et pallii usum concedit, admonens, ut pro imperatore Deum oret pacemque inter ipsum, et Childebertum regem conservare studeat (1).

(a) Reg. III. 3, 9. (1) Conc., loc. cit.

(a) 1. Timoth. 4 (b) 1. Petr. 3.

destinantes, apostolicae sedi terminanda servata: ut universis a fraternitate vestra competenti ratione dispositis, pax, quae Salvatoris voce collata est Ecclesiae Dei, quae una est in toto orbe diffusa, stabili firmitate servetur, nec antiqui hostis possit taxatione vexari, in illius petrae Christi Dei Domini, et Salvatoris nostri erectione firmata stabilitate persistens. Quae cuncta ut fraternitas vestra melius per Dei gratiam possit implere, universis episcopis, quibus te praesesse volumus, auctoritatis nostrae est serie declaratum. Nullus ergo de pontificibus tuae per has vices ordinationi commissis, sicut et ad eos data loquitur nostra praeceptio, in longinquis quibuslibet locis audeat proficisci, nisi solemni more, sicut decessore nostro decessori vestro similiter concedente consueverant, formatam vestrae charitatis acceperit. Oportet ergo fraternitatem vestram incessantibus supplicationibus Deo nostro preces effundere, ut domnos filios nostros clementissimos principes Iustinianum, atque Theodorum, sua semper protectione custodiat: quae pro his vestrae charitati mandandis, et suggerente gloriosissimo, et excellentissimo filio nostro patricio Belisario, pro quo item vos convenit exorare, pia praebuerunt devotione consensum. Hortamur quoque, ut sacerdotali opere inter gloriosissimum virum Childebertum regem, sed et antedictum clementissimum principem, conceptae gratiae documenta paterna adhortatione servetis. Bene enim Domini, et Salvatoris nostri, quae populis praedicamus, mandata ante oculos retinemus, quibus ait: Beati pacifici, quoniam filii Dei vocabuntur (a). Et quia digna credimus ratione compleri, ut agenti vices nostras pallii non desit ornatus, usum tibi eius, sicut decessori tuo praedecessor noster sanctae recordationis Symmachus legitur contulisse, beati Petri sancta auctoritate concedimus. Ea vero, quae de praesenti ordinatione nostra directa praeceptione

(a) Matth. 5.

signavimus, ad universos episcopos per charitatem tuam volumus pervenire. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data xi kalen. iunias, iv post consulatum Basilii V. C.

Dat. die 22 maii anno Domini 545, pontif. Vigilii anno vii.

III.

Auxanium vicarium sedis apostolicae constitutum esse nunciat: huius muneris partes explicat, omnesque Auxanio obtemperare iubet (1).

SUMMARIUM

Prooemium. — De Auxanio vicario sedis apostolicae constituto. — Maiores causae ad eandem sedem devolvendae. — De obedientia Auxanio praestanda. — Ne episcopi sine licentia vicarii apostolici a suis sedibus discedant.

Dilectissimis fratribus, universis episcopis omnium provinciarum per Gallias, qui sub regno vel potestate gloriosissimi filii nostri Childeberti regis Francorum constituti sunt, sed et his, qui ex antiqua consuetudine ab Arelatensi consecrati sunt, vel consecrantur episcopo, Vigilii.

Quantum pro divina potentia apostolorum primi sedem, non pro nostris meritis, sed pro ineffabili suae misericordiae pietate habere constituit, tantum nos de universarum Ecclesiarum dispositione, et pace, et statu curam habere convenit, cum gentium dicat Apostolus: Instantia mea quotidiana, sollicitudo omnium Ecclesiarum (a). Quomodo ergo inter Domini sacerdotes sancta, et Deo placita potest manere concordia, nisi ut, si humani generis hostis antiqua nequitia consuetam zizaniam seminare voluerit, is, qui absentiam nostram sedis apostolicae vicibus perfruendo spirituali gratia repraesentat, auferat certamen exortum? Quapropter Auxanio fratri, et coepiscopo nostro, Arelatensis civitatis antistiti, vices nostras charitas vestra nos dedisse

(1) Ut sup. (a) I. Corinth. 11.

Maiores causae ad eandem Sedem devolvendae.

De obedientia Auxanio praestanda

cognoscat; ut si aliqua, quod absit, fortassis emerit contentio, congregatis ibi fratribus, et coepiscopis nostris, causas canonica, et apostolica auctoritate discutens, Deo placita aequitate diffiniat. Contentiones vero si quae, quas Dominus auferat, in fidei causa contigerint, aut emerit forte negotium, quod pro magnitudine sui apostolicae sedis magis iudicio debeat terminari, ad nostram discussa veritate perferat sine dilatione notitiam. Et quia necesse est, ut aptis Deo propitiante temporibus Arelatensis episcopus nostris vicibus fungatur; quoties iudicaverit expedire, ut pro facienda consolatione communi episcoporum debeant congregari personae, nullus inobediens eius forte mandatis sit. Quod si fuerit, a congregatione suspendatur: nisi aut corporalis infirmitas, aut iustae causae eum excusatio venire prohibeat, ita tamen, ut si se, quo minus occurrat, rationabili potest exceptione defendere, ad synodum pro suo presbyteri aut diaconi dirigat loco personam: quatenus quae a nostro vicario congregatis fratribus definita sententia fuerint terminata, ad eius qui absens est, per suos perducta notitiam sincera, et inviolabili stabilitate serventur. Necesse est enim quoties in nomine Domini eius famuli ad tractanda, quae sunt ipsi placita, colligantur, Sancti Spiritus non deesse praesentiam. Ita enim Christi Dei Domini et Salvatoris nostri mandata nos instruunt, quibus ait: Ubi fuerint duo, aut tres in nomine meo congregati, ibi ero in medio eorum (a). Quid ergo se aestimat subiturum, qui Deo odiosa superbia in illa congregatione interesse contemnit, in qua Dominus noster adfuturum pia promissione denunciat? Illud pari auctoritate mandamus, ne quisquam episcoporum sine praedicti fratris et coepiscopi nostri formata ad longinquiora loca audeat proficisci; quippe quia et decessorum nostrorum decessoribus eius, quibus vices suas libentissime contulerunt,

(a) Matth. 18.

sanctae sic definiunt iussiones: ut his omnibus obedientia Deo placita custoditis, pax, quae a Christo Deo Domino, et Salvatore nostro apostolis tanquam haereditario est nomine derelicta, in Ecclesia Dei, quae una est toto orbe diffusa, firma stabilitate servetur. Deus vos incolumes custodiat, fratres carissimi. Data xi kal. iunias, iv post consulatum Basilii V. C.

Dat. die 21 maii anno Domini 545, pontif. Vigilii anno vii.

IV.

Auxanio Arelatensi delegatur cognitio causae Praetesti episcopi. (1).

SUMMARIUM

De laicis per saltum non ordinandis.

Dilectissimo fratri Auxanio Vigilii

Licet fraternitati vestrae apostolicae sedis vicibus attributis, quas directa auctoritate commisimus, generaliter emergentium causarum sit discutiendarum licentia: tamen quia filii nostri Ioannis presbyteri, sed et Teredii diaconi, qui ad nos tua charitate directi sunt, de Praetesti excessu est porrecta petitio, necessarium valde credimus, specialiter memorati negotii examinationem praesenti vobis auctoritate mandare. Quapropter charitati, qua in Christo iungimur, reddentes fraternae alloquia visitationis, hortamur ut adhibitis vobiscum fratribus et coepiscopis nostris numero competente, discussa ratione canonica veritate, ea sapienti ordinatione disponat, quae decessorum nostrorum conveniant statutis, charitas vestra ratione prospiciens, ne aliquem facile ex laicis ad sacros ordines saltu praecipiti cuiquam sacerdotum liceat aggregare. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data xi kalen. iunias, iv post consulatum Basilii V. C.

Dat. die 22 maii anno Domini 545, pontif. Vigilii anno vii.

(1) Conc. tom. v.

Episcopi a sua Ecclesia, nisi obtenta prius ab eodem vicario licentia, ne recedant.

De pace inter imp. et regem Childebertum concilianda.

Pallium Auxanio conceditur.

De laicis per saltum non ordinandis

De Auxanio vicario Sedis Apostolicae constituto.

Ne episcopi sine licentia vicarii apostolici a suis sedibus discedant.

Prooemium.

V.

Aureliano Arelatensi vices apostolicas sedis in Gallia delegantur, pallique usus conceditur. (1).

SUMMARIUM

Adhortatio ad Aurelianum, ut ea, quae episcopalis muneris sunt, adimpleat. — De causis ab eodem secundum apostolica statuta definiendis. — Causae maiores ad sedem apostolicam remittendae. — Adhortatio ad pacem Ecclesiae conservandam. — Episcopi a sua Ecclesia non recedant sine vicarii apostolici licentia. — Pallium Aureliano concedit pont.

Dilectissimo fratri Aureliano Vigilus

Administrationm vicium nostrarum fraternitati vestrae animo libenti committimus, credimus charitatis vestrae officio actibus Deo placitis diligenter universa compleri, quando, et summi sacerdotis consortio vos dignos divina esse gratia iudicavit, et gloriosissimi Childeberti Francorum regis christiana, et Deo placita in perhibendo vobis testimonio voluntas accessit. Quapropter vices nostras vestrae charitati hac auctoritate committimus, ut universa, quae decessorum nostrorum vel canonum statuta sanxerunt, Deo congruis operibus faciendo, atque servando, et nostrum praedicti gloriosi regis iudicium circa charitatem tuam rectum fuisse possis ostendere. Sanctarum enim Scripturarum nos docet auctoritas, quia Christus Deus Dominus et Salvator noster prius universa, quae bona sunt, facere voluit quam docere: scriptum est enim: Primum quidem sermonem feci de omnibus, o Theophile, quae coepit Iesus facere et docere usque in diem, qua praecipiens apostolis per Spiritum Sanctum, quos elegit, assumptus est (a). Item quid commonendo Timotheum doctor gentium dicat Apostolus, Fraternitatem tuam semper ante oculos habere confidimus. Ait enim: Confortare in gratia, quae est in Christo Iesu; et quae audisti a me per multos testes, haec commenda fidelibus hominibus, qui idonei

erunt et alios docere: et item ipse: Sollicite curate ipsum probabilem exhibere Deo operarium inconfusibilem; recte tractantem verbum veritatis: et iterum: Labora sicut bonus miles Christi Iesu Intellige quae dico; dabit enim tibi Dominus in omnibus intellectum (a). Si quam ergo inter fratres diabolus, humani generis hostis antiquus, zizaniam seminaverit calliditate nequitiae consuetae, aut de aliquo sacerdotum fraternitati tuae, servatis maiorum per omnia constitutis, fuerit querela deposita; adhibitis tibi fratribus et coepiscopis secundum qualitatem negotii numero competente, causam canonica et apostolica ordinatione discutens, ea sententia defines, quae et decessorum nostrorum conveniat statutis, et Deo aequitate in omnibus diligenti sit gratia. Si quod vero de religione fidei, quod Deus auferat, fuerit certamen exortum, aut tale aliquod negotium fortassis emerit, quod pro sui magnitudine ibidem nequeat defini; veritate discussa, relationis serie distincta, ad nostrae sedis consultationem potius, ut remittas, hortamur; quae ita decessores vestros, qui decessorum nostrorum vices egisse monstrantur, fecisse testimonium nostri declarat scrinii: quatenus ea dispositione servata Ecclesiae unitas stabili firmitate persistens, pacis bono in omnibus perfruatur: cuius velut haereditarium munus Christus Deus Dominus, et Salvator noster, ad coelos, unde nunquam defuit, rediturus, discipulis suis legitur reliquisse, dicens: Pacem meam do vobis, pacem meam relinquo vobis (b); et ut universa fraternitas vestra diligenti possit ratione complere, episcopis, quibus pro vice nostra te praeesse volumus, nos praecepta destinasse signamus, ut et illi vobis obedientiam exhibere debeant competentem, et fraternitas tua eos in Christi charitate complectens, exemplis bonorum potius operum, ad quae sunt Deo placita, facienda semper invitet. Illud pariter auctoritate signavimus, ne quis sine

(a) 2. Timoth. 2. (b) Ioan. 14.

De causis ab eodem secundum apostolica statuta definiendis.

Causae maiores ad Sedem Apostolicam remittendae.

Adhortatio ad pacem Ecclesiae conservandam.

Adhortatio ad Aurelianum, ut ea, quae episcopalis muneris sunt, adimpleat.

Episcopi a sua Ecclesia non recedant sine vicarii apostolici licentia.

Pallium Aureliano concedit Pont.

formata tuae fraternitatis ad longiora loca audeat proficisci: sed ut consuetudinem illam debeant custodire, quam constat semper nostrae sedis habuisse vicarium, et a vobis formatam postulent, si causarum suarum necessitate compulsi, ad longiora itinera destinare disponunt. Sed ne in aliquo sedis nostrae vicarius minor suis decessoribus videatur, necessarium fore credidimus pallii vobis usum quemadmodum decessori vestro hactenus dederamus, praesenti auctoritate concedere; ut morum et omnium honorum rerum vobis beato Petro apostolo suffragante, non desit ornatus. Oportet ergo charitatem vestram sacerdotali semper studio inter domnos filios nostros clementissimos principes, et gloriosissimum virum, idest filium nostrum Childebertum regem, gratiae intactae foedera custodire. Scitis enim, nec vos convenit ignorare, quod necessario praedicatis, quia Scriptura pronunciat, dicens: Beati pedes evangelizantium pacem, evangelizantium bona (a). Et hoc quoque vestrum facere desideramus affectum, ut glorioso viro filio nostro patricio Belisario destinatis scriptis gratias referatis, qui homini vestro laborem ad clementissimum principem abstulit transeundi; sed mox ut responsum recepit, nobis suis literis indicavit. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data x kalendas septembris, v post consulatum Basilii viri clarissimi.

Dat. die 23 augusti anno Domini 546, pontif. Vigilii anno ix.

VI.

In idem argumentum (1).

SUMMARIUM

Vicarii apostolici constituuntur, ut conservetur pax in Ecclesiis Dei. — Vices apostolicae Aureliano Arelatensi commissae. — De obedientia ab episcopis ei praestanda. — De accedendo ad concilium quando fuerit ab Aurel. convocatum.

(a) Rom. 10. (1) Conc. tom. v. Bull. Rom. Vol. I 20

Dilectissimis fratribus universis episcopis, qui sub regno gloriosissimi filii nostri Childeberti regis sunt per Gallias constituti, Vigilus.

Admonet nos loci nostri ministerium divinae misericordiae dono collatum, Domini nos gratia protegente, negligentis speculatoris evitando periculum, bonis potius palmam retributionis promissae, et studeamus, et mereamur accipere. Unde nos Christus Deus Dominus et Salvator noster primi apostolorum locum pro ineffabili pietatis suae gerere largitate concessit, tantum nos de universarum pace Ecclesiarum, quae licet in multis, una tamen est toto orbe diffusa, incessanti studio convenit esse sollicitos. Quippe quia nos sanctarum Scripturarum eloquia reddant diligenter instructos, quod cum Moyses Dei famulus divinis iussionibus obsecundans, ad montem voluisset ascendere, loco sui Aaron, et Hur legitur reliquisse, dicens: Expectate hic, donec revertamur ad vos (a). Habetis Aaron et Hur vobiscum, si quid natum fuerit quaestionis, referetis ad eos. Ita enim inter sacerdotes Domini potest pax super omnia Deo placita custodiri si fuerit qui vicum nostrarum auctoritate subnixus, personam nostram in Galliarum partibus praesentans, secundum consuetudinem a nostris decessoribus attributam, sapientiam sollicita indagatione custodiens, si quam humani generis hostis antiquus zizaniam inter Dei famulos nequitia consueti seminare tentaverit, sapientiae suae moderamine, adhibitis sibi fratribus, ac coepiscopis nostris, iustitia Deo placita scandala orta submoveat. Unde quia dudum Auxanio quondam Arelatensis civitatis antistiti, vicum nostrarum sollicitudinem dederamus, sed cursum vitae praesentis implendo de hac luce migravit, in cuius loco Aurelianus frater noster noscitur successisse, necessarium valde credidimus sollicitudinem hanc a nobis antefato debere committi, confidentes illum, et pro loci sui qualitate bonis actibus

(a) Exod. 24.

Vicarii apostolici constituuntur, ut conservetur pax in Ecclesiis Dei.

Vices apostolicae Aureliano Arelatensi commissae.

universa, quae Deo placeant posse complere, et maxime cum gloriosus filius noster Childebertus rex testimonium bonae conscientiae pro christiana suae voluntatis devotione perhibuit. Oportet ergo charitatem vestram ei in omnibus, quae servatis per cuncta canonibus salubriter secundum nostrorum definita maiorum pro nostra auctoritate censuerit, praebere obedientiam competentem. Et quia omnino necesse est, ut pro diversis cum fratribus Deo iuvante tractandis, statutis, aptisque temporibus episcoporum synodum debeat congregare; idcirco praesenti auctoritate censemus, ut nullus ubi aut quando constituerit, se audeat excusare, excepta infirmitatis causa, quam humana non potest evitare fragilitas, aut certe quem dignae excusationis ratio fecerit non venire. Omnibus nihilominus scientibus, quod Christus Dominus, et Salvator noster pia institutione pronunciat, dicens: Quia si duo ex vobis consenserint super terram, de omni re, quamcumque petierint, fiet illis a Patre meo qui est in coelis (a). Quemadmodum autem quis sibi, quae postulat, credit posse concedi, si congregationis quis sanctae conventum, ubi Dominus praesentiam suam promisit modis omnibus adfuturam, sine aliqua rectae excusationis causa vitare crediderit? Sed sicut praefati sumus, si iusta causa illum ad Synodum fuerit non venire, pro se aut presbyterum, aut diaconum destinare non differat: quatenus quae fuerint constituta, per eos possit agnoscere et definita complere. Pari auctoritate mandantes, ut nullus sine praedicti formata ad longinquiora loca audeat proficisci: praesertim quia et decessorum nostrorum decessoribus eius, quibus vices suas commisisse praeteritis temporibus releguntur, sic definiunt statuta; ut his omnibus obedientia Deo placita custoditis, pax Ecclesiarum stabili firmitate persistat, et sicut doctor gentium dicit Apostolus, Ecclesia Dei possit sine

(a) Matth. 18.

ruga et macula permanere (a). Deus vos incolumes custodiat, fratres carissimi.

PELAGIUS I

PAPA LXII

Anno aerae Christi comm. DLV.

Pelagius, natione romanus, filius Ioannis Vicariani, electus die 16 aprilis anno 555, ordinatur pontifex maximus die dominica sequenti 18 mensis eiusdem, post cons. Basilii iun. quater et decies. Sedit annos iv, mens. x, dies xviii, sub Iustiniano Aug. Duabus ordinationibus creavit presbyteros viginti sex, diaconos novem, episcopos per diversa loca quadraginta novem; obiit die 2 martii anno 560, post consulatum Basilii iun. xix, sepultusque est in basilica B. Petri 4 nonas eiusdem mensis. Vacavit sedes menses iii, dies xxv.

Sapaudo Arelatensi vices apostolicae sedis in Gallia delegat, palliique usum impertitur (1).

SUMMARIUM

Antiquus mos constituendi vicarios apostolicos per provincias. — Ex ea dignitate relucet primatus romanae Ecclesiae. — Sapaudo vicarius apostolicae sedis. — Adhortatio ad eundem. — Concessio pallii. — De obedientia ab episcopis ei praestanda.

Dilectissimo fratri Sapaudo Pelagius.

Maiorum nostrorum, operante Dei misericordia, cupientes inhaerere vestigiis, et eorum actus divino iuvamine in omnibus imitari, charitati tuae per universam Galliam, sanctae sedis apostolicae, cui divina gratia praesidemus, vices iniungimus. Hoc enim antiquitatis memoria docet, hoc etiam romana testantur scrinia, a sanctis Patribus, et decessoribus nostris tuis decessoribus esse concessum, ut il-

(1) Ephes. 5. (a) Ex Conc. tom. vi.

Antiquus mos constituendi vicarios apostolicos per provincias

Ex ea dignitate relucet primatus Romanae Ecclesiae.

Sapaudo vicarius Apostolicae Sedis.

Adhortatio ad eundem.

Concessio pallii.

lius stabilis petrae sempiterna soliditas, supra quam Dominus Salvator noster propriam fundavit Ecclesiam, a solis ortu usque ad occasum primatus sui apicem successorum suorum auctoritate, tam perse, quam per vicarios suos firmiter obtineret. Nos autem sicut dicit beatus Apostolus, non in immensum gloriamur, sed secundum mensuram regulae, qua mensus est nobis Deus mensuram pertingendi usque ad vos. Nec enim quasi pertingentes super excedimus nos. Sic ergo participata sollicitudine sanctam Dei universalem Ecclesiam nostri per Dei gratiam rexere maiores. Hinc est, quod et nos fraternitati tuae huiusmodi curas iniungimus, ut sedis nostrae vicarius institutus, adiostar nostrum in Galliarum partibus primi sacerdotis locum obtineas, et quidquid ad gubernationem, vel dispensationem ecclesiastici status gerendum est, servatis Patrum regulis, et sedis apostolicae constitutis, divini iudicii consideratione dispenses; talemque te in custodiendis canonibus sancta conversatione demones, qualem tanti loci decet esse vicarium: memor sententiae beati Pauli apostoli, qua Timotheum discipulum sollicite magister informat dicens: Testor coram Deo, et Christo Iesu et electis angelis eius, ut haec custodias sine praediuicio, nil faciens in aliam partem declinando (a). Ut erogetur, carissime frater, auctoritas pontificis et pastoris mansuetudo, per nos tibi locum vicarii, sicut decessoribus tuis, noveris gratiae largitate concessum. Quia licet apud Deum non sit acceptio personarum, tuam tamen charitatem etiam carnali generatione constat esse praeclaram. Et ideo convenit, ut quanto in te Dominus multiplicia bona largitus est, tanto in sacerdotalibus actibus probitatem morum exhibeas clariorem. Scriptum est enim: Cui commendaverunt multum, plus petent ab eo (b). Usus quoque pallii tibi alacriter, affectioseque concedimus pariter etiam pallium diri-

(a) 1 Timoth. 4. (b) Luc. 12.

gentes, ut in tanti loci fastigio constitutus, praeclaro quoque habitu decoreris: scituris omnibus ecclesiastici gradus hominibus nullam haberi licentiam, sine formata tuae charitatis ex quacumque Galliarum parte longiores petere regiones: ne prohibita praesumentes ipsi se proprio videantur privare officio. Haec igitur per Flavianum diaconum, et Nestorium subdiaconum Ecclesiae tuae, per quos epistolas tuas accepimus, scribenda esse curavimus. In quorum etiam conversatione laudabile tuae charitatis agnovimus institutum. Deus te incolumem custodiat, frater carissime. Data III nonas februarii, anno 16 post consulatum Basilii V. C.

Dat. die 5 februarii anno Domini 557, pontif. Pelagii anno II.

IOANNES III

PAPA LXIII

Anno aerae Christi comm. DLX.

Ioannes, natione romanus, ex patre Anastasio illustri viro, eligitur die 27 iulii, anno 560, et ordinatur dominica subsequenti kal. augusti. Sedit sub finem imperii Iustiniani, et tempore Iustini iun. Aug., annos scilicet xii, mens. xi, dies xxvii (1). Duas habuit ordinationes presbyterorum triginta octo, diaconorum tredecim, episcoporum per diversa loca unum et sexaginta. Obiit die 23 iulii, anno 573, sepultusque est in basilica beati Petri. Vacavit sedes menses x, dies iii.

Exemplum bullae papae Ioannis III, ubi dicit basilicam duodecim Apostolorum initiatam per Pelagium praedecessorem suum, et morte praeventum non absolutam consummasse, Titulumque Cardi-

(1) Ab electione computandos.

De obedientia ab episcopis ei praestanda.

An. C. 560

nalem eam constituisse, et assignat eidem basilicae parochiae fines et eam diversis donariis donat de suo vestiario (1).

SUMMARIUM

Termini parochiae basilicae Apostolorum. — Bona eidem Ecclesiae a Ioanne concessa.

Ioannes episcopus servus servorum Dei dilectis filiis cardinalibus, et clericis Ecclesiae Apostolorum perpetuo in Christi servitio manentibus (2).

Quoniam primitivam Ecclesiam post incarnationem Christi duodecim apostoli praedicatione illustraverunt et operibus stabiliverunt, sicut in actibus eorundem legitur, quibus erat cor unum et in eisdem erant illis omnia communia ac pro Christi fide legitime decertantes gloriose coronati sunt, placuit mihi Iohanni urbis Romae humillimo pontifici Ecclesiam duodecim Apostolorum confirmare (3), quam Pelagius papa bonae mem. praedecessor meus ante palatium Constantii initiaverat. Sed morte praeventus, inchoatam reliquit (4). Deinde patris nostri incepta captantes quod ipse dimisit gratia opitulante, vel (5) perfectum usque finem adduximus. Hanc etiam et in natali apostolorum Philippi et Iacobi, quod est in kal. maii ad honorem omnium apostolorum decenter dedicatam. Titulum cardinalem illam constituimus nec non et parochiam sicut ceteri tituli urbis habent de aliis. Et de aliis colligentes sic tanta et tam honorabili basilicae ratam et inconcussam deliberamus. Non enim laudaremur si solum in edificiis extollendis laboravisset, et alias dignitates ecclesiasticas ei non provideremus. Idcirco presente et consentiente fratrum nostrorum cetu novae basilicae concessam et attributam parochiam determinamus. Ita sane ut omnis (6) cappellae constitutae, vel constituendae, et populus, qui infra terminos istos comprehenduntur apostolicae basi-

licae de parochiali iure deinceps penitus respondeant. Videlicet a via ubi est calix marmoreus et lapis marmoreus magnus in gradibus excavatus cum omnibus domibus ante se, et inde itur iuxta ecclesiam Sancti Marcelli et declinatur ad levam ante ecclesiam Sanctae Mariae, quae est in via lata et inde recto itinere producitur per viam quae est sub monte Tarpeio usque ad arcum Clagentariorum, et inde itur in viam ad levam per viam secus Ortum, qui dicitur mirabilis atque per scalam Mortuorum fit ascensus per cavam Montis usque ante caballos marmoreos recta via ac. m. vertitur ante arcum Pacis, deinde ad dexteram extenditur iuxta latus Montis super Catricam et exinde derivatur per Calicem Montis usque ad Ortum Veneris et deinde itur in viam Salariam et exitur in Pincianam, deinde descenditur per silicem et fit transitus super formam Virginem iuxta Monumentum. Et deinde convertitur citra eandem formam continuo usque illuc ubi dicitur Cannella eiusdem formae. Et exinde recolligitur per viculum Capralicum cum insula, et casis ex utroque latere viae ad praefatum Calicem marmoreum et lapidem in gradibus excavatum. Insuper ex sacro nostro vestiario haec donaria contulimus, videlicet crucem unam auream pensantem libras sex, calicem unum pensantem libras duas. Calices duos argenteos pensantes libras quattuor. Vestes quoque sericas cum albis et auro contextas quatuor, libris etiam multis ac variis eam adornare curavimus. Hiis ecclesiae Apostolorum nostris manibus conditae et dedicatae parochialibus terminis statutis, ac donariis impartitis, ex parte Dei omnipotentis et beatae Mariae, et auctoritate apostolorum Petri ac Pauli et omnium apostolorum benedictionem nostram et suorum peccatorum remissionem Capituli huius ac privilegii observatoribus et coadiutoribus condonamus: contradicentibus autem et praevaricatoribus eadem auctoritate usque ad satisfactionem Dathan

Bona eidem Ecclesiae Ioanne concessa.

Termini parochiae basilicae Apostolorum.

(1) Placuit diploma referre, prout legitur in apocrypho citato ne corrupta a nobis antiquitas videatur. (2) Ex mss. Biblioth. Vallicellianae sign. litt. C. n. 20, p. 52. (3) Consumare. (4) Reliquit. (5) Ad. (6) Omnes.

Chore et Abyron Moysi superbientium et contradicentium maledictionem et damnationem intendimus et confirmamus. Ipsi gloria laus potestas imperium qui vivit et regnat per infinita saecula saeculorum. Amen.

Bene valete.

Dat. temporibus Domini Iohannis Tertii PP. per manus Petri episcopi Canzelarii sanctae sedis apostolicae mense maio (1) die tertia.

Ego Cumus in Dei nomine scrivarius (2) sanctae romanae Ecclesiae sicut inveni in Carticinio Privilegio TT. Apostolorum fideliter in hac membraria explicavi.

BENEDICTUS I

PAPA LXIV

Anno aerae Christi comm. DLXXIV.

An. C. 574

Benedictus, natione romanus, filius Bonifacii, electus die 27 maii, proxime subsequenti dominica 31 eiusdem anni 574 ordinatur summus pontifex. Sedit annos IV, mensem I et dies XXVIII (3) sub Iustino, et Tiberio Constantino Augg. Fecit ordinationem unam, creavitque presbyteros quindecim, diaconos tres, episcopos per diversa loca unum et viginti. In laboribus, et afflictionibus ab Italiae calamitatibus sibi partis positus, venerabilis papa mortuus est die 27 iulii, anno 578, ac triduo post depositus apud S. Petrum in Secretario. Vacavit sedes menses III, dies X.

PELAGIUS II

PAPA LXV

Anno aerae Christi comm. DLXXVIII.

An. C. 578

Pelagius, natione romanus, ex patre Vinigildo, electus die 17 novembris anno 578, ordinatur die dominica 27

(1) Maio. (2) Scriniarius. (3) Ab ordinatione computandos.

eiusdem mensis pontifex maximus. Sedit in pontificatu annos XI, menses II, dies X, sub Tiberio Constantino Augusto. Fecit ordinationes duas, quibus creavit presbyteros octoginta duos, diaconos octo, episcopos per diversa loca octo et quadraginta. Mortalitem explens, sepultus est ad B. Petrum apostolum 7 idus februarii anno 590. Vacavit sedes menses VI, dies XXV.

I.

Patriarchatus Aquileiensis Gradum cum eadem omnino iurisdictione et dignitate transfertur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Causae translationis. — Castrum Gradense fit Venetiarum et Istriae metropolis.

Pelagius sanctae Ecclesiae catholicae urbis Romae episcopus Helliae Aquilensi patriarchae.

Convenit apostolico moderamini pia religione pollentibus benevola compassione succurrere, et poscentium animis ab hac re devotione impartiri assensum. Ex hoc enim lucri potissimum a conditore omnium procul dubio promerebitur, si venerabilia loca opportuno transmutata tempore nostro fuerint studio ad meliorem sine dubio statum perducta. Igitur quia petisti a nobis per immissionis tuae, venerande frater, breviarium, consentientibus suffraganeis tibi episcopis, quatenus Gradense Castrum totius Venetiae fieri et Istriae metropolim ad regendam sanctam Ecclesiam, atque cum Dei timore dispensandam, emissa praeceptione concedere deberemus. Quapropter vestri impatientes moeroris necessitudinem, imo etiam rabiem furentium perpendentes Longobardorum, inclinati precibus vestris, per huius praecepti seriem suprascriptum Castrum Gradense totius Venetiae fieri cum omnibus vestrae Ecclesiae pertinent-

(1) Ughell. Ital. Sac. tom. v. In tabulis Aquilensium Patriarchatum.

Exordium.

Causae translationis.

Castrum Gradense fit Venetiarum et Istriae metropolis.

tibus etiam Istriæ metropolim perpetuo confirmamus. Statuentes quapropter apostolica auctoritate super interminatione futuri iudicii, nulli licere nostrorum successorum, vel alii cuilibet hæc, quæ a nobis decreta sunt pie, in quoquam destruere, aut convellere; quæ potius firma stabilitate inconvulsa manere diffinimus, atque sub anathematis vinculo perpetuis temporibus observanda. Quamobrem hortor te semper relevare oppressos, semper corripere inquietos, ut zizania dominicam non possit suffocare messem. Gratia Domini nostri Iesu Christi et omnis charitas Dei sit semper vobiscum. Data 12 kal. martii imperante Tiberio II C. Augusto (1).

II

Confirmatio erectionis monasterii S. Mariæ in Organo in dioecesi Veronensi, quod tamen apostolicæ sedis, et patriarchatus Aquileiæ iuri submittitur (2).

SUMMARIUM

Quæ cura Ecclesiarum a pontificibus habenda sit. — Hoc monasterium constructum fuit a Feroce eius primo abbate. — Confirmatio monasterii cum rebus ad illud spectantibus. — Cuiquam abbatem sine consensu S. S. consecrare interdicitur. — Anathema contra privilegii huius violatores.

Pelagius universalis (3) episcopus Paulo dilecto in Domino filio sanctæ Aquileiæ Ecclesiæ patriarchæ perpetuam in Domino salutem.

Quæ cura Ecclesiarum a Pontificibus habenda sit.

Cum magna nobis solitudine insistit cura pro universis Ecclesiis Dei, ac piis locis vigilandum, ne aliquam necessitatis iacturam patiantur, sed magis propriæ utilitatis stipendia consequantur: convenit nos tota mentis aperature Ecclesiarum,

(1) Quamvis non notetur annus, quo hæc ad Heliam sunt scripta; anno tamen 579 data non negaverit, qui Pelagium ante mensem novembris anni 578 ordinari non potuisse pontificem perpendit, et hanc eius epistolam perfectam fuisse in Concilio Gradensi habito ab Helia patriarcha die 5 novembris eiusdem anni 579. (2) Ex archiv. monast. huius extractum edidit Panvinius, *Antiq. Veron.*, lib. v. (3) Adde *Ecclesiæ*.

locorumque earundem stabilitatem et integritatem maxime procurare, ut Deo omnipotenti sit acceptabile id, quod pro eius sancti nominis honore et gloria studemus confirmare. Unde quia postulatis a nobis quatenus patriarchatus S. Aquileiæ Ecclesiæ coenobium, quod Ferox abbas extra muros civitatis Veronæ in loco, qui dicitur ad Organum, construxit, quod vestrae subiecit ditioni cum omni suo honore, et suis pertinentiis totum confirmaremus, inclinati vestris precibus, et per interventum, atque petitionem serenissimi Tiberii Constantini imperatoris, consentiente quoque Solacio Veronensis Ecclesiæ episcopo, vobis, vestrisque successoribus apostolica auctoritate concedimus, et per huius nostri privilegii paginam coenobium S. Mariæ ad Organum confirmamus, statuentes quoque ipsum vobis monasterium cum omnibus terris, cultis, et incultis, seu decimationibus, cum omnibus utentionibus, vel appenditiis quaesitis, vel inquirendis, nec non ipsius loci Ecclesiæ ab assuetis ordinationibus consecrationem et omnium sub iure nostro atque dominio, vestrorumque successorum subiacere atque pertinere corroboramus, statuimus, et apostolica censura sub divini iudicii obtestatione, et anathematis interdicto, ut nullus unquam nostrorum successorum pontificum, nullusque episcopus, nullaque magna vel parva persona quamlibet ordinationem abbatis facere praesumat, nisi nostro consensu, nostrorumque successorum. Si quis vero, quod non optamus, temerario ausu nostri huius apostolici privilegii transgressor extiterit, sciat se auctoritate Dei omnipotentis, et apostolorum Petri et Pauli, et nostra, qui eorum vice fungimur, maledictum et anathematizatum. Qui vero pro (1) intuitu custos et observator huius privilegii extiterit, benedictionis gratiam a nostra sede, et a misericordissimo Deo nostro consequi mereatur in saecula saeculorum.

Scriptum per manus Laurentii presby-

(1) Lege *p. 10*.

Hoc monasterium constructum fuit a Feroce eius primo abbate.

Confirmatio monasterii cum rebus ad illud spectantibus.

Cuiquam abbatem sine consensu S. S. consecrare interdicitur.

Anathema contra privilegii huius violatores.

teri S. R. E. bibliothecarii, mense martio, indict. III.

Bene valete.

Script. mense martio anno Domini 585, Pelagii anno VII.

S. GREGORIUS I

MAGNUS PAPA LXVI

Anno aerae Christi comm. DXC.

An. C. 590

Gregorius primus Magnus, filius Gordiani, ordinatus est pontifex maximus die 3 septembris anno 590. Sedit in pontificatu sub Mauricio imperatore, primisque Phocæ temporibus; annos scilicet XIII, menses VI, dies X. Fecit ordinationes duas in Quadragesima, et aliam in mense septimo, creavitque presbyteros triginta octo, diaconos quinque, episcopos per diversa loca sexaginta duos. Ad immortalem profectus gloriam, corpus eius sepultum est in basilica B. Petri in Secretario, die 12 mensis martii anno 604. Vacavit sedes menses VI, diem I.

I

Suas intra Siciliam vices Petro subdiacono commissas declarat: ut provinciae illius episcopi semel per annum convenient, statuit: ipsos quid in concilio cavendum, quid agendum sit, monet (1).

Gregorius servus servorum Dei universis episcopis per Siciliam constitutis.

Valde necessarium esse perspeximus, ut sicut decessorum nostrorum fuit iudicium, ita uni eidemque personae omnia committamus, et ubi nos praesentes esse non possumus, nostra per eum, cui praecipimus, repraesentetur auctoritas. Quamobrem Petro subdiacono sedis nostrae intra provinciam Siciliam vices nostras,

(1) Registr. lib. 1, epist. 1. — Dist. 94, c. 1, *Valde necessarium.*

Deo auxiliante, commisimus. Nec enim de eius actibus dubitare possumus, cui Deo auxiliante totum nostrum Ecclesiæ noscitur patrimonium (1) commisisse.

Illud quoque fieri debere perspeximus ut semel per annum ad Syracusanam, sive Catanensem (2) civitatem universaliter honore, quo dignum est, sicut eidem iussimus, fraternitas vestra conveniat: quatenus, quæ ad utilitatem ipsius provinciae Ecclesiarum pertinent, sive ad necessitatem pauperum, oppressorumque sublevandam, sive admonitionem omnium, atque correctionem eorum, quorum excessus contigerit demonstrari, congrua cum eodem Petro subdiacono sedis nostrae debeat moderatione disponere. A quo concilio procul absint odia, facinorum nutrimenta, atque invidia interna tabescat, et nimis execrabilis animorum discordia. Sacerdotes suos concordia Deo placita, et charitas recognoscat. Haec igitur omnia cum ea maturitate ac tranquillitate gerite, ut dignissime episcopale possit concilium nuncupari.

Dat. mense septembris anno Domini 590, pontif. Gregorii anno I.

II

Unio desolatae Minturnensis Ecclesiæ Formiensi (3).

SUMMARIUM

Corpus S. Erasmi martyris. — Unio reddituum Minturnensis Ecclesiæ Formiensi.

Gregorius Bacaudæ episcopo Formiensi

Et temporis necessitas nos perurget, et imminutio personarum exigit, ut destitutis Ecclesiis salubri ac provida debeamus dispositione succurrere. Et ideo quoniam Ecclesiam Minturnensem funditus tam cleri, quam plebis destitutam desolatione cognovimus; tuamque pro ea petitionem, quatenus Formianæ Ecclesiæ, in qua corpus beati Erasmi martyris requiescit, cui fraternitas tua praesidet, adiungi de-

Corpus S. Erasmi martyris.

(1) Al. *Patrocinium*. (2) Al. *Catinensium*.

(3) Registr. lib. 1, epist. 8.

Unio redditum Minturnensis Ecclesiae Formianensis.

beat, piam esse ac iustissimam providentes; necessarium duximus consulentes tam desolationi loci illius, quam Ecclesiae tuae paupertati, redditus supradictae Ecclesiae Minturnensis, vel quidquid ei antiquo, modernoque iure vel privilegio potuit, potestve qualibet ratione competere, ad tuae Ecclesiae ius, potestatemque hac praecepti nostri auctoritate transmigrare: ut a praesenti tempore, sicut de propria Ecclesia, debeas cogitare, eique tua competentia disponere, quatenus deinceps, quod perire nunc usque potuit, pauperum Ecclesiae tuae utilitatibus, clerique proficiat.

Dat. anno Domini 590, pontif. Gregorii anno 1.

III.

Maximianus Syracusanus episcopus vicarius sedis apostolicae per Siciliam constituitur, reservatis tamen maioribus causis (1).

Gregorius Maximiano episc. Syracusano

Mandata coelestia efficacius gerimus, si nostra cum fratribus onera partiamur. Proinde super cunctas Siciliae Ecclesias reverendissimum te virum Maximianum fratrem et coepiscopum nostrum vices sedis apostolicae ministrare decernimus; ut quisquis illic religionis habitu censetur, fraternitati tuae ex nostra auctoritate subiaceat: quatenus eis non sit necessarium post haec pro parvulis ad nos causis tanto maris spatio transmeando pervenire. Sed si qua fortasse difficilia existunt, quae fraternitatis tuae iudicio nequaquam dirimi possint, haec solummodo nostrum iudicium flagitent: ut sublevati de minimis in causis maioribus efficacius occupemur. Quas videlicet vices non loco, sed perso-

(1) Registr. lib. II, epist. VII.

nae tribuimus: quia ex transacta in te vita didicimus, qui etiam de subsequenti tua conversatione praesumamus. Mense decembri, indictione decima.

Dat. mense decembri anno Domini 591, pontif. Gregorii anno II.

IV.

Unio Cumanae et Misenatis Ecclesiarum, quibus Benenatus episcopus praeficitur (1).

SUMMARIUM

Causa unionis. — Facultas residendi in utralibet.

Gregorius Benenato episcopo.

Et temporis qualitas, et vicinitas nos locorum invitat, ut Cumanam atque Misenatem unire debeamus Ecclesias: quoniam ex non longo a se itineris spatio seiunctae sunt, nec peccatis facientibus, tanta populi multitudo est, ut singulos, sicut olim fuit, habere debeant sacerdotes. Quia igitur Cumam castris sacerdos cursum vitae huius explevit, utramque nos Ecclesiam praesentis auctoritatis pagina unisse, tibi commisisse, cognosce, propriumque utrarumque Ecclesiarum scito te esse pontificem. Et quaeque tibi de earum patrimonio, vel cleri ordinatione, sive promotione iuxta canonum statuta visa fuerint ordinare, atque disponere, habebis ut proprius revera sacerdos liberam ex nostrae auctoritatis consensu atque permissione licentiam. Ubi vero commodius atque utilius esse perspexeris, habitato; ita sane, ut alteram Ecclesiam a qua corporaliter ad praesens absens es, sollicita, providentique cura disponas: quatenus divina illic mysteria solemniter, auxiliante Domino, peragantur. Fraternitas ergo tua tanto in adhortatione, lucrandisque animabus sollicitiori cura semper invigilet, quanto se unitarum Ecclesiarum gubernationis onera suscepisse cognoscit.

Dat. mense iulii anno Domini 592, Gregorii pontif. anno II.

(1) Registr. lib. II, epist. XLV.

Causa unionis.

Facultas residendi in utralibet.

V.

Unio desolatae ab hostibus Trium Tabernarum Ecclesiae cum Velitana (1).

SUMMARIUM

Causa unionis.

Gregorius Ioanni episcopo Velitrano

Postquam hostilis impietas diversarum civitatum ita peccatis facientibus desolavit Ecclesias, ut reparandi eas spes nulla populo deficiente remanserit: maiori valde cura constringimur, ne defunctis earum sacerdotibus, reliquiae plebis nullo Pastoris moderamine gubernatae per invia fidei hostis callidi rapiantur, quod absit, insidiis. Huius ergo rei sollicitudine saepe commoniti, hoc nostro sedit cordi consilium, ut vicinis eas mandarem pontificibus gubernandas. Ideoque fraternitati tuae curam, gubernationemque Trium Tabernarum Ecclesiae providimus committendam, quam tuae Ecclesiae aggregari, uniri necesse est: quatenus utrarumque Ecclesiarum sacerdos recte, Christo adiutore, possis existere: quaeque tibi de eius patrimonio, vel cleri ordinatione, seu promotione, vigilantia, ac canonica visa fuerint cura disponere: quippe ut pontifex proprius, liberam habeas ex nostra praesenti permissione licentiam. Quapropter, frater carissime, dominicorum reminiscens salubriter mandatorum, ita in commissae plebis regimine, lucrandisque animabus invigila, ut ante tribunal aeterni Iudicis constitutus, fructum bonae operationis, quod ad mercedem tuam pertineat, eidem Redemptori nostro, in quo laetari possis, exhibeas.

Dat. mense iulio anno Domini 592, pontif. Gregorii anno II.

VI.

Unio Sancti Anthemii Ecclesiae et Numentanae (2).

Gregorius Gratioso episc. Numentano

Postquam hostilis impietas diversarum civitatum ita peccatis facientibus desolavit Ecclesias, ut reparandi eas spes nulla populo deficiente remanserit: maiori valde cura constringimur, ne defunctis earum sacerdotibus, reliquiae plebis nullo Pastoris moderamine gubernatae per invia fidei hostis callidi rapiantur, quod absit, insidiis. Huius ergo rei sollicitudine saepe commoniti, hoc nostro sedit cordi consilium, ut vicinis eas mandarem pontificibus gubernandas. Ideoque fraternitati tuae curam, gubernationemque Trium Tabernarum Ecclesiae providimus committendam, quam tuae Ecclesiae aggregari, uniri necesse est: quatenus utrarumque Ecclesiarum sacerdos recte, Christo adiutore, possis existere: quaeque tibi de eius patrimonio, vel cleri ordinatione, seu promotione, vigilantia, ac canonica visa fuerint cura disponere: quippe ut pontifex proprius, liberam habeas ex nostra praesenti permissione licentiam. Quapropter, frater carissime, dominicorum reminiscens salubriter mandatorum, ita in commissae plebis regimine, lucrandisque animabus invigila, ut ante tribunal aeterni Iudicis constitutus, fructum bonae operationis, quod ad mercedem tuam pertineat, eidem Redemptori nostro, in quo laetari possis, exhibeas.

(1) Registr. lib. VI, ep. L. (2) Reg. lib. III, ep. XX. Bull. Rom. Vol. I. 21

lavit Ecclesias, ut reparandi eas spes nulla populo deficiente remanserit, maiori valde cura constringimur, ne defunctis earum sacerdotibus, reliquiae plebis nullo Pastoris moderamine gubernante per invia fidei, hostis callidi, quod absit, rapiantur insidiis. Huius ergo rei sollicitudine saepe commoniti, hoc nostro sedit cordi consilium, ut vicinis eas mandarem pontificibus gubernandas. Ideoque fraternitati tuae curam, gubernationemque Sancti Anthemii Ecclesiae, in Curium Sabinorum territorio constitutae, praevideamus committendam, quam tuae Ecclesiae aggregari uniri necesse est: quatenus utrarumque Ecclesiarum sacerdos recte, Christo adiuvante, possis existere, quaeque tibi de eius patrimonio, vel cleri ordinatione, seu promotione, vigilantia ac canonica visa fuerint, cura disponere; quippe ut pontifex proprius liberam habeas ex praesenti nostra permissione licentia. Quapropter, frater carissime, dominicorum reminiscens mandatorum, salubriter ita in commissae plebis regimine, lucrandisque animabus invigila, ut ante tribunal aeterni Iudicis constitutus, fructum bonae operationis, qui ad mercedem tuam pertineat, eidem Redemptori nostro, in quo laetari possis, exhibeas. Mense februarii, indictione XI.

Dat. mense februario anno Domini 593, pontif. Gregorii anno III.

VII.

Confirmatio bonorum, possessionum, et privilegiorum ab imperatoribus, et summis pontificibus Ravennati Ecclesiae concessorum, cuius archiepiscopi usus pallii conceditur in perpetuum (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Privilegia omnia ab imperatoribus — Et a summis pontificibus concessa confirmantur. — Ecclesiaeque Ravennati archiep. subiectae. — Concessio pallii Ravennatibus archiepiscopis. — Confirmatio (1) Ex vv. monum. Bibl. Ursinae depromptum edidit Hieronymus Rubeus Hist. Rav. lib. IV.

S. Anthemii Ecclesiae Numentanae unio.

donationum. — Consecratio episcoporum in Emilia penes archiep. Ravennatem. — Confirmatio constitutionum ab imperatoribus pro ea Ecclesia factarum. — Anathema contra violatores privilegii huius.

Gregorius episcopus servus servorum Dei, dilectissimo Mariniano Ravennati archiepiscopo confratri, filioque carissimo, et per eum in sanctam Ravennatem Ecclesiam, suisque (1) successoribus in perpetuum.

Exordium.

Cum omnis Ecclesia sanctorum ab ipso Domino, et beato Petro, et a sancta Romana Ecclesia, quam Deo auctore regendam suscepimus, duxerit principium, dignum est, ut a successoribus Petri, cui a Domino dictum est: Confirma fratres tuos, interius conformationis, et exterius meliorationis inde recipiat semper augmentum religionis, unde sumis exordium (a). Quapropter cognoscat devota fidelitas omnium populorum, tam praesentium, quam futurorum, quod dilectissimi filii nostri sanctae Ravennatis Ecclesiae Mariniani venerabilis archiepiscopi petitionibus, nec non piissimorum dominorum nostrorum Mauritii et filiorum eius iussionibus annuentes confirmamus omnia praecepta, quae a piissimis imperatoribus Valentiniano, Theodosio, Arcadio et Honorio, nec non Iustiniano, Tiberio, et domino nostro Mauritio piissimo Caesare semper Augusto, eidem sanctae Ravennati Ecclesiae sunt facta, et omnia, quae per eadem praecepta eidem Ecclesiae sunt attributa, et omnia privilegia, quae a sanctis praedecessoribus nostris Innocente, Innocentio, et sanctissimo Leone, et gloriosissimo Gelasio, Felicissimo, et Agapito, et Spiritus Sancti fervore repleto beatissimo Pelagio ob amorem summi omnipotentis Dei, sanetique Apollinaris pontificis, et martyris, reverentiam eidem Ecclesiae, tibi, tuisque successoribus in perpetuum sunt data, et honores, et possessiones omnes, quae per eadem praecepta, et privilegia vidimus collocata (2), et confirmata, idque maxime tuae dile-

(1) Suis. (2) Collata. (a) Luc. XII. 52.

ctionis causa confirmantes, et corroborantes, quod in privilegio SS. Leonis I, huius apostolicae sedis pontificis, te aperiente, et monstrante reperimus. Confirmationem constitutionum piissimorum imperatorum sub sacrosanctae Ravennatis Ecclesiae ditione continentem, ita confirmamus episcopatum totius Aemiliae provinciae civitatum omnium Deo amabilem episcoporum creationes, et consecrationes, idest Sassinatis, Caesenatis, Foripopuli, Forlivii, Faventiae, Fori Cornelli, Bononiae, Mutinae, Regii, Parmae, Placentiae, Brixilli, Vicohabentiae, Hadriensis, Comaclensis, Ficodensis, nec non et omnia monasteria, tam monachorum quamque monacharum sub eius ditione degentium, atque sub monastica Domino militantium norma. Conferentes tibi, tuisque successoribus honorem pallii in perpetuum, seu omnem pontificalem (1) decoris usum, sicut in epistola tibi transmissa concedendo confirmavimus, muniendo etiam sanctam Ravennatem Ecclesiam, te, tuosque successores in perpetuum roboramus permansuras omnes collationes, atque conscriptiones quorumlibet hominum in eadem Ecclesia factas, vel faciendas, sive donationes christianorum fidelium, vel quae pii, ac religiosi homines hactenus per eulogia (2) suorum testamentorum, vel per quemlibet modum, vel titulum in eadem sancta Ravennate antiquitus dimiserunt Ecclesia, vel in futurum sunt pro redemptione animarum suarum tempore collaturi. Sanciendo etiam confirmamus sanctae Ravennati Ecclesiae sicut primae inter caeteras sanctae huius Romanae Ecclesiae filiae secundum constitutiones Longobardorum regum, et aliorum piissimorum Romanorum imperatorum, ut si quisquam episcoporum ex consecratione Ravennatum pontificum totius Aemiliae decesserit, nullus dux, marchio, comes, aut aliquis minister publicus aliquam ibi praedationem, aut contrarietatem faciat, sed

(1) Forte Pontificalis. (2) Forte Elogia.

Ecclesiaeque Ravennati archiep. subiectae.

Concessio pallii Ravennati-archiepiscopis.

Confirmatio donationum.

Consecratio episcoporum in Emilia penes archiep. Ravennatem.

liceat archiepiscopis sanctae Ravennatis Ecclesiae, ad ipsum episcopatum, et ad ipsam Ecclesiam secundum antiquam consuetudinem pro descriptione facienda, atque electione missum transmittere, et ipsum electum ex more investire, et libere atque solemniter consecrare. Sed et istud censendo tuae dilectioni, carissime frater et fili, ob perversitatem futurae gentis, et Ecclesiarum Dei desolationem, quam appropriare, et fere in liminibus esse videmus, confirmamus, et sub divini iudicii obtestatione praecipimus, ut nulli unquam successorum meorum liceat ad ipsum episcopatum pro descriptione facienda sive electione, aut aliquid contra consuetudinem exigendo suum legatum transmittere, aut per ministrum publicum, vel per quamlibet personam ipsam Ecclesiam occupare, aut ibi episcopum indebite consecrare, aut ibi aliquid absque Ravennatis Ecclesiae pontificis consensu ordinare. Quia abominabile, et nefandissimum, et omni fraude dignissimum atque plenissimum semel concessum revocari denuo. Confirmamus interea, et corroboramus omnes constitutiones in eadem Ecclesia a piissimis imperatoribus factas, et ita decernimus ab omnibus observandas, sicut praecepta huius sanctae Romanae Ecclesiae tradita scilicet de civitatibus, castellis, villis, vicis, viculis, pratis, pascuis, campis, silvis, salicetis, fundis, casalibus, et de omnibus publicis, ac privatis sibi concessis. De colonis vero super terram eiusdem Ecclesiae habitantibus, et de eorum angariis, redditibus, placitis, sive distractionibus, sicut in praeceptis, et privilegiis vidimus, et legimus. De familiaribus vero ac famulis, et de centum annorum praescriptionibus rerum habeat ipsa Ecclesia sancta Ravennas, et omnia monasteria eius, sicut haec antiqua Roma. Haec omnia et alia multa, quae sancta Ravennas Ecclesia continet, praecepta, et privilegia confirmamus et confirmata corroboramus. Si quis vero, quod non credimus, aliquid de Ravenna-

tis Ecclesiae ditione ex his suprascriptis subtrahere tentaverit, vel in aliquo contra hoc nostrum privilegium molestare, diminuere temerario ausu praesumerit, sciat se ex parte Dei omnipotentis et sanctorum trecentum decem et octo Patrum, nec non et nostrae mediocritatis auctoritate, et sanctae synodi romanae praesenti indictione congregatae anathematis vinculis innodatum, et cum Iuda traditore Domini nostri Iesu Christi aeternis suppliciis deputatum. Qui vero observator extiterit, benedictionem a Deo Patre et Domino nostro Iesu Christo, et Spiritu Sancto Paraclito in perpetuum consequatur. Bene valete.

Dat. non. kalen. aprilis, Romae, per manus Ioannis Levitae, et sanctae Romanae Ecclesiae bibliothecarii.

Dat. die 24 martii anno Domini 595, Gregorii PP. anno v, quo anno habita fuit romana synodus, in qua Mariniano pallium concessum est.

VIII.

Vigilio Arelatensi vices apostolicae sedis in regno Childeberti iunioris Austratorum regis concedit: nonnullaque monet de simoniaca labe prohibenda, ac pallii usu (1).

SUMMARIUM

Prooemium. — Vinculum charitatis. — Pallii concessio. — Cum honor crescit, debet etiam sollicitudo proficere. — De ordinationibus. — Sacerdotalis ordo intus cadens foris diu stare non potest. — De Simoniacis. — Simonia prima haeresis. — De laicis non subito ordinandis. — Vicum apostolicarum delegatio. — De pallii usu. — De causis episcoporum examinandis.

Gregorius Vigilio episcopo Arelatensi

O quam bona est caritas, quae absentia per imaginem, praesentia sibi metipsis exhibet per amorem, divisa unit, confusa ordinat, inaequalia sociat, imperfecta consummat. Quam recte praedicator egregius vinculum perfectionis vocat: quia virtu-

(1) Registr. lib. v, Ep. LIII.

Privilegia omnia ab imperatoribus.

Et a Summis Pontificibus concessa confirmantur.

Prooemium.

Vinculum charitatis.

tes quidem caeterae perfectionem generant, sed tamen eas caritas etiam ligat, ut ab amantis mente dissolvi iam nequeant. Hac itaque virtute, frater carissime, plenum te esse reperio, sicut mihi de te, et hi, qui ex Gallicanis partibus veniunt, et epistolae tuae ad me directae verba testantur.

Pallium con-

1. Quod vero in eis iuxta antiquum morem, usum pallii, ac vices sedis apostolicae postulasti, absit aut ne transitoriae potestatis culmen, aut exterioris cultus ornatum in vicibus nostris ac pallio quaesisse te suspicer. Sed quia cunctis liquet, unde in Galliarum regionibus fides sancta prodierit, cum priscam consuetudinem sedis apostolicae fraternitas vestra repetit; quid aliud quam bona soboles ad sinum matris recurrit? Libenti ergo animo postulata concedimus, ne aut vobis quidquam de debito honore subtrahere, aut praecellentissimi filii nostri Childeberti regis petitionem contempsisse videamur. Sed iam nunc studio maiori res indiget, ut cum honor crescit, etiam sollicitudo proficiat, et erga caeterorum custodiam vigilantia excrescat, vitae quoque merita subiectis in exemplum veniant, et nunquam sua per suscepti honoris gratiam, sed lucra coelestis patriae vestra fraternitas exquirat. Nostis enim quid beatus Apostolus gemens dicat: Omnes enim, quae sua sunt, quaerunt, non quae sunt Christi Iesu (a).

De ordinibus

2. Quibusdam namque narrantibus agnovi quod in Galliarum, vel Germaniae partibus nullus ad sacrum ordinem sine commodi datione perveniat (1). Quod si ita est, flens dico, gemens denuntio; quia cum sacerdotalis ordo intus cecidit, foris quoque diu stare non poterit. Scimus quippe ex Evangelio quid Redemptor noster per semetipsum fecerit, quia ingressus templum cathedras vendentium columbas evertit. Columbas enim vendere, est de Spiritu Sancto, quem Deus

Sacerdotalis ordo intus cadens, foris diu stare non potest.

omnipotens consubstantiali sibi per impositionem manuum hominibus tribuit, commodum temporale percipere. Ex quo, ut praedixi, malo iam innuitur, quid sequatur. Quia in templo Dei columbas vendere praesumpserunt, eorum, Deo iudice, cathedrae ceciderunt (a).

3. Qui videlicet error in subditis cum augmento propagatur. Nam ipse quoque, qui pretio ad sacrum ordinem perducitur, iam in ipsa proventus sui radice vitiatus paratior est aliis venundare, quod emit. Et ubi est quod scriptum est: Gratis accepistis, gratis date? (b)

4. Et cum prima simoniaca haeresis sit contra sanctam Ecclesiam exorta, cur non perpenditur, cur non videtur, quia eum quem quis cum pretio ordinat, provehendo agit, ut haereticus fiat?

5. Alia quoque nobis res est valde detestabilis nuntiata, quod quidam ex laico habitu per appetitum gloriae temporalis defunctis episcopis tonsurantur, et fiunt subito sacerdotes. Qua in re iam notum est, qualis ad sacerdotium venit, qui repente de laico habitu ad sacrum transit ducatum. Et qui miles numquam extitit, dux religiosorum fieri non pertimescit. Quam iste praedicationem habiturus est, qui fortasse nunquam audivit alienam? (c) Aut quando aliena mala corrigat, qui necdum sua flevit? Et cum ad sacros ordines Paulus apostolus neophitum venire prohibeat, sciendum nobis est, quia sicut neophitus tunc vocabatur, qui adhuc noviter erat plantatus in fide, ita nunc inter neophitos deputamus, qui adhuc novus est in sancta conversatione (1).

6. Scimus autem, quod aedificati parietes non prius tignorum pondus accipiunt, nisi novitatis suae humore siccantur: ne si ante pondera, quam solidentur, accipiant, cunctam simul fabricam ad terram deponant. Et cum ad aedificium arbusta succidimus, ut prius viriditatis humor exsiccari debeat, expectamus: ne

(1) Grat. dist. 48, c. Sicut. (a) Matth. 21. 12. (b) Matth. 10. 8. (c) 1. Timoth. 3. 6.

De simonia-

Simonia pri-

De laicis non subito ordi-

IX.

Concessio privilegiorum monasterio Sancti Cassiani (in Massiensi civitate) (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Abbatissa eligenda ex gromio a Monialibus. — Monasterii regimen ad solam abbatissam spectare declaratur. — Episcopo quibus diebus cathedram ibi ad missarum solemniam peragenda ponere permittatur. — Supremum eidem regimen in abbatissam conceditur.

Gregorius Respectae abbatissae.

Piae postulatio voluntatis effectu debet prosequenti compleri: quatenus et devotionis sinceritas laudabiliter enitescat, et utilitas postulata vires indubitanter assumat. Proinde monasterio, quod in honorem sancti Cassiani est consecratum, in quo praeesse dignosceris, iuxta petitionem filiorum nostrorum Dinamii, atque Aurelianae, qui id religiosa devotione domui suae iuris iunctis uniisse aedificiis comprobantur, haec privilegia praevidimus indulgeri: constituentes ut obeunte antedicti monasterii abbatissa, non extranea, sed quam congregatio sibi de suis elegerit ordinetur, quam tamen si digna hoc ministerio iudicata fuerit, eiusdem loci episcopus ordinet. In rebus autem, vel in dispositione monasterii eiusdem, nec episcopum, nec ecclesiasticorum quemquam aliquam habere decernimus potestatem: sed haec ad solitudinis tuae, vel quae post te in eodem loco fuerit abbatissa, curam statuimus per omnia pertinere. Die siquidem natalis vel dedicationis supradicti monasterii episcopus illuc missarum sacra conveniat solemniam celebrare; a quo tamen ita est hoc officium exolvendum, ut cathedra eius nisi praedictis diebus dum illic missarum solemniam celebrat, non ponatur. Quo discedente similiter etiam cathedra illius de eodem oratorio auferatur. Caeteris vero diebus, per presbyterum, qui ab eodem episcopo fuerit deputatus, missarum officia peragantur.

Praeterea erga vitam actusque ancilla-

(1) Registr. lib. vii, ep. xii.

si eis adhuc recentibus fabricae pondus imponitur, ex ipsa novitate curventur, et contracta citius corruant, quae immature in altum levata videbantur; cur ergo hoc non subtiliter in hominibus custoditur, quod in lignis quoque ac lapidibus tanta consideratione perpenditur?

7. Qua de re necesse est, ut vestra fraternitas praecellentissimum filium nostrum Childebertum regem admonere studeat, ut huius peccati maculam a regno suo funditus repellat: quatenus omnipotens Deus tanto illi apud se maiora retribuat, quanto eum conspicit, et amare quod ipse diligit, et vitare quod odit.

8. Itaque fraternitati vestrae vices nostras in Ecclesiis, quae sub regno sunt praecellentissimi filii nostri Childeberti, iuxta antiquum morem Deo auctore committimus: singulis si quidem metropolitibus secundum priscam consuetudinem proprio honore servato. Pallium quoque transmissimus, quo fraternitas tua intra ecclesiam ad sola missarum solemniam utatur. Sicubi autem longius episcoporum quisquam pergere forte voluerit, sine tuae sanctitatis auctoritate ei ad loca alia transire non liceat. Si qua vero inquisitio de fide, vel fortasse aliarum rerum inter episcopos causa emerit, quae discerni difficilius possit, collectis duodecim episcopis ventiletur, atque decidatur. Si autem decidi nequiverit, discussa veritate ad nostrum iudicium referatur (1). Omnipotens autem sua vos protectione custodiat, honoremque perceptum vos in moribus servare concedat. Datum die xii augusti, indict. xiii.

Dat. die 12 augusti anno Domini 595, pontif. Gregorii anno v.

(1) Grat. dist. 100, c. 6, Pallium.

Vicini apostolicorum delictorum.

De pallii usu.

De causis episcoporum examinandis.

Exordium.

Abbatissa eligenda ex gromio a monialibus.

Monasterii regimen ad solam abbatissam spectare declaratur.

Episcopo quibus diebus cathedram ibi ad missarum solemniam peragenda ponere permittatur.

Supremum eidem regimen.

in abbatissam
conceditur.

rum Dei, sive abbatissae, quae in supra-
scripto fuerit monasterio constituta, epi-
scopum secundum Dei timorem sollicitu-
dinem statuimus adhibere; ut si aliquam
de illis habitantibus exigente culpa ope-
ruerit ultioni submitti, ipse iuxta sacrorum
canonum vigorem modis omnibus debeat
vindicare. His ergo a nobis statutis atque
concessis, ita te in congregationis tuae
dispositione stude sollicitiorem enixius in
omnibus exhibere, ut iniqui hostis mali-
tia nihil ibi, quod maculari possit, inve-
niat. Haec igitur omnia quae huius pa-
gina praeceptionis amplectitur, monasterio
suo in omnibus, Christo protegente, cen-
semus: quatenus indultorum privilegio-
rum beneficia in sua semper inviolabiliter
firmitate permaneant. Mense novembri,
indictione xv.

Dat. mense novembris anno Domini 596,
pontif. Gregorii anno vii.

X.

*Monasterii Sublacensis, sive Sacri Specus
bona, et iura enumerat, et confirmat,
ac regulam a sancto Benedicto exara-
tam approbat, et promulgat (1).*

SUMMARIUM

Exordium. — Petitiō abbatis Honorati. — Om-
nia monasterio eidem pertinentia ipsi con-
ceduntur, et confirmantur. — Nemini li-
ceat in eis aedificare sine abbatis assensu.
— Poena transgressoribus inflicta. — Con-
firmatur abbatiae castrum ipsum Sublacum
cum omnibus pertinentiis. — Gregorius S.
Benedicti vitam scripsit. — Regulam per-
legit. — Et in synodo romana approbavit.
— Confirmantur aliae donationes monaste-
rio factae. — Donat S. Gregorius nonnulla
ex sua haereditate. — Iniungit annum
onus. — Anathema contra perturbatores
quicumque ii sint, et qualemcumque mole-
stiam afferant.

Gregorius episcopus servus servorum Dei reve-
rentissimo, ac prudentissimo Honorato pre-
sbytero et monacho, ac peritissimo abbati mo-
nasterii Sancti Confessoris ac Patris Benedicti

(1) Nuper extracta ex Archiv. Vatic.

et S. Scholasticae virginis eiusdem sororis
prope Sublacum siti, tibi tuique successoribus
inibi Deo servantibus vel legitime ad regi-
men intrantibus, salutem et apostolicam be-
nedictionem.

Si semper ea concedenda sunt quae
piis votis congruant, quanto magis ea quae
ad divini cultus augmentum pertinere
noscuntur ex eorum prerogativa omnino
a largitoribus minime neganda immo po-
tius lubentissime Dei caritatis intuitu po-
scentibus exhibenda? Petisti igitur a no-
bis concedi sive confirmari tuae religio-
sitati si qua dicti monasterii Sancti Bene-
dicti et Sanctae Scolasticae Sublaci sive
prope Sublacum sibi habentur tam in cel-
lis quam in cenobiis, et cunctis eorum
pertinentiis una cum specu ubi sanctissi-
mus Benedictus eremiticam vitam duxit
cum omnibus infra se positis et circum
se scriptis ac omnibus edificiis ibidem
existentibus; nec non lacum cum Piscariis
et Molendinis suis aquam effluentem usque
ad locum Mandra nuncupatum. Item Mo-
lendina et Piscarias suas ad arcum defor-
mata pervenientes omnia insimul cohe-
rentia nostra auctoritate vestro monaste-
rio sint confirmata ut nulla huminum ma-
gna parvaeque persona in ipsa aqua vel
possessionibus unquam aedificare audeat,
nec etiam in Auguste vel in Bullica
aqua, neque in fluvio, neque in Tuccin-
nelli aut Conarum aqua, seu in totius ab-
batiae Sublacensis finibus Molendinum edi-
ficare sub quovis quesito colore et studio
sine abbatis assensu qui pro tempore Sub-
laci preerit, et qui id praesumpserit ipsum
Molendinum iuri applicetur monasterii no-
stroque palatio ipso facto se obnoxium
sciat solvendi auri cocti libras triginta.
Item vobis castrum Sublacum confir-
mamus integrum cum omnibus suis per-
tinentiis et adiacentiis cum omni placito
et ditione sua una cum glandatico her-
batico atque publica functione sicuti no-
stro palatio annuatim persolvere solebat.
Praeterea ego ipse Gregorius sanctae Ro-
manae Ecclesiae praesul sancti Benedicti

Exordium.

Petitiō abbatis
Honorati.Omnia mona-
sterio eidem
pertinentia
ipsi conce-
duntur et con-
firmantur.Nemini liceat
in eis aedifi-
care sine ab-
batis assensu.Poena trans-
gressoribus
inflicta.Confirmatur
abbatiae ca-
strum ipsum
Sublacum cum
omnibus per-
tinentiis.Gregorius S.
Benedicti vi-
tam scripsit.Regulam per-
legit;Et in synodo
Romana ap-
probavit.Confirmantur
aliae donatio-
nes monaste-
rio factae.Donat S. Gre-
gorius non-
nulla ex sua
haereditate.

vitam scripsi et eius perlegi regulam quam
ipse Sanctus manu propria scripserat lau-
davi eam et in sancta synodo edita apud
Sanctum Petrum Romae in Vaticano vi-
gintiquatuor episcoporum confirmavi et
per diversas Italiae partes et ubicumque
latinae literae legerentur praecepi diligen-
tissime eam a monachis observari qui ex
eis ad conversionis gratiam accessuri es-
sent perseverantes usque ad mundi finem.
Etiam Tertulliani romani patris donationis
cartulam de Tusculano Sublaco Foliano cum
Sancti martyris Donati ecclesia cum Turri
colonis et uxoris suis et Sancta Maria
in Surrisco usque ad mare insuper Euti-
tii Romanorum nobilissimi donationis car-
tam Eulisiae Sancti Laurentii in aqua
alta ad catacumbas site, confirmo Galli-
can. et Donabelli donationis chartulam de
iis quae monasterio Sublacensi donarunt
cum omnibus suis pertinentiis quemad-
modum finibus suis constant et apparent,
et omnia quae sanctus Benedictus in vita
sua acquisivit vel post suum obitum tam
a pontificibus quam a regibus aut duci-
bus, seu quibusvis Christi fidelibus suo
venerabili monasterio oblata ac dono con-
tradita fuerunt. Ceterum ex mea haere-
ditate mea matre Silvia assensum pre-
sente dono et concedo per hoc nostrum
apostolicum privilegium ad omnipotentis
Dei honorem sanctique Benedicti devo-
tionem in ipsius cenobii sustentationem
et commodum tibi supranominate Hono-
rate pro te tuisque omnibus successoribus
in perpetuum detinendam ac in ipsius
cenobii utilitatem possidendam Appollo-
nii Massam cum omnibus suis pertinenti-
is in redemptionem animae mei geni-
toris et omnium consanguineorum meo-
rum vivorum et mortuorum cuius confi-
nia incipiunt a monte Valtuille a Sancta
Maria vergentia in Piscianum perque ru-
pes in Iuvenzani fluvium migrant deinde
in Tiburtinum fluvium et in Masis col-
lem suis finibus pertingunt ad Sanctam
Mariam in Zizania tacto prius Sancto Ste-
phano perque rupes in fluvium in Tibur-

tinam viam ad erectam columnam et ru-
pem ad montem transmeantia sanctumque
amplectuntur Pamphilum ad Leonis cam-
pum inde ad montem Malum ascendunt
ad Sanctam Mariam Valtuille revertentia.
Hanc denique premissam massam cum
omnibus immobilibus suis locis a pre-
senti decimaquarta indictione in perpetuum
tibi tuisque successoribus conce-
dimus et confirmamus in usum et utili-
tatem ipsius monasterii ita tamen quod
per anni circulum sacerdotes et monachi
ipsius monasterii pro animae nostrae no-
strorumque successorum redemptione in
eadem ecclesia centum Kyrie eleison cen-
tumque Christe eleison exolvant. Sacer-
dotes rursus dum celebrant missarum so-
lemniam pro anime nostre nostrorumque
successorum pontificum solute omni-
potenti Deo oblationem et sacrificium offe-
rant: diaconi vero singuli Psalterium re-
citant: statuentes apostolica auctoritate
sub divini iudicii obestatione et anathe-
matis sententia ipso facto incurrenda ut
nullus unquam aliquo modo sive magnus
sive parvus homo sit audeat vel presu-
mat ex omnibus superius scriptis sive et
Appollonii ipsa Massa cum omnibus suis
pertinentiis vel adiacentiis aliquid auferre
diminuere alienare seu iis molestiam in-
ferre quovis quaesito colore contra hu-
ius nostri privilegii apostolici tenorem
sed firmum perpetuis temporibus perse-
veret uti a nobis statutum est ita per-
manere decernimus. Si quis autem quod
non optamus contra haec apostolica scri-
pta temere contraire vel ea infringere prae-
sumpserit vel despexerit noverit se Do-
mini nostri apostolorumque Petri et Pauli
anathematis vinculo innondatum et cum
diabolo et eius atrocissimis poenis ac Iuda
eiusdem Domini Nostri Iesu Christi pro-
ditore sempiterno igne comburendum si-
mulque in voraginem tartareumque chaos
cum impiis immergendum. Qui vero sin-
cero ac bono animo ea servaverint atque
huius nostrae salutiferae praeceptionis te-
naces fuerint benedictionis gratiam ac ter-

Iniungit annu-
um onus.Anathema
contra pertur-
batores, qui-
cumque ii sint,
et qualemcum-
que molestiam
afferant.

norum gaudiorum a iusto iudice eodem Domino nostro consequi mereantur Amen. Scriptum per manum Benedicti sanctae Romanae Ecclesiae scrinarii mense maio indictione decimaquarta. Bene valet. Datum quarto kalendas iulii per manum Iohannis Albanensis Ecclesiae episcopi et sancte summe sedis apostolice bibliothecarii anno Deo propitio pontificatus nostri sexto (1).

Dat. die 28 iunii anno Domini 596, pontif. Gregorii anno VI.

XI.

Defensores septem honore Regionariorum decorandos statuit (2).

SUMMARIUM

Proemium. — Causae concessionis. — Defensores Regionariorum honore decorati instar notariorum et subdiaconorum. — Statuta aliqua pro eorum collegio. — Confirmatio privilegii.

Gregorius Bonifacio de privilegiis defensorum (3).

Ecclesiasticis utilitatibus fideliter insudantes congruae remunerationis sunt beneficio prosequendi: ut et nos respondisse eorum digne obsequiis videamur, et illi ex indulta consolationis gratia utiliores existant. Quia igitur defensorum officium in causis Ecclesiae et obsequiis noscitur laborare pontificum, hac eos concessa prospeximus recompensationis praerogativa gaudere: constituentes ut sicut in schola notariorum atque subdiaconorum per indultam longe retro pontificum largitatem sunt regionarii constituti; ita quoque in defensoribus septem qui ostensa suae experientiae utilitate placuerunt honore regionario decorentur. Quos quolibet per absentiam pontificis, et sedendi in conventu clericorum habere licentiam,

(1) Qui de hoc Gregorii Magni (si Deo placet) privilegio sentiendum sit, inuimus in praefatione, quo summo lectorem studio magna cura remittimus. (2) Defensorum Romanae Ecclesiae munus erat potissimum pauperum atque Ecclesiarum defensionis, et commodis invigilare, ipsiusque Romanae Ecclesiae patrimonia in diversis Provinciis posita curare. (3) Registr. lib. VIII, ep. XIV.

et honoris sui privilegia in omnibus statim obtinere. Praeterea si quis ad prioris locum veniens, in alia fortasse provincia propter utilitatem propriam degit, hunc necesse est primatus locum per omnia curare; ut ille prior defensorum omnium possit existere, qui et ante prioratus locum in ecclesiasticis utilitatibus obsequisque pontificis non destitit per sedulam praesentiam permanere (1). Haec itaque constitutionis nostrae decreta, quae pro defensorum sunt privilegiis, et ordinatione disposita, perpetua stabilitate et sine aliqua constitimus refragatione servari: sive quae scripto decrevimus, seu quae in eis in nostra praesentia videntur esse disposita, nec a quoquam pontificum in totum partemve qualibet occasione convelli decernimus vel mutari. Nam nimis est asperum, et praecipue bonis sacerdotum moribus inimicum, nisi quempiam quacumque rationis excusatione, et quae bene sunt ordinata rescindere, et exemplo suo docere caeteros sua quandoque post se constituta dissolvere. Mense aprili, indictione prima.

Dat. mense aprili anno Domini 598, pontif. Gregorii anno VIII.

XII.

Concessio privilegiorum monasterio sanctorum Iohannis et Stephani in civitate Classe Ravennatis dioecesis posito (2).

SUMMARIUM

Proemium. — Causae concessionis. — Concessio exemptionis in administratione reddituum. — De causarum discussione. — Abbas non extraneus, sed de gremio per monachos eligendus. — De subordinatione monachorum respectu abbatis. — Capita aliqua a monachis, et abbate observanda. — De monasterio non praegravando ab episcopo visitationis causa.

Gregorius Mariniano episcopo Ravennati.

Quam sit necessarium monasteriorum quieti prospicere, et de eorum perpetua

(1) Grat. 23, q. 2, c. 7, *Constit.* (2) Registr. lib. VIII, ep. XV.

securitate tractare, ante actum vos officium, quod in regimine monasterii exhibuistis, informat. Et ideo quia monasterium beatorum Iohannis, et Stephani, quod in Classiana est civitate constitutum, cui communis filius Claudius abbas praesse dignoscitur, multa a decessoribus vestris praeiudicia atque gravamina pertulisse cognovimus; oportet ut fraternitatis vestrae provisio eorum de futuro quietem salubri ordinatione disponat; quatenus conservantes illi in Dei servitio, ipsius quoque gratia suffragante, mente libera perseverent. Sed ne ex ea, quae magis emendanda est, consuetudine quisquam illic quolibet tempore quidquam molestiae praesumat inferre; necesse est ut haec, quae inferius enumeranda curavimus, ita fraternitatis vestrae studio debeant custodiri, ut ex eis non possit ulterius inferendae inquietudinis occasio reperiri. Nullus igitur ultra audeat de redditibus vel chartis praedicti monasterii, vel de loco aliquo, qui ad ipsum pertinet quocumque modo qualibet exquisitione minuere, nec immissiones vel dolos aliquos facere. Sed si qua forte causa inter Ravennatem Ecclesiam, et praefatum monasterium evenierit, et pacifice non potuerit ordinari, apud delectos a partibus timentes Deum sine voluntaria dilatione mediis sacrosanctis Evangelii finiatur. Defuncto vero abbate, non extraneus nisi de eadem congregatione, quem sibi propria voluntate congregatio elegerit, et qui electus fuerit sine dolo, vel venalitate aliqua, ordinetur: quod si aptam inter se personam invenire nequiverint, solerter de aliis monasteriis sibi similiter eligant, ordinandum. Neque venienti abbati quaecumque persona qualibet occasione in suo monasterio praeponatur, nisi forte extantibus, quod absit, criminibus, quae sacri canones punire monstrantur. Pariter autem custodiendum est, ut invito eiusdem monasterii abbate, ad ordinanda alia monasteria, aut ad ordines sacros, vel clericatus officium tolli exinde monachi non debeant.

Bull. Rom. Vol. I.

22

Sed si abundantes fuerint, et ad celebrandas Deo laudes vel utilitates monasteriorum complendas sufficient, abbas cum devotione de his, qui superfuerint, offerat, quos dignos coram Deo invenire potuerit. Quod si sufficienter habens dare noluerit, tunc Ravennas episcopus ad ordinanda alia monasteria de his, qui supersunt, tollat. Ad ecclesiasticum tamen officium nullus exinde perducatur, nisi quem abbas loci admonitus propria voluntate obtulerit. Quisquis autem ex praedicto monasterio ad ecclesiasticum ordinem pervenerit, ulterius illic nec aliquam potestatem, nec licentiam habeat habitandi. Observandum quoque est, ut descriptio rerum aut chartarum eiusdem monasterii ab ecclesiasticis fieri non debeat, si quando res exigit: sed abbas loci cum abbatibus aliis rerum inventarium faciat.

Quoties autem pro utilitate monasterii sui ad romanum pontificem abbas venire vel transmittere forte voluerit, ei modis omnibus liceat.

Praeterea cum episcoporum adventus desideranter a monasteriis debeat expectari, quia tamen hospitandi occasione praedictum monasterium temporibus decessoris vestri nobis fuisse nuntiatum est praegravatum: oportet ut hoc sanctitas vestra decenter debeat temperare, ut visitandi, exhortandique gratia ad monasterium quoties placuerit, ab eiusdem civitatis antistite accedatur. Sed sic charitatis officium illic episcopus impleat ut gravamen aliquod monasterium non incurrat. Vestram vero fraternitatem praedictus abbas non solum non metuit ad monasterium frequenter accedere, sed etiam desiderabiliter concupiscit. Sciens quod per vos substantia monasterii omnino gravari non possit. Data mense aprili, indictione prima.

Data mense aprili anno Domini 598, pontif. Gregorii anno VIII.

Causae concessionis.

Confirmatio privilegii.

Concessio exemptionis in administratione reddituum.

De causarum discussione.

Abbas non extraneus, sed de gremio per monachos eligendus.

De subordinatione monachorum respectu abbatis.

Capita aliqua a monachis et abbate observanda.

De monasterio non praegravando ab episcopo visitationis causa.

Proemium

Causae concessionis

Defensores Regionariorum honore decorati instar notariorum et subdiaconorum.

Statuta aliqua pro eorum collegio.

Proemium.

XIII.

Confirmatio privilegiorum per Vigilium papam Arelatensi monasterio concessorum (1).

SUMMARIUM

Arelatense monasterium a Childeberto Francorum rege constructum. — Eiusdem regis epistolae ad Vigilium pro illius confirmatione. — Quae reverentia decretis apostolicae sedis sit habenda. — Privilegia a Vigilio papa concessa. — Adhortatio ad Vigilium episcopum. — Confirmatio privilegiorum huiusmodi.

Gregorius Vigilio episcopo Arelatensi.

Cum pia desiderium voluntatis, et laudandae devotionis intentio sacerdotalibus sit semper studiis adiuvanda (2): cura est sollicitudinis adhibenda, ut ea quae pro quiete monachorum religiosaeque conversationis fuerint ordinata, nec dissimulatio negligere, nec quaedam valeat praesumptio perturbare. Sed sicut hoc quod ratio exigebat utiliter oportuit definiri, ita quod definitum est, non debet violari. Igitur gloriosae memoriae Childebertus Francorum rex catholicae religionis amore succensus, intra muros Arelatensis civitatis monasterium virorum, ut scripto reperimus, pro sua mercede constituens, quaedam ibidem pro habitantium sustentatione concessit. Cuius ne voluntas umquam duceretur in irritum, et ea quae pro quiete monachorum disposita fuerant, turbarentur, quaeque contulit in iura eiusdem monasterii, epistolis suis apostolica petiit auctoritate firmari: hoc quoque suae petitioni subiungens, ut eidem monasterio tam in dispositione rerum, quam in ordinatione abbatis quaedam pariter privilegia largirentur. Sciens quippe eam apostolicae sedi reverentiam a fidelibus exhiberi, ut quae eius fuissent decreto disposita, nullius deinceps illicitae usurpationis molestia quaterentur. Unde quia effectum, et regia voluntas, et res valde desiderata poscebat,

(1) Regist. lib. ix, Ep. cxi. (2) Grat. 25, q. 2, c. 9, Cum piae.

a praedecessore nostro Vigilio romanae sedis antistite, ad praedecessorem vestrum Anrelium scripta transmissa sunt, ubi omnia, quae amplectendae voluntatis studium deposcebat, apostolicae auctoritatis libenter annisu firmata sunt: quia difficultatem pati non potuit huiusmodi res petita. Sed ut fraternitas vestra, quae fuerint tempore illo decreta, cognoscat, antedicti praedecessoris nostri scripta his praevideamus scriptis adiungi. Quibus lectione percursis, hortamur ut omnia sacerdotali, sicut decet, studio inviolata conserves, nihilque illic de indebitis, nihil permittas de illicitis irrogari, nec ea quaedam patiaris usurpatione convelli. Nam licet ea, quae semel apostolicae sedis auctoritate sancita sunt, nil egeant firmitatis: ex abundantia tamen cuncta, quae pro huius rei quiete a praedecessore nostro statuta sunt, nostra iterum auctoritate in omnibus roboramus. Fraternitas ergo vestra ita se in custodiendis eis exhibeat, quatenus et omnem occasionem inquietudinis excludat, et aliis haec operari suadeat, dum se in custodienda defuncti piissima voluntate, sollicitam, ut decet, exhibuerit, et devotam.

Dat. anno Domini 599, pontif. Greg. anno ix.

XIV.

Decreta nonnulla pro monachorum libertate (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Nec episcopi nec laici quidquam monasteriis proprium imminuant etc. — Si quae inter episcopum et abbatem lis insurrexerit, mediis Evangelii tollatur. — Non eligantur exteri in abbatem. Sed de eadem congregatione concordibus omnium suffragiis. — Si aptos inter se non habeant, ab aliis monasteriis assumant. — Non intuentur sacris ordinibus monachi invito abbate. — Descriptionem rerum monasterii ab episcopo fieri prohibetur. — Nec se ullatenus etiam obeunte abbate immisceat. — Non collocet ibi cathedram. — Nec ordinationem nisi rogatus ab abbate faciat. — Sine abbatis consensu non promoveantur monachi ad honores.

(1) Nuper erut. ex archiv. Vat.

Adhortatio ad Vigilium episcopum.

Confirmatio privilegiorum huiusmodi.

Arelatense monasterium a Childeberto Francorum rege constructum.

Eiusdem regis epistolae ad Vigilium pro illius confirmatione.

Quae reverentia decretis apostolicae sedis sit habenda.

Privilegia a Vigilio Papa concessa.

batis consensu non promoveantur monachi ad honores. — Monasteria sint omnino libera. — Consensus episcoporum. — Subscriptiones.

Gregorius episcopus servus servorum Dei omnibus episcopis salutem et apostolicam benedictionem.

Exordium.

Quam sit necessarium monasteriorum quieti prospicere et de eorum perpetua securitate tractare, ante actum nos officium, quod in regimine cenobii exhibuimus, informat, et ne ex ea, quae magis emendanda est consuetudine, quisquam monachis quid molestiae praesumat inferre, necesse est, ut haec quae inferius enumerare curavimus, ita studio fraternitatis episcoporum debeant custodiri, ut ex eis non possit ulterius inferendae inquietudinis occasio fieri. Interdicimus igitur in nomine Domini nostri Iesu Christi, et ex auctoritate beati Petri apostolorum principis, cuius vice huic Ecclesiae romanae praesidemus, ut nullus episcoporum aut secularium ultra presumat de redditibus vel chartis monasteriorum de cellis vel villis, quae ad ea pertinent, quocumque modo seu qualibet occasione minuere vel dolos vel immissiones aliquas facere. Sed si qua causa forte inter terram venientem ad partem suarum ecclesiarum et monasteriorum evenerit et pacifice non potuerit ordinari, apud electos abbates et alios Patres timentes Deum sine voluntaria dilatione mediis sacrosanctis Evangelii finiatur. Defuncto autem abbate cuiusque congregationis non extraneus eligatur nisi de eadem congregatione, quem sibi propria voluntate concurs fratrum societas elegerit et qui electus fuerit sine dolo vel venalitate aliqua ordinetur. Quod si aptam inter se personam invenire nequeunt solerter sibi de aliis monasteriis similiter eligant ordinandum: nec constituto abbati quaecumque persona qualibet occasione praeponeatur nisi forte extantibus quod absit criminibus quae sacri canones punire monstrant. Pariter autem custodiendum est ut invito

Nec episcopi nec laici quidquam monasteriis proprium imminuant etc.

Si quae inter episcopum et abbatem lis insurrexerit, mediis Evangelii tollatur.

Non eligantur exteri in abbatem. Sed de eadem congregatione concordibus omnium suffragiis.

Si aptos inter se non habeant, ab aliis monasteriis assumant.

Non intuentur sacris ordinibus.

abbate ad ordinanda alia monasteria aut ad ordines sacros vel clericatus officium tolli exinde monachos non debeant. Descriptionem quoque rerum aut chartarum monasterii ab episcopo ecclesiasticam fieri omnino denegamus hi sed si quando res exigit abbas loci cum aliis fratribus causas rerum inventarum faciat et eorum consilio sive iudicio finiat. Obeunte quoque abbate episcopus in describendis providendisque rebus monasterii acquisitionis vel datis vel acquirendis nullatenus se permisceat. Missas quoque publicas ab eo in cenobio fieri omnino prohibemus, ne in servorum Dei recessibus et eorum receptacula ulla popularis praebatur occasio conventus, vel mulierum fiat novus introitus, quod omnino non expedit animabus eorum. Nec audeat ibi cathedram collocare vel quamlibet potestatem imperandi habere, nec aliquam ordinationem quamvis levissimam faciendi nisi ab abbate loci fuerit rogatus: quatenus monachi semper in abbatum suorum sint potestate. Nullusque monachus sine testimonio vel concessione abbatis Ecclesiam aliquam teneat vel ad aliquem promoveatur honorem. Hanc ergo scriptorum nostrorum paginam omni in futuro tempore ab omnibus episcopis firmam statuimus illibatamque servari et ut suae Ecclesiae iuvante Domino tantummodo sint iure contenti et monasteria ecclesiasticis conditionibus seu angariis vel quibuslibet obsequiis secularibus nullo modo subiiciant, nullis canonicis iuribus deserviant, sed remotis vexationibus a cunctis gravaminibus divinum opus cum summa animi devotione perficiant. Universi episcopi responderunt: Libertati monachorum gaudemus et quae nunc de his statuit beatitudo vestra firmamus ego Gregorius episcopus sanctae catholicae et apostolicae romanae Ecclesiae huic constituto a nobis promulgato subscripsi. — Similiter Agnellus episcopus Ferentinus — et Ioannes episcopus Veliternensis et ceteri episcopi numero vigintiunus et presbyteri decem

bus monachi invito abbate.

Descriptionem rerum monasterii ab episcopo fieri prohibetur.

Nec se ullatenus etiam obeunte abbate immisceat.

Non collocet ibi cathedram.

Nec ordinationem nisi rogatus ab abbate faciat.

Sine abbatis consensu non promoveantur monachi ad honores.

Monasteria sint omnino libera.

Consensu episcoporum.

Subscriptiones.

et septem et diaconi tres nonis aprilis indictione secunda.

Data die 5 aprilis anno Domini 599, pontif. Greg. anno IX.

XV.

Concessio pallii Augustino Anglorum episcopo qui Britanniae totius primas instituitur (1).

SUMMARIUM

Usus pallii. — De duodecim episcoporum ordinatione. — Episcopus Londonensis a propria synodo consecrandus. — Metropolitico honor Eboracensi episcopo post London. — De aequalitate honoris inter harum Ecclesiarum episcopos. — De primatu London. per Britanniam.

Reverendissimo fratri Augustino coepiscopo Gregorius servus servorum Dei (2).

Cum certum sit pro omnipotente Deo laborantibus ineffabilia aeterni regni praemia reservari; nobis tamen eis necesse est (3) honorum beneficia tribuere, ut in spiritualis operis studio ex remuneratione valeant multiplicius insudare. Et quia nova Anglorum Ecclesia ad omnipotentis Dei gratiam eodem Domino largiente, et te laborante perducta est, usum tibi pallii in ea ad sola missarum solemnia agenda concedimus, ita ut per loca singula duodecim episcopos ordines, qui tuae ditioni subiaceant: quatenus Londoniensis (4) civitatis episcopus semper in posterum a synodo propria debeat consecrari, atque honoris pallium ab hac sancta et apostolica, cui auctore Deo deservio, sede percipiat. Ad Eboracam (5) vero civitatem te volumus episcopum mittere, quem ipse iudicaveris ordinandum; ita ut si eadem civitas cum finitimis locis verbum Dei receperit, ipse quoque duodecim episcopos ordinet, ut metropolitani honore perfruatur: quia ei quoque si vita comes fuerit, pallium tribuere Domino favente

(1) Regist. lib. XI, Ep. LXV. (2) Beda lib. 1, Hist. Eccl. c. 29. (3) Al. Bonorum. (4) Al. Londonensis. (5) Al. Eburacum

disponimus, quem tamen tuae fraternitatis volumus dispositioni subiacere. Post obitum vero tuum ita episcopis, quos ordinaverit, praesit, ut Londoniensis episcopi nullo modo ditioni subiaceat. Sit vero inter Londoniae, et Eboracae civitatis episcopos in posterum honoris ista distinctio, ut ipse prior habeatur, qui prius fuerit ordinatus. Communi autem consilio, et concordia actione quaecumque erunt pro Christi zelo agenda disponant, unanimiter recta sentiant; et ea quae senserint, non sibimet discrepando perficiant.

Tua vero fraternitas non solum episcopos, quos ordinaverit, neque eos tantummodo, qui per Eboracensem episcopum fuerint ordinati, sed etiam omnes Britanniae sacerdotes habeat, Domino Deo nostro auctore, subiectos: quatenus ex lingua et vita tuae sanctitatis, et recte credendi et bene vivendi formam percipiant, atque officium suum fide ac moribus exequentes, ad coelestia cum Domino voluerit, regna pertingant (1). Deus te incolumem custodiat, reverendissime frater. Data die decima kalendarum iuliarum, imperante domino nostro Mauricio Tiberio, piissimo Augusto an. 19, post consulatum eiusdem domini an. 18, indict. IV.

Data die 22 iulii anno Domini 601, Gregorii pontif. anno XI.

XVI.

Privilegium Xenodochii Augustodunensis (2).

SUMMARIUM

1. Proœmium. — Xenodochium a Siagrio episcopo et Brunichilde regina in civitate Augustodunensi constructum. — Immunitas eiusdem a qualibet molestia, vi, etc. — 2. Abbas a rege de monachorum gremio praevio eorumdem consensu eligendus. — 3. Nihil petendum ab abbate pro eius ordinatione. — 4. Abbas nisi causa criminis non deponendus. — Latae de eo querelae ab Augustodunensi episcopo, adhibitis sex aliis

(1) In aliquibus deest. (2) Regist. lib. XIII, Ep. VIII.

Metropolitico honor Eboracensi episcopo post London.

De aequalitate honoris inter harum Ecclesiarum episcopos.

De primatu London. per Britanniam.

episcopis, examinandae. — 5. Abbas Xenodochii ad episcopatum accedere nequeat nisi renunciata prius abbati dignitate. — Monachi nec ordinationis causa a monasteriis abstrahendi. — 6. Dignitatis privatio, contra haec inobservantes, et nisi resipuerint anathema.

Gregorius Senatori presbytero et abbati, Xenodochii

Proœmium.

Xenodochium a Siagrio episcopo et Brunichilde regina in civitate Augustodunensi constructum.

Immunitas eiusdem a qualibet molestia, vi, etc.

Abbas a rege de monachorum gremio praevio eorumdem con-

1. Quando ad ea, ad quae catholicorum regum corda pontificalibus sunt monitis provocanda, ita ardenti desiderio divina praeveniente gratia succenduntur, ut ab eis ultro poscantur, tanto alacri, et laeto sunt animo concedenda, quanto et ea ipsa quae capiunt, si nollent facere, peti debuerant. Proinde iuxta scripta filiorum nostrorum praecellentissimorum regum Brunichildis, ac nepotis ipsius Theodorici, Xenodochio, quod in civitate Augustodunensi a Siagrio reverendae memoriae episcopo, et praedicta excellentissima filia nostra regina constructum est, cui tu praesse dignosceris, huiusmodi privilegia praesentis auctoritatis nostrae decreto indulgemus, concedimus, atque firmamus: statuentes nullum regum, nullum antistitem, nullum quacumque praeditum dignitate, vel quemquam alium de his, quae Xenodochio a suprascriptis praecellentissimis filiis nostris regibus iam donata sunt, vel in futuro a quibuslibet aliis de proprio fuerint iure collata, sub cuiuslibet causae occasionisve specie minuere vel auferre, sive suis visibus applicare, vel aliis quasi piis causis, pro sae avaritiae excusatione posse concedere: sed cuncta, quae ibi oblata sunt vel offerri contigerit, tam a te quam ab eis, qui in tuo officio locoque successerint, perenni tempore illibata, et sine inquietudine aliqua volumus possideri; eorum tamen visibus, pro quorum sustentatione gubernationeque concessa sunt, modis omnibus profutura.

2. Ita constituimus ut obeunte abbate, atque presbytero suprascripti Xenodochii atque monasterii, non alius ibi quacumque obreptionis astutia ordinetur, nisi

quem rex eiusdem provinciae cum consensu monachorum, secundum timorem Dei elegerit, ac praeviderit ordinandum.

3. Hoc quoque praesenti capitulo subiungimus, ut locum avaritiae excludamus, nullum de regibus, nullum de sacerdotibus, vel quemcumque alium se suppositamve personam de ordinatione eiusdem abbatis, vel quibuscumque causis ad Xenodochium ipsum pertinentibus, audere in auro sive alia qualibet specie commodi quidquam accipere, neque eundem abbatem ordinationis suae causa dare praesumere: ne hac occasione, ea quae a fidelibus piis locis offeruntur aut iam oblata sunt, consumantur.

4. Et quoniam multae occasiones in deceptionem religiosarum personarum a pravis illis, ut dicitur, hominibus exquiruntur, abbatem atque presbyterum praedicti Xenodochii nullo modo privandum deponendumque esse censemus, nisi causa specialiter criminis exigente. Unde necesse est, ut si qua contra eum huiusmodi querela surrexerit, non solus episcopus civitatis Augustodunensis causam examinet, sed adhibitis sibi sex aliis coepiscopis, suis subtili hoc investigatione perquirat: quatenus cunctis concorditer iudicantibus canonicae districtiois censura, aut reum ferire, aut innocentem possit absolvere.

5. Simili quoque definitione iuxta desiderium conditorum decernimus, ut nullus eorum qui eidem Xenodochio atque monasterio abbas aut presbyter in posterum fuerit ordinatus, ad episcopatus officium quacumque obreptione sit ausus accedere, nisi prius abbatis officio sit privatus, aliusque loco ipsius subrogatus, ut ne res Xenodochii vel monasterii iniqua erogatione consumens, gravissimam aegestatis necessitatem pauperibus ac peregrinis vel caeteris exinde viventibus generet. Episcopum vero tollendi de eodem loco monachum ad ecclesiasticum ordinem promovendum, vel pro aliqua quacumque causa sine consensu abbatis

sensu eligendus.

Nihil petendum ab abbate pro eius ordinatione.

Abbas nisi causa criminis non deponendus.

Latae de eo querelae ab Augustodunensi episcopo, adhibitis sex aliis episcopis, examinandae.

Abbas Xenodochii ad episcopatum accedere nequeat nisi renunciata prius abbati dignitate.

Monachi nec ordinationis causa a monasteriis abstrahendi.

atque presbyteri, habere licentiam prohibemus: ne huius rei usque ad hoc usurpatione perducatur, ut loca quae acquisitione hominum construenda sunt, ablatione destruantur.

Dignitatis privatio contra haec inobservantes, et nisi resipuerint, anathema.

6. Haec igitur omnia, quae huius precepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis qui in eo quo es ordine locoque successerint, vel eis quorum interesse potuerit, in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero regum, sacerdotum, iudicum, personarumque saecularium hanc constitutionis nostrae paginam agnoscens contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. Et nisi vel ea, quae ab illo male ablata sunt restituerit, vel digna poenitentia illicite acta deflexerit, a sacratissimo corpore ac sanguine Dei, et Domini nostri Redemptoris Iesu Christi alienus fiat, atque in aeterno examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iuxta servantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis recipiant, et apud districtum iudicem praemia aeternae pacis inveniant.

Dat. anno Domini 603, pontif. Greg. anno XIII.

XVII.

Privilegium monasterii S. Mariae in urbe Augustodunensi (1).

SUMMARIUM

1. Iustis principum petitis per pontificem favendum. — Monasterium Sanctae Mariae a Brunichilde, et Theodorico rege Siagrii episcopi opera constructum. — Cuilibet personae molestiam aut vim ei ullam inferre interdicat. — 2. Abbatissa a rege cum consensu monachorum ordinanda. — 3. Nihil ab abbatissa ordinationis suae causa cuiquam persolvendum. — 4. Abbatissa nisi criminis specialis causa, ab episcopo cum interventu sex aliorum episcoporum exam-

(1) Regist. lib. XIII, Ep. IX.

minandi, deponi non posse statuit. — 5. Privatio dignitatis contra haec inobservantes, et nisi resipuerint anathema.

Gregorius Thalassae abbatissae

1. Quando ad ea, ad quae catholicorum regum corda pontificalibus sunt monitis provocanda, ita ardenti desiderio divina praeveniente gratia succeduntur, ut ab eis ultro poscantur, tanto sunt alacri, et laeto animo concedenda, quanto et ea ipsa, quae cupiunt, si nollent facere, peti debuerant. Proinde iuxta scripta filiorum nostrorum praecellentissimorum regum Brunichildis, ac nepotis ipsius Theodorici, monasterio Sanctae Mariae, ubi ancillarum Dei congregatio est constituta, in urbe Augustodunensi a reverendae memoriae Siagrii episcopo condito, cui praesesse dignosceris, huiusmodi privilegia praesentis auctoritatis nostrae decreto indulgemus, concedimus, atque firmamus; statuentes nullum regum, nullum antistitem, nullum quacumque praeditum dignitate, vel quemcumque alium de iis, quae eidem monasterio a superscriptis filiis nostris regibus iam donata sunt, vel in futuro quibuslibet aliis de proprio fuerint iure collata, sub cuiuslibet causae occasionisve specie minuere vel auferre, sive suis usibus applicare vel aliis quasi piis causis pro suae avaritiae excusatione possit concedere. Sed cuncta quae ibi oblata sunt, vel offerri contigerit, tam a te quam ab eis, quae in tuo officio locoque successerint, a praesenti tempore illibata, et sine inquietudine aliqua volumus possideri, earum tamen usibus, pro quarum sustentatione gubernationeque concessa sunt, modis omnibus profutura.

2. Ita constituimus, ut obeunte abbatissa praedicti monasterii, non alia ibi quacumque obreptionis astutia ordinetur, nisi quam rex eiusdem provinciae, cum consensu monachorum secundum Dei timorem elegerit, ac providerit ordinandam.

3. Hoc quoque capitulo praesenti subiungimus, ut locum avaritiae secludamus,

Iustis principum petitis per Pontificem favendum.

Monasterium Sanctae Mariae a Brunichilde, et Theodorico rege Siagrii episcopi opera constructum.

Cuilibet personae molestiam aut vim ei ullam inferre interdicat.

Abbatissa a rege cum consensu monachorum ordinanda.

Nihil ab abbatissa ordinandum.

tionis suae causa cuiquam persolvend.

nullum de regibus, nullum de sacerdotibus, vel quemcumque alium per se suppositamve personam, de ordinatione eius abbatissae, vel de quibuscumque causis ad monasterium ipsum pertinentibus, audere in auro, vel alia qualibet specie commodi quidquam accipere: neque eandem abbatissam ordinationis suae causa dare praesumere; ne hac occasione quae a fidelibus piis locis offeruntur, aut iam oblata sunt, consumantur.

Abbatissa nisi criminis specialis causa, ab episcopo cum interventu sex aliorum episcoporum examinandi, deponi non posse statuit.

4. Et quoniam multae occasiones in deceptionem religiosarum personarum, a pravis illis, ut dicitur, hominibus exquiruntur, abbatissam eiusdem monasterii nullo modo privandam deponendamque censemus, nisi causa specialiter criminis exigente. Unde necesse est ut si qua contra eam huiusmodi querela surrexerit, non solum episcopus civitatis Augustodunensis causam examinet, sed adhibitis sibi sex aliis coepiscopis suis subtili hoc investigatione perquirat: quatenus cunctis concorditer iudicantibus, canonicae districtiois censura, aut ream ferire aut innocentem possit absolvere.

Privatio dignitatis contra haec inobservantes, et nisi resipuerint, anathema.

5. Haec igitur omnia, quae huius precepti decretique nostri pagina continet, tam tibi quam cunctis, qui in eo, quo es ordine locoque, successerint, vel eis quorum interesse potuerit, in perpetuum servanda decernimus. Si quis vero regum, sacerdotum, iudicum, personarumque saecularium hanc constitutionis nostrae paginam agnoscens, contra eam venire tentaverit, potestatis honorisque sui dignitate careat, reumque se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat. Et nisi vel ea, quae ab illo male ablata sunt, restituerit, vel digna poenitentia illicite acta deflexerit, a sacratissimo corpore, ac sanguine Dei, et Domini nostri Redemptoris Iesu Christi alienus fiat, atque in aeterno examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco iuxta servantibus, sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae

actionis recipiant, et apud districtum iudicem praemia aeternae pacis inveniant. Dat. anno Domini 603, pontif. Greg. anno XIII.

XVIII.

Simile privilegium pro Ecclesia S. Martini in suburbano Augustodunensi (1).

Gregorius Luponi presbytero et abbati

Quando ad ea, ad quae catholicorum regum corda pontificalibus sunt monitis provocanda, ita ardenti desiderio divina praeveniente gratia succeduntur, ut ab eis ultro poscantur, tanto sunt alacri, et laeto animo concedenda, quanto ea ipsa quae cupiunt, si nollent facere, peti debuerant. Proinde iuxta scripta filiorum nostrorum praecellentissimorum regum Brunichildis, ac nepotis Theodorici, Ecclesiae Sancti Martini, quae in suburbano civitatis Augustodunensi etc. ut supra in privilegio Xenodocheii.

XIX.

Privilegium a S. Gregorio PP. basilicae S. Pauli ad viam Ostiensem concessum (2).

SUMMARIUM

Exordium. — Causa concessionis. — Assignatio a pontifice facta Ecclesiae Sancti Pauli pro luminaribus eiusdem basilicae.

Gregorius episcopus servus servorum Dei Fellici subdiacono et rectori Patrimonii Appiae

Licet omnia, quae haec apostolica habet Ecclesia beatorum Petri, ac Pauli, quorum honore et beneficiis adquisita sunt, Deo sint auctore communia, esse tamen debet in administratione actionum diversitas personarum, ut in assignatis cuique rebus, cura adhiberi possit impensior. Cum igitur pro Ecclesia beati Pauli apostoli sollicitudo nos debita commoneret, ne minus ille habere luminaria isdem praeco fidei cerneretur, qui totum mundum lumine praedicationis implevit;

(1) Ut supra, Ep. x. (2) Extat inter xx columnam et gradus ad sinist. in ead. basil.

Exordium.

Causa concessionis.

et valde incongruum, ac esse durissimum videretur, ut illa ei specialiter possessio non serviret, in qua palmam sumens martyr, capite est truncatus ut viveret; utile iudicavimus eandem massam, quae Aquas Salvias nuncupatur cum omnibus fundis suis, idest Cellavinaria, Antoniano, Villa Pertusa, Bifurco, Priminiano, Cassiano, Silonis, Corneli Tesselata, atque Corneliano cum omni iure instructo, instrumentoque suo, et omnibus generaliter ad eam pertinentibus cum Christi gratia luminaribus deputare: adicientes etiam eidem cessionem hortos duo positos inter Tiberim et Porticus ipsius Ecclesiae euntibus a porta civitatis parte dextra, quos dividit fluvius Almon inter adfines horti monasterii Sancti Stephani, quod est ancillarum Dei positum ad Sanctum Paulum, et ad fines possessionis Pisinian, simul et terrulas, quae vocantur fossa Latronis positas idem iuxta eandem Porticum euntibus similiter a porta parte sinistra, ubi nunc vineae factae sunt, quae terrulae cohaerent ab uno latere possessioni Eugenitis quondam Scholastici, et ab alia parte possessioni monasterii Sancti Aristi. Quae omnia quoniam Deo adjuvante per antedictae Ecclesiae praepositos, qui per tempora fuerint, a praesenti septima indictione volumus ordinari, et quidquid exinde accesserit, luminaribus eius impendi, atque ipsos exinde ponere rationes: idcirco experientiae tuae praecipimus ut superscriptam massam Aquas Salvias, cum praenominatis omnibus fundis suis, nec non hortos, atque terrulas, quae superius continentur, de brevibus suis delere debeat, ac auferre, et cuncta ad nomen praedictae Ecclesiae Beati Pauli apostoli tradere, quatenus servientes sibi praepositi omni post hoc carentes excusatione de luminaribus eius ita sine nostra studeant sollicitudine cogitare, ut nullus illic unquam neglectus possit existere. Facta vero superscriptarum omnium rerum traditione volumus, ut hoc praeceptum in Scrinio Ecclesiae

experientia tua restituat. Bene vale. Dat. viii kal. februarias. imp. domino nostro Phoca PP. Aug. anno secundo, et consulatus eius anno primo, ind. septima (1).
Data die 25 ianuarii anno Domini 604, pontificatus Gregorii anno xiv.

SABINIANUS I

PAPA LXVII

Anno aerae Christi comm. DCIV.

Sabinianus, natione tuscus, de civitate Volaterra, patre Bono, antea diaconus S. R. E. et Gregorii apocrisarius apud Mauricium imp. ordinatur pontifex die dominica 13 septembris anno 604, sedit sub Phoca imperatore annum 1, mens. v, dies ix (2). Ordinavit episcopos per diversa loca sex et viginti. Evolvit ad coelestem gloriam, et corpus eius sepultum est in basilica Beati Petri die 22 februarii anno 606. Vacavit sedes menses xi, dies xxvii (3).

BONIFACIUS III

PAPA LXVIII

Anno aerae Christi comm. DCVII.

Bonifacius, natione romanus, filius Ioannis Cataaudiocis, electus die 18 fe-

(1) Allatum diploma loco, quo adnotavimus, positum, perlegimus, et nisi notae chronologicae satis ostenderent, non nisi Gregorio Magno esse adscribendum, ipsa characterum forma, quorum specimen non afferendum putavimus, cum diligentiae, laudandaeque curiositati quisque suae possit per se satisfacere, haerere non sinit. Alterum vero in nova Porticu Vaticanae Basilicae positum et a Baronio, Blanchino, Pagio, Ciampino, caeterisque omnibus eidem S. Gregorio tributum, cur hic non attulerimus, inferius in Gregorio II indicabimus additis brevibus quidem, sed validissimis rationibus quibus adducti sumus, illud legitimo auctori restituere. (2) Sic habent i et iii Vignolii Catal. catalogus quoque Augustod., et v ex Crit., Baron. praefixis: primi vero tres habent d. viii, exclusa fortasse extremis, in reliquis apparet scriptorum error. (3) Anastas. 26, exclusis pariter fortasse extremis.

An. C. 607

bruarii anno 607, proxima dominica die 19 ordinaturque pontifex maximus. Sedit, imperante Phoca menses viii, dies xxii (1). Fecit episcopos per diversa loca unum supra viginti: qui defunctus sepultus est in ecclesia Beati Petri die 12 novembris eiusdem anni. Vacavit sedes menses ix, dies xii (2).

BONIFACIUS IV

PAPA LXIX

Anno aerae Christi comm. DCVIII.

An. C. 608

Bonifacius, natione Marsorum, de Civitate Valeria, filius Ioannis Medici, ordinatur pontifex summus die 25 augusti anno 608. Sedit annos vi, menses viii, dies xiii (3), sub Phoca, et Heraclio Phocae successore. Duabus ordinationibus diaconos octo, episcopos per diversa loca creavit triginta quinque. Obiit die 7 maii anno 615, sepultusque est ad B. Petrum apostolum. Vacavit sedes menses v, dies xii.

S. DEUSDEDIT

PAPA LXX

Anno aerae Christi comm. DCXV.

An. C. 615

Deusdedit, natione romanus, filius Stephani subdiaconi, ordinatus est pontifex maximus die dominica 19 octobris. Sedit annos iii, dies xx, imperante Heraclio. Fecit ordinationes tres, quibus creavit presbyteros quatuordecim, diaconos quinque, episcopos per diversa loca viginovem. Defunctus, sepultus est ad B. Petrum apostolum die 8 mensis novembris anno 618. Vacavit sedes annum 1 (4), mensem i, dies xvi.

(1) Sic in Vignolii Catalogus: duoque ex Critic. Baron. praefixis. (2) Computandos a die depositionis. (3) In epitaphio legitur d. xii, exclusa die emortuali. (4) Annum omisit Anastasius, et Vignolius si advertit, non tamen expressit.

Bull. Rom. Vol. I. 23

BONIFACIUS V

PAPA LXXI

Anno aerae Christi comm. DCXIX.

Bonifacius, natione campanus, de civitate Neapoli, filius Ioannis, ex archipresbytero in titulo S. Sixti, ordinatus die dominica 23 decembris anno 619 summus pontifex. Sedit annos v, menses x, sub Heraclio imperatore. Duas habuit ordinationes presbyterorum vigintiseptem, diaconorum quatuor, episcopos vero per diversa loca creavit vigintiseptem. Obiit 22 octobris anno 625, ac triduo post sepultus est ad B. Petrum. Vacavit sedes dies v (1).

HONORIUS I

PAPA LXXII

Anno aerae Christi comm. DCXXV.

An. C. 625

Honorius, natione campanus, filius Petronii viri consularis, ordinatur pontifex maximus die dominica 27 octobris anno 625, sedit imperante Heraclio annos xii, menses xi, dies xiv (2). Tribus ordinationibus creavit presbyteros tresdecim, diaconos duodecim, episcopos per diversa loca unum et octuaginta. Obiit die 11 octobris anno 638, sequentique die sepultus est in basilica Beati Petri apostoli. Vacavit sedes annum 1, menses vii, dies xviii.

I.

Monasterium Bobiense sub protectione sedis apostolicae suscipitur (3).

SUMMARIUM

Exordium. — Cuiquam iurisdictionem in monasterio praeter abbatem habere interdicitur. Missarum etiam solemniam agere. — Adhortatio ad monachos.

(1) Ab obitu computandos. (2) Aliqui Anastasiani Codd. habent d. xvii, inclusis fortasse ordinationis et depositionis diebus. (3) Ex Ughell. Ital. Sac. edit rom. tom. iv.

Honorius episcopus servus servorum Dei
fratri Bertalphi abbati presbytero

Exordium.

Si semper sunt concedenda, quae piis desideris congruant, quanto potissimum ea, quae per cultus praerogativam poscuntur, non sunt omnia abneganda, quae sunt in largitoribus non solum postulanda, sed vi charitatis procul dubio exigenda. Petis nos igitur, ut monasterium SS. Petri et Pauli in Ecclesia Bobio constituto, quo praesesse dignosceris, privilegia sedis apostolicae largiremur, quatenus sub iurisdictione sanctae nostrae, cui Deo auctore praesidemus Ecclesiae, constitutum nullius Ecclesiae iurisdictionibus submitatur, pro qua re piis votis facilites, ac nostra auctoritate, id quod a tua dilectione exposuimus affectui mancipari, et ideo omnem cuiuslibet Ecclesiae sacerdotem in praedicto monasterio ditionem qualibet auctoritate ne extendere, atque sua auctoritate nisi a praeposito monasterii fuerit invitatus, missarum solemnitates celebrare omnino prohibemus. Curae ergo tuae sit monasterii fratres quo poteris egregiis moribus, ac vita inreprehensibili exornare, ut profecto iuxta id quod apostolicis privilegiis maluit inconcasse dotandos, desideret potius, et anhellet inviolabili coelestis affluentiae munere, diurnis sanctae disciplinae precibus decorandos, sit profecto communis, et sincera vita, sit sobria communis sinceritas, ut quibus est mortuus mundus, ac sepultus pro incentiva contentionis vicia minimo funites (1) qua in cassum quis et frustra laborare cognoscitur, si superbiae vitiorum autrici colla submittere sentiat: sit excelsa inde humilitas, quia per hanc coelesti artem, coelestium munerum possidere. Sit igitur ante oculos mentis, et corporis traditionum regula paternarum, et unusquisque praelatus noverit qualiter debeat imperare subditis, nedum aspera, et nec unicuique fratri aptissima ratione impleri usque ad complementum . . . Dei imperantes indiscretionem subiecti: sit ita-

(1) Suscitantur ?

que moderata vivacitas, sit solitudinis supereminens in fratribus strenuitas, ut dum regulariter omnes qui Deo integerrime conferuntur per obedientiae lineam bene servientes exhibeant temporalia, ad gaudia coelestis patriae proveniat sempiterna. Et haec quidem, quae ad solitudinem pertinent, dixisse sufficiant: ante omnia cum Redemptoris nostri misericordiam, cui ingemiscere redemptionem nostram expectantem, enixius cum singulis, et gemitibus expectamus, ut ea, quae pietas flagitat, fragilitas humanae conditionis sufficienter, atque confidenter de sui auctoris suffragatione adimpleat. Bene valete.

Datum 3 id. ianuarii imperante domino piissimo Aug. Eraclio anno 8, P. C. eiusdem anno 18, atque Eraclio Constantino novo filio ipsius anno 16, ind. prima.

Dat. die 11 ianuarii anno Domini 628, pontif. Honorii anno III.

II.

Privilegium, quo Ecclesiae Dorobernensi conceditur, ut primatum omnium Ecclesiarum Britanniae Cantuariensis archiepiscopus obtineat (1).

SUMMARIUM

Adhortatio ad Honorium episcopum ut perseveret in Evangelii propagatione. — Cantuariensis episcopus Britanniae Primas.

Dilectissimo fratri Honorio Honorius episcopus servus servorum Dei

Susceptis vestrae dilectionis literis, in eis reperimus vestri laboris solitudinem circa vobis commissum gregem, multa fatigatione occupatam, multo labore, et angustia crebescens malis; et mundanis usibus mentis vestrae difficultatis saepius substinere gravitatem. Nos vero hortamur vestram dilectionem, ut opus Evangelii, quod coepistis, teueatis, quia

(1) Edidit Io. Seldenus Hist. Angl., script. x, col. 1780, et Michael Alfordus Annal. Eccles. Anglo. Sax. ad annum 634.

Adhortatio ad Honorium episcopum ut

perseveret in Evangelii propagatione.

in eo tibi laborandum, atque perseverandum magis quam omittendum necesse est: memento evangelici praeccepti, quo dicitur: Ego pro te rogavi, Petre, ut non deficiat fides tua; et tu aliquando conversus confirma fratres tuos (a); et item in Apostolo: Fratres stabiles estote, et immobiles, abundantes in opere Domini, semper scientes quod labor vester non est inanis in Domino (b). Ideo suppliciter vestram dilectionem admonemus, ut fide et opere in timore Dei et charitate vestra acquisitio, decessorumque vestrorum, quae per Domini Gregorii exordia pullulat, convalescendo amplius extendatur. Ut ipsa promissio dominici eloquii vos ad eternam festivitatem evocet: quae dicit: Venite ad me omnes, qui laboratis, et onerati estis, et ergo reficiam vos (c). Et iterum: Euge serve bone, et fidelis, quia super pauca fuisti fidelis, supra multa te constituam, intra in gaudium Domini tui (d). Inter ea tuae sedis auctoritatem nostrae auctoritatis privilegio firmari postulasti. Nos vero absque ulla dilatione gratuito animo annuimus, quia rectum est, ut quae semel statuta, atque disposita a praedecessoribus nostris cognovimus, hoc ipsum et nos confirmemus (1). Eorum itaque vestigia assequentes iuxta ritum priscae consuetudinis, quae a temporibus sanctae recordationis Augustini praedecessoris vestri nunc usque tua Ecclesia detinuit, ex auctoritate beati Petri apostolorum principis, primatum omnium Ecclesiarum Britanniae tibi Honorio, tuisque successoribus in perpetuum obtinere concedimus. Tuae ergo iurisdictioni subiici praecipimus omnes Ecclesias Angliae, et regiones, et in civitate Dorobernia metropolitanus locus, et honor archiepiscopatus, et caput omnium Ecclesiarum anglorum populorum semper in posterum servetur, et a nulla persona per aliquam malam suasionem in

Cantuariensis episcopus Britanniae Primas.

(1) Vide superius in Gregorio pont. (a) Luc. xxii. 32. (b) 1 Corinth. xv. 58. (c) Matth. xi. 28. (d) Ibid. xxv. 21, 23.

alium locum mptetur. Aliter autem si quis fecerit typo superbiae instinctus, et nostrae praecceptioni inobediens, et praenominatae Ecclesiae concessis suae dignitatis rationibus contenderit reniti, sciat se separatim a participatione corporis et sanguinis Domini et Redemptoris nostri Iesu Christi. Deus te incolamem custodiat, dilectissime frater (1).

SEVERINUS I

PAPA LXXIII

Anno aerae Christi comm. DCXL.

Severinus, natione romanus, filius Abieni, consecratus pontifex maximus die dominica 28 maii anno 640, imperante Heraclio. Hic pontifex creatis episcopis per diversa loca numero quatuor, obiit die prima augusti eodem electionis suae anno, cum sedisset menses II, dies IV, et sepultus est ad B. Petrum sub die 4 nonas augusti. Vacavit sedes menses IV, dies XXIV (2).

An. C. 640

IOANNES IV

PAPA LXXIV

Anno aerae Christi comm. DCXL.

Ioannes, natione dalmata, filius Venantii Scholastici, ordinatus pontifex summus die 24 decembris anno 640, sedit sub Heraclio, Constantino, et Constante imp. annum I, menses IX, dies XVIII, usque ad diem II mensis octobris anno 642,

(1) Alfordus qui has Honorii literas a Guilielmo Malmesburiensi transcripsit, eas refert (ut supra denotavimus) ad annum 634, nec incongruo quidem iure: quamvis enim magna sit inter scriptores rerum Anglicanarum controversia de anno, quo Honorius Dorobernensis iustum episcopum in Dorobernensi Episcopatu excepit, magno tamen consensu approbant, pallium ei missum ab Honorio pontifice anno 633. Quare inopportunitum fuisset inconcessis adhuc Honorio episcopo dignitatis ornamentis, eiusdem privilegia confirmare. (2) A die obitus ad electionem Ioannis inclusis extremis.

qua mortalitatem explevit. Fecit ordinationes duas, presbyterorum octodecim, diaconorum quinque, episcopos vero per diversa loca creavit duo de viginti. Corpus eius sepultum est ad B. Petrum apostolum 4 idus octobris. Vacavit sedes mensem 1, dies XIII.

I.

Privilegium immunitatis, et exemptionis ab episcopali iurisdictione pro sanctimonialibus cuiusdam coenobii Beatæ Mariæ in Gallia, quod sub protectione sedis apostolicæ suscipitur (1).

SUMMARIUM

Proœmium. — Causæ concessionis. — Pontificum liberalitas in concedendis privilegiis. — Obedientia indultis apostolicæ sedis debita. — Immunitas concessa huic monasterio. — Liceat monachis quem libuerit vocare episcopum ad missarum solemniam, abbatissæ consecrationem, etc. — Episcopo ordinario quidquam contra privilegium hoc attentare interdicitur. — Immunitas a iurisdictione episcopi. — Abbatissæ electio penes congregationem, ex qua illa eligi debeat. — Statuta nonnulla pro quiete monasterii. — Monacharum correctio ab abbatissa faciendâ. — Abbatissæ vero a sede apostolica. — Episcopus tantummodo ad sedem apostolicam de monasterii licentia, si quæ sit, per literas referat. — Dignitatis privatio, et anathema contra statuta huiusmodi inobservantes.

Dilectissimis fratribus coepiscopis per Galliarum provincias constitutis, Ioannes servus servorum Dei.

Quamquam priscae sacratissimæ regulæ decreta nos doceant, quæ oportet

(1) In calce Privilegii hæc observat Mabillonius: « Praemissum privilegium ex veterimo Codice Thuanæo olim a me erutum est, typisque vulgatum in appendice ad partem 1 sæculi IV Benedictini. In illo Codice, qui octingentos annos videtur superare, male compacta erant folia, adeoque illius postremæ parti post illa verba *suam exhibeat præsentiam*, adiunctum erat folium, quod finem alterius privilegii continebat. Quamobrem cum vir cl. Stephanus Balutius genuinam superioris privilegii postremam partem in codice Colbertinæ bibliothecæ invenisset, illam mihi pro sua humanitate communicavit. Ne autem hoc fragmentum a suo corpore avulsum esset, integrum diploma hic exhibere visum est operæ pretium etc ».

perenniter custodire; et Patrum sanctorum consuetam indimute servare; at tamen et nos quoque super hæc regulariter vota supplicum christianorum, et maxime orthodoxa fide fulgentium in omnibus debemus effectui mancipare: quatenus eorum pia devotio apostolicis inviolata permaneat institutis. Quoniam igitur Chlodoveus rex excellentissimus, filius noster, princeps Francorum, pia, et religiosa devotione perspicuus, suis nos scriptis postulasse dignoscitur, et apostolicæ sedis caput omnium ecclesiarum privilegium monasterio Beatæ Genitricis, et semper virginis Mariæ, vel Sanctæ Colombæ, atque Sanctæ Agatæ, seu aliorum sanctorum martyrum in loco, qui nuncupatur il. super pago ill. quod viri magnifici ill. pia devotione dediti, nutu, et aspiratione divina construxisse noscuntur, in quo decreverunt, ut puellæ Dei sacrae virgines in sanctis studiis, et venerabilibus diuturnis meditationibus, et assiduis, vitam piam atque contemplativam sub retrusione exercere videantur: pro qua re supplicii expetierunt deprecatu, ut privilegium apostolicæ sedis nostræ in eodem monasterio concedere deberemus. Quod salubriter annuentes maxime domesticis fidei, et spe certa salubre futurorum bonorum fulgentibus, hoc privilegium perenni auctoritate servandum libenter indulimus pro divino intuitu. Hæc enim nova postulantium vel indulgentium est auctoritas privilegii largiendi dum profectu (1) cuncti et plerique prædecessores nostri per præterita tempora apostolicæ sedis præsules, non solum sub ditione nostra constitutis, sed etiam in caeteris regionibus positis postulata semper indulgentia sanxerunt, præsertim in regione Francorum dum profectu (2) cuncta usque ad fines terræ et Oceani maris terminum sub B. Petri principis apostolorum ditione consistent. Unde oportet omnes omnino medullitus ac totis viribus modis omnibus obedire, quæ per beati Petri auctoritatem apostolica sedes postulata

(1) Profecto. (2) Profecto.

Causæ concessionis.

Pontificum liberalitas in concedendis privilegiis.

Obedientia indultis Apostolicæ Sedis debita.

dignoscitur indulgere. Ergo antedictorum virorum, et præsertim interventu excellentissimi filii nostri prædicti regis, super hoc privilegium suis scriptis enixius expetiti postulata concessimus, intercedentibus omnibus episcopis, et contestatione evidentissima decernimus, tam vicinis quam procul a prædicto monasterio constitutis, ut nihil audeant usurpare, nihil auferre, nihil contingere cogente pravae ambitionis ardore, quæ sub tenore huius privilegii, et norma decernit (1), ut videlicet episcopus, quem mater spiritalis, paterque monasterii vel cuncta congregatio voluerit ad celebranda missarum solemniam in consecratione abbatissæ, vel etiam reliquarum iuniorum, sacratae (2) Deo etiam tabularum altaribus, in quibus missæ debeant celebrari, habeat facultatem (3) in eodem monasterio ingrediendi, ad officium scilicet sacerdotalis ministerii; et tales secum ipse pontifex introducat, quales vita et religio sancta commendat: quo peracto officio, nihil contingens, nihilque ambiens per concupiscentiæ stimulum, vel rapinae pravitatis ingenia, sed gratis per omnia agens, ad propria mox regredi non moretur; nec convivium intra claustra monasterii eidem nullatenus præparetur, nihil sic dictus usurpans de rebus monasterii, non de sacris altaribus indumentis, non de ornamentis neque sacris voluminibus, nec quicquam maius vel exiguum, sed nec concupiscere sattemptet, quia si privata concupiscere satis est noxium; quanto magis sacra auferre, aut desiderare, aut iuri suo mancipare, Deo est inimicum? Unde bene cum iustum virum describeret, Propheta ait: Qui excutit manus suas ab omni munere (a). Neque enim dicit, qui excutit manus ab omni munere, sed adiunxit, ab omni. Tunc ab omni munere manus excutit, quando divinis rebus, non solum nullam pecuniam, sed etiam humanam gratiam non requirit. Interdicentes etiam episcopo, in cuius

(1) Decernuntur. (2) Sacrandi etiam tabulas altaris. (3) Facultatem. (a) Esai. xxxiii. 16.

parochia est prædictum monasterium constitutum, ut nihil contra tenorem præsentis decreti pia postulatione indultiquicquam attemptet, vel eius successores præsumant prohibita contingere, nec in minimo hanc normam violare; sed plenius in omnibus per singula conservare. Chrisma igitur, vel quidquid ad sacra ministeria pertinet, si a matre et patre monasterii fuerit postulatum, aut benedictiones tradere Dei famularum, a quo præviderit vel elegerit spiritali sanctoque Dei sacerdote, modis omnibus annuendum: et (ut superius dictum est, et sæpe dicendum) nullam potestatem habere convenit episcopo in eodem monasterio sub retrusione sancte viventibus, et theoreticam vitam coenobialis regulæ militantibus a beatissimis Patribus nostris (1), quibus non fuit dignus mundus, edicta continent, idest Antonii, Pachomii, et haut procul a nostris temporibus Benedicti abbatis istius Romæ huius urbis. Illud præcipuae statuendum decrevimus conservandum, ut neque in rebus ipsius monasterii, tam in villis, quam in locis ubique, vel in ordinandis personis ad regimen Dei famularum admittendis, non de alio monasterio, nec de saecularibus foeminis inibi introducendis, excepto quam cuncta congregatio elegerit post mortem matris monasterii, ut deberet, institui et ordinari. Super hæc scilicet, neque vicedominus, neque archidiaconus, nec quaelibet persona in eodem monasterio habere se potestatem, aut extendere ditionem, vel quicquam immutare vel agere ullatenus præsumat: cognoscentes, quia sub apostolica sede, idest B. Petri apostoli, ex prædicti regis consensu, et præfatorum virorum postulatione, dignoscimur præsentis privilegii indulta concedere. Rogatus vero episcopus ipsius civitatis a matre, a patre monasterii, vel cuncta congregatione, suam exhibeat præsentiam. Non autem petitus nec conductus ad secreta monasterii accedere non præsumat,

(1) A. Sicut beatissimorum Patrum nostrorum.

Immunitas concessa huic monasterio.

Liceat monachis quem libuerit vocare episcopum ad missarum solemniam, abbatissæ consecrationem, etc.

quam contra privilegium hoc attentare interdicitur.

Immunitas a iurisdictione episcopi.

Abbatissæ electio penes congregationem, ex qua illa eligi debeat.

Statuta nonnulla pro quiete monasterii.

nec ibidem contra regulae institutionem intra claustra eidem pontifici convivium praeparatur, ne quietem monachorum, qui vitam solitariam propter Deum peragere decreverunt, frequens sacerdotum insolentia atque ingressu puerilium (1) casu introeuntium perturbare videatur, qualiter pie et sancte viventes, et diuturnis meditationibus in Dei laudibus conversantes, pro excellentissimi regis Francorum stabilitate et fundatorum pia devotione assidue Dominum deprecare non cessent. Si autem, quod non optamus, monachae in eodem monasterio constitutae tepidae in Dei amore aut institutis Patrum (2), ab abbatisa, ut est, mater monasterii, corrigantur. Et si in grave facinore inventae fuerint, in secretiore cellula retrudantur, quo ad usque culpas suas Deo satisfaciant in gemitu et luctu ac lamentatione. Si autem et ipsa abbatisa in torpore negligentiae (contra) instituta Patrum fuerit, quod absit, reprehensa (3), et in aliquam vel sinistram partem inclinata, a sede apostolica, sub cuius ditione consistit, statuimus corrigendam. Nec enim cuidam episcopo damus licentiam, sub obtentu reprehensionis aliquae in monasterio praedicto suam extendere ditionem aut potestatem, sed sub eius capite, idest apostolica sede, esse praecipimus. Si certe zelo Dei instinctu pietatis innitetur, suis epistolis debet suggerere, ut quid pontifici romanae Ecclesiae et apostolicae sedi placuerit, iuxta suam prudentiam ac discretionem provideat disponendum. Quo facto, tunc irreprehensibiliores videantur existere, cum ad caput eorum, idest apostolicam sedem, videntur, quae vera conspexerint nuntiare, et non semetipsos in eorum laesionem vel machinationem quicquam immergere, nec insidiosae callideque in aliquo calumniam inrogare. Quod si quidam episcopus tam de praesentibus, quam futuris, per ingenii articulum aut avaritiae prae-

(1) Populorum. (2) Adde: fuerint. (3) Deprehensa.

cupiditatis instigatione, quicquam de prohibitis praesumpserit attemptandum, vel contra superius decreta quoquo modo obviandum, aut quaecumque persona, sive strinna (1), sive exigua, decreverit resutandum, primum quidem sui ordinis gradu et dignitate privabitur, et a B. Petri apostoli auctoritate, qui ligandi solvendique in coelo et in terra meruit habere potestatem, sit a participatione corporis et sanguinis Domini nostri Iesu Christi defraudandus et alienus, atque anathematis vinculum sortiatur vindictae Dei, et temeratoris praesenti decreti, si quis violare praesumpserit, aut infringere, in districto examine cum diabolo et angelis eius poenis multiplicibus debeat subiacere in aeterna damnatione. Superna gratia vos sospites custodiat in sua pace.

II.

Simile privilegium pro monasterio Luxoviensi (2).

SUMMARIUM

Exordium. — Quis Luxoviense monasterium construxerit. — Causa dati privilegii.

Dilectissimis fratribus universis episcopis per Galliam constitutis Ioannes episcopus servus servorum Dei.

Quamquam priscae regulae decreta nos doceant, quae oportet perenniter custodiri, constituta et Patrum indiminuta servari: attamen nos super hoc regulariter decer-

(1) Strenua.

(2) Mabillonii eiusdem observatio: «Vulgatissimum est in antiquis instrumentis privilegium Luxoviensis monasterii, etiam apud Marculfum, sed a nemine hactenus publicatum. Eius fragmentum invenimus in chartaceo codice Dervensis conobii: caetera supplevimus ex pontificiis diplomatibus subsequenium pontificum, Benedicti VIII et Leonis IX, qui iisdem pene verbis superiorum pontificum, adeoque Ioannis IV privilegia confirmarunt. An praemissum Ioannis privilegium sit primum Luxoviensis monasterii, quod verisimilius existimo, aut tantum confirmatio praecedentis, non omnino exploratum. Concessum est ad preces Chlodovei Francorum regis, qui proinde ante annum DCXLI quo Ioannes post annos integros duos decessit, Dagoberto patri successerat etc.»

nentes, vota supplicantium, et maxime catholica fide fulgentium, in omnibus debent effectui mancipari: quatenus eorum pia devotio apostolicis inviolata permaneat institutis. Cum igitur Chlodoveus, excellentissimus filius noster, rex Francorum, pia et religiosa devotione perspicuus, suis nos scriptis postulasse dignoscitur, ut apostolicae sedis privilegium impartiremur monasterio B. Petri apostolorum principis, in loco qui dicitur Luxovium, quod vir venerabilis Columbanus Scottus, sanctis studiis fervens, etiam cum largitate regia susceptus, et peregrinus in regnum Francorum adveniens, monasterium construxisse comperitur, in quo non parvam congregationem monachorum instituens, etiam se cum eis paribus piae devotionis studiis sociavit, in quo nunc venerabilis Waldebertus abbas cum multis monachis conversari videtur, in Dei laudibus uno regulae spiritu superna inspiratione commotus, ad laudem omnipotentis Dei pium exhibet famulatum. Pro qua re suppliciter expetierunt deprecato, ut privilegium apostolicae sedis nostrae in eodem monasterio concedere deberemus. Quod salubriter annuentes, maxime domesticis fidei et spe certa futurorum honorum fulgentibus hoc privilegium perenni auctoritate servandum libenter indulimus. Nec enim nova postulantium vel indulgentium est auctoritas privilegii largiendi, dum profecto cuncti retro apostolicae sedis praesules, non solum sub ditione nostra constitutis, sed etiam in caeteris longe regionibus postulata semper indulgentia sanxerunt, praesertim in regno Francorum: dum profecto cuncti usque ad fines terrae, et Oceani terminum, sub B. Petri apostolorum principis ditione consistunt: et oportet omnes omnino medullitus obedire, quae per B. Petri auctoritatem apostolica sedes postulata dinoscitur indulgere. Ergo antedictorum virorum, et praesertim interventu excellentissimi filii nostri praedicti regis super hoc literis expetiti, postulata concessimus,

interdicentes omnibus episcopis vicinis, vel procul a dicto monasterio constitutis, nihil usurpare, nihil contingere, quod subter tenor huius privilegii, et norma decernit: ut episcopus, quem pater monasterii, vel cuncta congregatio voluerit ad celebranda missarum solemnia, aut consecrationem abbatis, vel etiam tabularum, in quibus missae debeant celebrari, habeat facultatem in ipsum monasterium ingredi tantum ad pii operis mysterii (1), quo peracto, nihil contingens, sed omnia gratis peragens, ad propria mox regredi non moretur; nihil, sicut diximus, usurpans de rebus monasterii, non de sacris altaribus, non de ornamentis, neque de vasis, neque de sacris voluminibus, neque quicquam maius vel exiguum, sed nec concupiscere attemptet; quia si privata concupiscere satis est noxium, quanto magis sacra auferre, aut desiderare, et iuri suo mancipare, Deo est inimicum? Interdicentes etiam episcopo, in cuius parochia est praedictum monasterium constitutum, ut nihil contra tenorem praesentis decreti pia postulatione indulti quicquam attemptet, vel eius successores praesumant prohibita contingere (2). Chrisma igitur, vel quicquid ad sacra mysteria pertinet, si a Patre monasterii fuerit postulatum, a quo praeviderit, spiritale Patre censemus modis omnibus annuendum. Et ut superius dictum est, et saepe dicendum est, nullam potestatem convenit habere episcopos in eodem monasterio, neque in rebus, vel in ordinandis personis, excepto, quem tota congregatio elegerit post mortem Patris monasterii, ut debeat ordinari. Super haec neque presbyteros, neque diaconos, nec aliquam quamlibet personam in eodem monasterio habere ullo modo potestatem, vel quicquam immutare, vel agere: cognoscentes quia sub apostolica sede, idest B. Petri apostoli, est constitutum. Rogatus

(1) Ministerii. (2) Huc usque Dervensis Codex; caetera supplevit idem Mabillonius ex aliis pontificiis diplomatibus.

Monachorum correctio ab abbatisa facienda;

Abbatisa vero a Sede Apostolica.

Episcopus tantummodo ad Sedem Apostolicam de monasterii licentia, si qua sit, per litteras referat.

Dignitatis privatio, et anathema contra

Quis Luxoviense monasterium construxerit.

Causa dati privilegii.

Exordium.

vero episcopus a Patre monasterii, et a cuncta congregatione, suam exhibeat praesentiam; non tamen petitus ad secreta monasteria accedere praesumat, ne quietam monachorum vitam, qui solitaria propter Deum studia peragere decreverunt, frequens sacerdotum insolentia perturbare videatur. Si autem, quod non optamus, monachi in eodem monasterio constituti, tepidi in Dei amore aut institutis Patrum torpentes, quandoque conspiciantur existere, secundum regulas Patrum ab abbate, idest a Patre monasterii, corrigantur. Si autem et ipse in torpore institutae Patrum regulae fuerit reprehensus, in aliquam vel sinistram partem inclinatus, a sede apostolica, sub cuius ditione consistit, constituimus corrigendum. Nec enim cuiquam episcopo damus licentiam, sub obtentu reprehensionis aliquam in monasterio suam extendere ditionem; sed eius capiti, idest apostolicae sedi pertinere cognoscat; statuentes apostolica censura, ne ulla hominum persona, magna vel parva; contra hoc nostrum privilegium venire pertemet.

THEODORUS I

PAPA LXXV

Anno aerae Christi comm. DCXLII.

An. C. 642 **T**heodorus, natione graecus, filius Theodori episcopi, de civitate Hierosolyma, ordinatus pontifex maximus die dominica 24 novembris, sedit sub Constante imperatore annos vi, menses v, dies xviii. Fecit ordinationem unam: creavitque presbyteros unum et viginti, diaconos quatuor, episcopos per diversa loca quadraginta sex. Ex humanis ereptus est die 13 maii anno 649, et sepultus ad B. Petrum pridie idus mensis eiusdem. Vacavit sedes dies XLII (1).

(1) Exclusa tamen obitus die.

Bobiensis coenobii initia per beatum Columbanum, eiusque insignes progressus enumerat, eidemque privilegia largitur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Preces regis et reginae Longobardorum. — Hoc monasterium constructum fuerat a S. Columbano. — Preces abbatis quoque, et monachorum. — Privilegium monasterio, et ecclesiae conceditur, ut abbas mitra, et pontificalibus utatur. — Et ut populo benedicat. — Haec eadem concessa fuerant ab Honorio. — Omnes Ecclesiae cum subditiōe B. Petri consistant, debent apostolicae sedis indultis obedire. — Interdicitur omnibus episcopis quidquid a monasterio usurpare. — Sed post sacra gratis peracta discedant. — Eximitur monasterium etiam ab episcopo, in cuius est dioecesi. — Post obitum abbatis electio successoris ab ipsis monachis peragenda. — Episcopus non ingrediatur monasterium nisi rogatus. — Monachi ab abbate corrigantur. — Ipse abbas solum a sede apostolica. — Poena contra inobedientes et violatores huius privilegii.

Theodorus episcopus servus servorum Dei venerabilis Bobuleno presbytero, et abbati venerabilis monasterii Beati Petri apostolorum principis, Bobio constituti eiusque congregationi in perpetuum (2).

Quamquam priscae regulae decreta nos doceant, quae oportet perenniter custodiri et Patrum constituta indiminuta servari: attamen et nos super hoc regulariter decernentes vota supplicum, et maxime orthodoxa fide fulgentium iusto in omnibus (3) debent effectu mancipare: quatenus eorum pia devotio apostolicis inviolata permaneat institutis atque decretis. Dum igitur excellentissimus filius noster Rotharith rex, et gloriosissima filia nostra Gundiberga regina gentis Longobardorum, pia et religiosa devotione prospicui nos scriptis postulare noscuntur, ut apostolicae sedis privilegium monasterio beatissimorum Petri et Pauli in loco, qui dicitur Ebobio, constituto, in

(1) Vide superius in Honorio Const., *St semper*, etc. Dat. 11 feb. anno III. (2) Nuper erut. ex Archiv. Vatic. (3) Debemus.

Hoc monasterium constructum fuerat a S. Columbano.

Preces abbatis quoque, et monachorum.

Privilegium monasterio et Ecclesiae conceditur, ut abbas mitra et pontificalibus utatur.

Exordium.

Preces regis et reginae Longobardorum.

Et ut populo benedicat.

Haec eadem concessa fuerant.

quo venerabilis Columbanus ex partibus Hiberniae, in quibus hortus fuerat, sanctis studiis fervens cum largitate regia in regno gentis Longobardorum postquam alia fundavit monasteria accedens, monasterium construxisse perhibetur: ubi non parvam congregationem monachorum instituens, etiam se cum eis paribus piae devotionis studiis mancipavit: in quo nunc vir venerabilis Bobulenus presbyter et abbas una cum centumquingenta monachis conversari videtur, et in Dei laudibus uno regulae spiritu superna inspiratione commotus, ad laudem omnipotentis Dei pium exhibet famulatum; conferre debeamus. In quo monasterio monachi sub regulae sanctae memoriae Benedicti, vel praedicti reverendissimi Columbani fundatoris loci illius conversari videntur. Pro qua re supplici expetierunt de precatu ut privilegium apostolicae sedis nostrae in eodem mirificae sanctitatis monasterio concedere deberemus: quod salubriter annuentes nec non etiam quia et caritatis debito provocamur, et apostolicae sedis benignitate ac benevolentia imitamur, honorem fratribus exhibere et specialibus sanctae romanae Ecclesiae filiis specialis praerogativae gratiam largiri, ut hominibus spectabiles actiones appareant, commissas sibi ecclesiae apostolicae ditionis familiaritate suffulti tutius regant, atque ipsorum subditi maiorem eis reverentiam, et honorem exhibeant, hoc privilegium perenni auctoritate servandum ipsi monasterio et eius ecclesiae alacriter indulgemus, ut videlicet liceat abbati eiusdem venerabilis loci mitra et aliis pontificalibus uti. Et quia etiam de beati Petri et nostrae dilectionis gratia disposuimus ipsum monasterium et eius ecclesiam per amplius honorare: ex apostolicae sedis liberalitate concedimus, ut abbas eiusdem monasterii infra sacra ministeria (1) constitutus signaculo sanctae Crucis populum valeat praemunire: ita quod ad honorem Dei et ipsius monasterii et eius ec-

(1) Mysteria.

clesiae supradicta valeat exercere sicut a praedecessore nostro apostolice recordationis Honorio eidem monasterio indultum esse conspicitur. Nec enim nova postulantium vel indulgentium est auctoritas privilegium largiendi dum profecto cunctis apostolicae sedis non solum subditiōe nostra constitutis, sed etiam in caeteris longis (1) regionibus postulata semper indulgenda sanxerunt praesertim in viciniam nostram, idest in regno Longobardorum: dum profecto cunctae ecclesiae usque ad fines terrae et Oceani terminum sub beati Petri principis apostolorum ditione consistunt; oportet omnes omnino medullitus obedire, quae beati Petri apostolica sedes dignoscitur indulgere. Et ideo per interventum excellentissimi praedicti filii nostri regis Longobardorum et praecipue gloriosissimae filiae nostrae Gundibergae reginae super hoc literis postulata concessimus: interdicens omnibus episcopis vicinis vel procul ab ipso monasterio constitutis nihil usurpare, nihilque praesumere contra haec, quae tenor huius privilegii et norma decernit: videlicet episcopus, quem Pater monasterii vel cuncta congregatio voluerit ad celebrandum missarum solemniam, aut consecrationes presbyterorum seu diaconorum vel etiam tabularum, in quibus missae debeant celebrari, habeat facultatem (2) in eodem monasterio ingrediendi ad pii operis ministerii: quo peracto nihil contingens, sed gratis omnia peragens ad propria mox regredi non moretur, nihil sicut diximus usurpans de rebus monasterii; non de sacris altaribus, non de paramentis, neque de vasis, neque de sacris voluminibus, nec quidquam maius vel exiguum: sed nec concupiscere attentet, quia si privata concupiscere satis est noxium, quanto magis sacra auferre vel desiderare et iuri suo mancipare Domino est inimicum? Interdicens etiam episcopo in cuius parochia esse videtur praedictum monasterium constitutum, ut ni-

(1) Longinquis. (2) Facultatem.

ran' ab Honorio.

Omnes Ecclesiae cum subditiōe B. Petri consistant, debent Apostolicae Sedis indultis obedire.

Interdicitur omnibus episcopis quidquid a monasterio usurpare.

Sed post sacra gratis peracta discedant.

Eximitur monasterium etiam ab episcopo.

scopo, in cuius
est dioecesi.

hil contra tenorem praesentis decreti pia postulatione indulti quidquam attemtet, neque ullo modo eius baptismales ecclesias seu decimas sibi vindicet, nec ipse suique successores praesumant prohibita contingere. Chrisma igitur, vel quidquid ad sacra ministeria pertinet si a Patre monasterii fuerit postulatam, a quibuscumque praeviderit concedimus praesulibus tribuendum: et ut superius dictum est et saepe dicendum est, nullam potestatem habere permittimus episcopos in eodem monasterio neque in rebus vel ordinandis personis, sed quem cuncta congregatio elegerit post mortem Patris monasterii, ipse debeat in eodem monasterio ordinare super hoc; neque presbyteros neque diaconos, neque quamlibet personam in eodem monasterio habere ullo modo potestatem immutare quidquam vel agere: cognoscentes quod sub sede apostolica idest beati Petri apostoli ex praedicti regis seu reginae consensu et postulatione, sub quorum defensione esse videtur, nostrum praesentis privilegii indulta concedere. Rogatus vero episcopus a Patre monasterii vel a cuncta congregatione, suam exhibeat praesentiam, non autem petitus ad secreta monasterii accedere non praesumat, ne quietam monachorum vitam, qui solitaria propter Deum studia peragere decreverunt, frequens sacerdotum insolentia irrumpat, ut in Dei laudibus conversantes pro incolumitate sanctae sedis apostolicae nostrae et pro excellentissimis regibus pia postulatione poscentibus assidue Dominum deprecari non cessent. Si autem quod non optamus monachi in eodem monasterio constituti tepidi in Dei amore, aut contra instituta Patrum torpentes quandoque existere visi fuerint, secundum regulas Patrum ab abbate, idest a Patre monasterii corrigantur: si autem et ipse abbas in torpore contra instituta Patrum et regulae fuerit deprehensus, aut in aliquam vel sinistram partem inclinatus, a sede apostolica, sub cuius ditione consi-

Post obitum
abbatis electio
successoris ab
ipsis monachis
peragenda.

Episcopus non
ingredietur
monasterium
nisi rogatus.

Monachi ab
abbate corripi-
antur;

Ipse abbas so-
lum a Sede
Apostolica.

stit, insituumus corrigendum. Nec enim cuidam episcopo damus licentiam sub obtemtu reprehensionis aliquam in supra scripto monasterio suam extendere potestatem, sed eius capiti, idest apostolicae sedi, si certo zelo Dei et instinctu pietatis innititur, suis epistolis debet suggerere, ut quod pontifici romanae sedis apostolicae placuerit iuxta suam prudentiam praevideat disponendum: quo facto tunc irreprehensibiles actiones videntur existere, constituta sedis apostolicae inviolabiliter custodiendo si studuerit, quae contra hunc tenorem agi perspexerit, fideliter nunciare et non semetipsum in eorum machinatione quomodocumque immergere. Quod si quidam calliditate aliqua vel avaritiae instigatione quidquam de prohibitis praesumpserit attentandum et contra superius decreta quoquomodo obviandum, primum quidem sui ordinis gradu et dignitate privabitur, et ex beati Petri apostoli auctoritate, qui ligandi solvendique in coelo et in terra meruit potestatem, sit a participatione Domini nostri Iesu Christi corporis et sanguinis immunis, ac a nostro consortio seclusus, et etiam excellentissimi qui tempore fuerit regis nihilominus submovendus queat, et quae statuta sunt perpetua possint diffinitione manere, et temeratores praesentis decreti de sua temeritate poenis multiplicibus subiacere. Bene valete. Datum quarto nonas maii imperii domini piissimi Augusti anno secundo, consulatus primo, indictione prima, anno Domini sexcentesimo quadragesimo tertio (1).

Dat. die 4 maii anno Domini 643,
pontif. Theodori anno 1.

(1) Barbaricum hic a Longobardis in Italiam ad-
vectum, saeculoque huic proprium stylum legimus.
Interpolatum vero diploma facile crediderim: multa
enim in eo sunt, quae disciplinae ecclesiasticae
illius temporis adversantur: illudque praecipue
notatum velim, nonnisi post saeculum x notas
chronologicas cum caractere annorum Domini
usurpatas.

Poenam contra
inobedientes
et violatores
huius privile-
gii.

MARTINUS I

PAPA LXXVI

Anno aerae Christi comm. DCLXIX.

Martinus de civitate Tudertina, nunc vulgo *Todi*, provinciae Tusciae, filius Fabricii, ordinatus pontifex maximus die dominica 5 iulii anno 649. Sedit sub imperio Constantii imp. annos vi, menses ii, dies xii (1) usque ad diem 16 mensis septembris anno 655, quo aerumnis, et inedia confectus, vitam finivit in pace Christi confessor in insula Chersona, quo deportatus fuerat in exilium imperatoris iussu. Fecit ordinationes duas, quibus creavit presbyteros undecim, diaconos quinque, episcopos triginta tres. Depositus est sequenti ab obitu die in eadem insula, inde corpus translatum post dies quatuor Constantinopolim, tandem Romam, repositum est in Ecclesia sui nominis Ss. Sylvestri et Martini in Montibus, ut vocant. Vacavit sedes dies xxviii (2).

I.

Damnat haeresim Monothelitarum, et acta synodi exponit, monens ut in fide catholica persistent (3).

SUMMARIUM

Mos pontif. bene precandi iis, ad quos scribebant. — Diaboli astutia in filios diffidentiae. — Nomina capitum Monothelitarum. — Monothelitarum haeresis. — Patrum doctrina de bina in Christo operatione. — Refutatur contraria haeresis. — Quae de huiusmodi haereticis habenda sit aestimatio. — Quae cur summis pontif. fuerit eos ad sanam doctrinam reducendi. — Omnem tamen pium laborem frustrata est illorum obdurata pravitas. — Constantis imper. Typus per Monothelitarum instigationem factus. — Haereticorum conversatio cum orthodoxis catholicae Ecclesiae

(1) Error irrepsit in Cod. Anastas. ubi legitur dies xxvi. (2) Eugenius siquidem quasi Martini vicarius nonnisi post delatum de huius obitu nuncium accedente rursus cleri consensu, sedere coepit. (3) Ex Conc. Later. edidit card. Carafa.

regulas destruit. — Monothelit. calliditas in suis erroribus propagandis. — Sacra lateranensis synodus a Martino convocata ad has haereses condemnandas. — Haeretici nihil habent commune cum Patribus. — In ea synodo confirmatae quinque universales synodi: — Damnatque haereticorum dogmata, Ecthesis et Typus. — Eadem damnare admonentur catholici. — Nulla excusatio in fide errantibus post notitiam veritatis. — Admonitio ad catholicos episcopos de invigilando super Domini grege. — Haeretici sua ipsi dogmata evertunt. — Ecthesis et Typus inter se contraria. — Admonitio ad orthodoxos Ecclesiae catholicae ad perseverandum in recta fide; et haereticos redarguendum.

Martinus servus servorum Dei, atque per gratiam eius episcopus sanctae catholicae atque apostolicae Ecclesiae urbis Romae una cum sancto Concilio nostro reverendissimorum sacerdotum, regulariter huc nobiscum venientium in confirmatione piissimorum catholicae Ecclesiae dogmatum, his qui coaequalem nobis sortiti sunt fidem Domini, et Salvatoris nostri Iesu Christi per lavacrum regenerationis, in omni loco dominationis eius, qui peregrinantur in sanitate et iustitia, spiritualibus fratribus nostris episcopis, presbyteris, diaconis, abbatibus monasteriorum, monachis, continentibus, atque catholicae Ecclesiae universae sanctaeque plenitudini.

Gratia vobis, et pax multiplicetur in agnitione, et communione Sancti Spiritus, in haereditatem incorruptibilem et immarcescibilem conservatam ante constitutionem mundi, nunc autem manifestatam in nobis, qui credimus in Iesu Christo Domino nostro, qui omnia nobis donavit, quae ad vitam, et pietatem respiciunt, per salutarem praedicationem, ut in hoc permanentes semper, et instructi per concordiae sinceritatem superaedificemus fundamento sanctorum apostolorum, et prophetarum, in ipso summo angulari lapide Christo, qui super omnia Deus existit, et Salvator nostrarum animarum, in quo omnis aedificatio constructa crescit in augmentum eius per architectoniam spiritus in regale sacerdotium et templum sanctum, qualiter in eo proficientes a gloria in gloriam, virtutes annunciemus eius, qui de tenebris nos vocavit in illum admirabile lumen suum, apud quem non est commutatio,

Mos Pontif.
bene precandi
iis, ad quos
scribebant.

nec momenti obumbratio, omnium autem honorum perfectio: ex quo illuminati tenemus in eum confessionem immobilem, donec occurramus omnes in unitatem fidei et in agnitionem eius, in virum perfectum, in mensuram aetatis plenitudinis eius, ut iam non simus parvuli fluctuantes, et circumferamur omnivento doctrinae in nequitia hominum, in astutia ad machinationem erroris diaboli, qui semper propria festinat operari in filios diffidentiae (a). Itaque notum facimus vobis, dilectissimi fratres, quod et vos sine dubio nobiscum cognoscitis, vigilantem, et bene zelantem in Deum habentes proprium quoniam catholica Dei, et apostolica Ecclesia in quiete et pace consistente, veluti leones rugientes, et quaerentes, quem devorarent, subintroierunt quidam homines, qui olim praescripti sunt in hoc iudicium impietatis sponte procedere, hoc est Theodorus quondam episcopus Pharanitanus, Cyrus Alexandriae, Sergius Constantinopolitanus, vel eius successores Pyrrhus, et Paulus, magni Dei, et Salvatoris nostri dispensationem in haereticam novitatem retorquentes, et eum qui emit eos, Christum Dominum denegantes ex hoc, quod in scripto asserunt minime eum habere secundum formam servi, vel secundum quod propter nos factus est homo, voluntatem, aut operationem naturalem, sed sine substantia eum, sine natura et non solum sine anima, et irrationabilem, et insensibilem secundum eos existere: quia sicuti nos gloriosi Ecclesiae Patres docuerunt, quidquid absque voluntate consistit, et operatione ab omni caret substantiali natura (b): pro qua re ipsum gloriae Deum et Dominum nostrum Iesum Christum per utramque, ex quibus consistit naturis atque appertinentibus eisdem naturalibus proprietatibus perfectum esse in omnibus absque tantummodo peccato, praedicarunt. Si ergo perfectum in omnibus, quom-

modo non et in voluntate, et operatione secundum nostram naturam? Certum est enim, quia proprietas naturalis nostrae substantiae, consistit essentialis eius operatio et voluntas: qua proprietate amputata utique et ipsa natura cum illa perimitur, quia iam cognosci natura nullo modo potest per essentialem designantem eam naturalem proprietatem. Propterea et pari numero unitis substantialiter ei naturis eiusdem voluntates, et operationes sapere nobis tradiderunt: hoc est increatam, et creatam, divinam, et humanam cohaerenter unitas, ut testantur verba eorum actibus nostris in approbatione veritatis inserta, et super omnem radium solis nitentia. Igitur eorundem sanctorum Patrum, qui haec nos docuerunt, rectam viam, hoc est, orthodoxam confessionem superius dicti contrarii veritatis respicientes ac delinquentes, ambulaverunt in viam Balaam de Bosor, hoc est, in perfidia haereticorum, et in spontaneo eorum errore effusi sunt, atque in contradictione inobedientiae suae obdurati sunt, sidera existentes erroris, et nubes sine aqua nec non arbores autumnales infructuosae, bis mortuae, eradicaetae, fluctus feroces maris spumantes proprias confusiones, quibus caligo tenebrarum in aeternum conservata est, minime poenitentibus, sed huc illucque maculam propriae haereseos absque timore iactantibus, qui commutaverunt veritatem Dei in mendacium, et coluerunt, et praeposuerunt catholicae Ecclesiae piis dogmatibus haereticorum seductiosa conscripta, properantes omnibus modis aut decipere simpliciores, aut persequi eos, qui in Domino permanent (a). Quid iam, et in plures orthodoxos viros operati sunt, corporaliter, eos afficientes, quoniam animam captare non valuerunt in petra orthodoxae fidei illorum collisi. Ideoque propter pravos eorum adventiones, et praviora novitatis commenta, et in interiora cordis, iuxta B. Hieremiam, con-

Refutatur contraria haeresis.

Quae de huiusmodi haereticis habenda sit adestinatio.

Quae cura Summus Pontif. fuerit ad sanandam doctrinam reducendi.

(a) 2. Petr. 2; Iudae 1; Rom. 1.

(a) 1 et 2, Petr. 1; Ephes. 2; 1. Petr. 2; Heb. 10; Ephes. 4. (b) 1. Petr. 3; Iudae 1.

Diabolus astutus in filios diffidentiae.

Nomina capitum Monothelitarum.

Monothelitarum haeresis.

Patrum doctrina de bina in Christo operatione.

turbati catholicae recordationis antecessores nostri pontifices non destiterunt admonentes eos, et contestantes recedere a sua huiusmodi haeresi, et sanam doctrinam amplecti, ne quando irascatur Dominus et pereant funditus de via iustorum, hoc est, pia sanctorum Patrum confessione (a). Hoc autem consultissime non solum ipsi effecisse noscuntur, sed et alii plures diversas provincias habitantes reverendissimi episcopi, et maius est dicere generalitates synodorum per sua scripta non solum invitantes emendare propriam haeresim, sed et nos ipsos, idest, apostolicam nostram sedem coniurantes, et protestantes erigere se secundum regularem auctoritatem, et non usque ad finem per tot tempora permittere contrariorum novitatem sanctas Dei catholice depasci Ecclesias. Ideoque ex omnibus pene sacerdotibus cum charitate admoniti non inclinaverunt aurem suam ad audiendam vocem postulantium eos, neque cordis sui cervicem mitigare voluerunt, ut converterentur ad Deum. Sed quod ait Dominus de inobedientibus, hoc et in eis provenire certum est. Dicit enim per Prophetam: Misi ad eos omnes servos meos prophetas, per diem consurgens diluculo, et mandavi, et non audierunt me, nec inclinaverunt aurem suam, sed induraverunt cervicem super petram (b). Quam vilis es facta, nimis iterans vias tuas? Addere peccata super peccata properaverunt (c): humanitatem Salvatoris, atque Deitatem eius blasphemare ac denegare per impiissimum typum qui ex maligna instigatione illorum factus est contra immaculatam nostram christianorum fidem a serenissimo principe, definiens in eodem typo, nec unam nec duas voluntates aut operationes hoc est, neque divinam, neque humanam voluntatem, et operationem in ipso Salvatore nostro quempiam omnino confiteri. Haec autem praedicaverunt, ut non solum in humana eius natura, sed etiam

Omnem tamen piuum laborem frustrata est illorum obdurata pravitas.

Constantis imper Typus per Monothelitarum instigationem factus.

(a) Psalm. 2. (b) Hier. 7. (c) Hier. 2.

in utraque omnino eum sine voluntate et operatione, hoc est, absque natura et essentia esse denuncient, quatenus cum perfidis haereticis, et orthodoxos Patres abiiciant, et cum scelerosorum virorum vocibus hoc est una voluntate, et operatione, pariter denegari faciant orthodoxorum doctrinas, idest, duas eiusdem Christi voluntates, et operationes sicuti, et naturas unitas inconfuse et indivise, promulgantes illicite, etiam sine reprehensione, vel condemnatione, consistere in suis confessionibus haereticos, hoc est, in ipsa quae ab eis praedicatur, una voluntate, et operatione, aequae eadem sine periculo libertate perfrui eos, qui in dogmatibus reprehenduntur, haereticos, cum eis qui in doctrina usque in finem irreprehensibiliter delucescunt, sanctis Patribus, quod utique catholicae Ecclesiae sacratissimas regulas destruere certum est, magis autem totius a Deo inspirante doctrinae sanctam praedicationem, quae nullatenus noxios excusat, neque liberat de iudicio culpantes cum noxiis: hoc enim pravum et divinae aequitatis est alienum. Quoniam autem, et illud cum caeteris contrarii praesumpserunt, in deceptione simplicium, et cooperimentum suarum pravitatum, in scripto audacter proferre impiissimae suae novitatis invalida dogmata, dicentes haec esse pietatis dogmata, quae tradiderunt hi, qui ab initio speculatores, et ministri verbi facti sunt, et sequenter successores eorum a Deo inspirati Ecclesiae Patres, sanctae et universales quinque synodi: ideo consultissime pertractantes terribile esse, et divinam provocans indignationem haec omnia despiciere, quae oppugnant catholicam Ecclesiam, ut ne condemnemur, utpote imperfectos, atque inefficaces habentes intellectus animae ad discernendum malum, et bonum, prompti secundum gratiam Dei convenisse dignoscimur in hac romana christianissima civitate ad confirmationem quidem piissimarum Ecclesiae praedicationum, condemnationem

Haereticorum conversatio cum orthodoxis catholicae Ecclesiae regulas destruit.

Monothelit. calliditas in suis erroribus propagandis.

Sacra Lateranensis synodus a Martino convocata ad has haereses condemnandas.

autem impiissimorum novitatis dogmatum, per similitudinem decessorum nostrorum sanctorum Patrum, quique per sinceram concordiam, et in id ipsum Deo amabilem conventionem destruxerunt, haeresim, et omnes haereticos superasse noscuntur, eripientes de eorum errore catholicam Ecclesiam. Quae enim ex sacra concursione, hoc est, spiritali consonantia sanctorum Patrum exequentur, validiorem habent contra adversarios, et expugnabilem virtutem. In ore enim, inquit, duorum vel trium testium stabit omne verbum: et funiculus triplex difficile rumpitur, et frater, quasi civitas firma, praevaleret autem sicut fundatum imperium (a). Propterea, et nos, ut dictum est, secundum indivisam communionem spiritus in idipsum convenientes properavimus per gestorum seriem comparisonem ad invicem per distinctionem discretam efficere, tam sanctorum Patrum, et universalium quinque synodorum sacras promulgationes, et dogmata infidelium haereticorum, tam anteriorum, quamque nunc emergentium contra fidem cum impia eorum ecchesi, nec non impiissimo typo proferentes, ut omnibus ostendamus relegendis differentiam luminis, et tenebrarum, hoc est, clarae Patrum doctrinae, et temulentiae haereticorum vesaniae, et quia nulla communia haereticis existunt cum sanctis Patribus, sed quantum distat oriens ab occasu, tantumque distant impii haeretici verbo et mente ab a Deo inspiratis viris. Propterea sanctos quidem Patres sententialiter confirmavimus cum omnibus sacris praedicationibus eorum, nec non eis, qui nobiscum sincere ipsos, et easdem suscipiunt. Impios autem haereticos cum omnibus pravissimis dogmatibus eorum, et impiam ecchesin, vel impiissimum typum, et omnes, qui eos, vel quidquam de his, quae exposita sunt in eis, suscipiunt aut defendunt, seu verba pro eis faciunt in scripto, anathematizavimus, ut et vos omnes, qui per omnem

(a) Dent. 19; Matth. 18; Eccles. 4; Prov. 18.

orbem terrarum inhabitare noscimini pii et orthodoxi, haec pie a nobis gesta cognoscentes pro tuitione catholicae Ecclesiae consonanter nobiscum similia exequamini, et omnes quidem sanctos Patres confirmetis in scripto, consonantes illis nobisque in orthodoxa fide: anathematizetis omnes haereticos, qui praesumptive hanc olim, et nunc expugnaverunt, una cum scelerosa ecchesi, et impiissimo typo, sed et qui eos aut quiddam de his, quae ab eis implicite exposita sunt, susceperint, quatenus fructum pie confessionis vestrarum animarum haereditare valeatis salutem. Propterea enim ea, quae a nobis pro catholica Ecclesia synodaliter gesta sunt, omnibus direximus, ut nostri studii perficientes opus, nos quidem ipsos innoxios esse approbemus coram Deo et electis angelis, ante quos ab eo iudicandi sumus cum eis, qui haec a nobis susceperint in terribili eius adventu; inexcusabiles autem eos, qui non obediunt, demonstramus, utpote nullam habentes occasionem pro sua perfidia post veritatis ostentionem, Domino dicente: Si non venissem et locutus eis fuisset, peccatum non haberent; nunc autem excusationem non habent de peccato suo (a). Sed et Apostolus iterum perhibet: Consideremus invicem provocatione charitatis, et bonorum operum non deserentes collocationem nostram, sicut est consuetudinis quibusdam: sed consolamini, et tanto magis, quanto viderimus appropinquantem diem (b). Voluntarie enim peccantibus nobis post acceptam notitiam veritatis, iam non relinquitur hostia pro peccatis, terribilis autem quaedam expectatio iudicii, et ignis aemulatio, quae consumptura est adversarios. Scimus enim dicentem: Mihi vindictam, et ego retribuam, dicit Dominus (c). Propter quod praemuniens nos praecepit, dicens: Et tu fili hominis, loquere ad filios populi tui, et dices ad eos: Terra super quam inductus fuerit gladius, et

(a) Ioan. 13. (b) Heb. 10. (c) Deut. 32.

Eodem damnare admoneantur catholici.

Nulla excusatio in fide errantibus post notitiam veritatis.

tulerit populus terrae virum unum de novissimis suis, et constituerit eum super se speculatorem, et ille viderit gladium venientem super terram, et cecinerit buccina et annuntiaverit populo: Audiens autem quisquis ille est sonitum buccinae, non se observaverit, veneritque gladius, et tulerit eum, sanguis illius super caput ipsius erit; quia sonum buccinae audivit, et non se observavit: sanguis eius in ipso erit (a). Si autem custodierit, animam suam salvavit. Quod si speculator viderit gladium venientem, et non insounerit buccina, et populus non se custodierit, veneritque gladius, et tulerit de eis animam; ille in iniquitate sua captus est, sanguinem autem eius de manu speculatoris requiram (b). Propter quod testificamur omnibus in hodiernum diem; sicut inquit beatus Paulus, quia mundi sumus a sanguine omnium vestrum. Non enim subtraximus nos non annunciare omnibus, quae tradita est nobis a sanctis Patribus, et synodis, orthodoxam confessionem per ea, quae nuper apud nos synodaliter gesta sunt (c). Attendite itaque vobis et omni gregi, in quo vos Spiritus Sanctus constituit episcopos regere Ecclesiam Dei, quam acquisivit proprio sanguine, ut non sit, qui vos decipiat aut seducat in subtilitate sermonis per philosophiam, et inanem fallaciam (d). Apertissime enim Spiritus Sanctus per Apostolum dicit: Quia in novissimis temporibus recedent quidam a fide attendentes spiritibus seductoribus, et doctrinis daemoniorum, in hypocrisi mendaciloquorum, cauteriatam habentium suam conscientiam, propter quod vigilate, et orate, ut non intretis in tentationem (e): quae mentis transgressio operatur in his, qui non crediderunt veritati, sed consenserunt iniquitati, eo quod charitatem veritatis non perceperunt, ut salvi fierent: Deus enim intentator malorum est: ipse autem neminem tentat (f). Unusquisque

(a) Exech. 38. (b) Act. 20. (c) Act. 29.
(d) Coloss. 2. (e) 1. Timoth. 4; Matth. 26.
(f) 2. Thess. 2.

vero tentatur a concupiscentia sua abstractus et illectus (a). Deinde concupiscentia cum conceperit, parit peccatum; peccatum vero cum consummatum fuerit, generat mortem (b). Nolite itaque errare, fratres mei dilectissimi, doctrinis variis, et extraneis circumducti, et licet nos aut angelus de coelo evangelizaverit vobis praeter quod accepimus tam a sanctis apostolis, et probabilibus Patribus, et universalibus quinque synodis, anathema sit. Igitur sicut praediximus, et nunc iterum dicimus: Si quis vobis evangelizaverit praeter id quod accepimus ex ipsis, anathema sit (c). Modo autem hominibus suademus, an Deo? aut quaerimus hominibus placere? Si adhuc hominibus placerem, inquit B. Paulus, Christi servus non essem (d). Sicut ergo accepistis Christum a sanctis praedicatoribus, sic in eum credite, bonum depositum usque in finem custodite per Spiritum Sanctum, qui habitat in vobis, quoniam firmum fundamentum Dei stat habens signaculum hoc: novit Dominus, qui sunt eius, et discedat ab iniquitate omnis, qui invocat nomen Domini (e). Propterea fratres profanas vocum novitates evitantes, nullatenus eos, qui de terra clamant, et non ex ore Domini loquuntur, suscipiatis adversus fidem typos, aut leges vel definitiones, aut expositiones haereticas agnoscentes: quoniam haec omnia requisiturus, et iudicaturus est ipse gloriae Dominus, quia nullus hominum, quorum sicut foenum dies illorum pro nobis crucifixus est, neque in nomine cuiusquam eorum baptizati sumus, sed in mortem Christi Dei per lavacrum regenerationis renovati dignoscimur, qui crucifixus est pro nobis sub Pontio Pilato: maxime apertissime considerantes, quoniam et per se sua dogmata destruunt contrarii. Dicit enim Dominus: Omne regnum in se divisum non stabit: et omnis sententia lex adversum se divisum non stabit, et si typus de-

(a) Iacob. 1. (b) Heb. 13. (c) Galat. 1.
(d) 2. Timoth. 1. (e) 2. Timoth. 2.

Haeretici sua ipsi dogmata evertunt.

Ecchesis et Typus inter se contrarii.

Haeretici nihil habent commune cum Patribus.

In ea synodo confirmatae quinque universales synodi.

Damnataeque haereticorum dogmata. Ecchesis et Typus.

struit ecthesim, sed ecthesis destruit ty-
pum, illa quidem dicens: Unam habere,
hic autem asserens non unam habere Do-
minum nostrum voluntatem, et operatio-
nem; ergo in se divisum est utrumque,
et quomodo stabit adversariorum haeresis,
magis a semetipsa invalida, et inanis exi-
stens, quam a nobis destructa (a)? Ergo
nullo modo per transitoriam umbram,
potius autem corruptelam dissolutam,
Christi Dei vestram orthodoxam fidem
emittatis, mirantes personas quaestus
causa: quoniam sicut flos foeni transiet.
Exortus est enim sol cum ardore, et are-
fecit foenum, et flos eius decidit et de-
cor vultus eius deperit, ita et dives in
itineribus suis marcescit (b): ut ne pro
dilectione mundi compatientibus nobis
dicatur etiam de nobis: Dilixerunt glo-
riam hominum magis, quam gloriam so-
lius Dei, et subiaceamus aeterno iudicio
(c). Horrendum est, fratres, incidere in
manus Dei viventis, qui protestatur, di-
cens: Quicumque me negaverit, et verba
mea coram hominibus, negabo et ego
eum coram Patre meo, qui in coelis est
(d). Revelatur enim ira Dei de coelo su-
per omnem impietatem, et iniustitiam ho-
minum, qui veritatem per illicitam hae-
resim expugnant aut denegant: quia quod
notum est Dei, manifestum factum est in
illis. Deus enim illis manifestavit hoc per
sanctos apostolos, et prophetas, et doctores,
et universales quinque synodos, quo-
rum dogmata lex catholicae Ecclesiae exi-
stunt: et tamen his omnibus propriam
novitatem praeposuerunt (e). Nemo ergo
vos seducat inanibus verbis. Propterea
enim venit ira Dei super filios diffiden-
tiae (f). Nolite ergo effici participes
dogmatum eorum, neque communicetis
infructuosis verbis illorum: magis au-
tem, et redarguite, quoniam coetus prae-
varicatorum sunt, et estenderunt linguam
suam quasi arcum mendacii, et non ve-
ritatis. Completum est in eis; quia de

(a) Matth. 12. (b) Iacob. 1. (c) Ioan. 12;
Heb. 10. (d) Matth. 10. (e) Rom. 10. (f) Ephes. 5.

malo ad malum egressi sunt, et me non
cognoverunt, dicit Dominus. Veritatem
enim non loquentur, docuerunt autem
linguam suam loqui mendacium: ut im-
pie agerent laboraverunt, et renuerunt
scire me, dicit Dominus (a). State ergo vos,
dilectissimi, super vias, et videte, et in-
terrogate de semitis Domini antiquis, et
videte, quae est via bona sanctorum Pa-
trum, et ambulate in ea, et invenietis re-
quiem animabus vestris (b). Sed et si
patimini propter Christum, beati eritis,
metum autem eorum ne timueritis,
neque conturbemini. Dominum autem
Deum sanctificate in cordibus vestris, ipso
dicente: Nolite timere eos, qui corpus
occidunt, animam autem non possunt oc-
cidere, sed potius eum timete, qui potest
animam et corpus perdere in gehennam
Nonne duo passeret asse veneunt, et
unus ex illis non cadet super terram
sine Patre vestro? Vestri autem, et ca-
pilli capitis omnes numerati sunt. Nolite
ergo timere eos: multis passeribus me-
liores estis vos (c). Rememoramini ergo
fratres eum qui talem sustinuit a pecca-
toribus adversus semetipsum contradic-
tionem, ut ne fatigemini animis vestris de-
ficientes: nondum enim usque ad sangui-
nem certavimus adversus peccatum repu-
gnantes. Confidimus autem de vobis,
fratres charissimi, meliora, et viciniore
saluti, quia neque mors, neque vita, ne-
que angeli, neque principatus, neque in-
stantia, neque altitudo futura, neque for-
titudines, neque profundum, neque crea-
tura alia, Magistro gentium docente, po-
terit vos separare a charitate Domini no-
stri Iesu Christi, et quae in ipso est,
recta fide (d). Nolite itaque amittere confi-
dentiam vestram, quae magnam habet re-
munerationem. Patientia enim vobis ne-
cessaria est, ad colluctationem adversa-
riorum, quatenus fidem intemeratam us-
que in finem conservantes, repromissionem
percipiamus quam repromisit his,

(a) Ier. 9. 6. (b) 1. Petr. 3. (c) Matth. 10.
(d) Rom. 8; Heb. 10.

qui legitime certare deproperant (a). Ad-
huc enim modicum quantulum, qui ven-
turus est, veniet, et non tardabit. Ecce
enim iudex ante ianuam assistit oro-
nam hilariter promittens his, qui pro eo
passionibus submittuntur. Quod si sub-
traxerit se quis, non placebit animae
meae, sed cadet de promissione propter
negationem (b). Nos autem non sumus
subtractionis in perditionem, sed fidei
in acquisitionem animae. Propter quod
assume arma Dei, ut possitis resistere
in die malo adversus omnem haereticum
virum et dogmata, et induite vos loricam
iustitiae calceati pedes in praeparatione
Evangelii pacis, in omnibus assumentes
scutum fidei, in quo possitis omnia ia-
cula nequissimi ignita extinguere: et ga-
leam salutis accipite, et gladium spiritus
quod est verbum Dei, per omnem ora-
tionem, et obsecrationem, radicati, et
fundati, ut id ipsum nobiscum dicatis om-
nes, et non sint in vobis schismata, di-
videntes totum, et integrum corpus Ec-
clesiae in tortuosas novitates (c): sitis
autem perfecti, et integri in eodem sensu,
et in eadem scientia firmati, ut per eam
vias nostras dirigentes in eundem inflexi-
biliter occurramus, qui a nobis creditur
Dominus: ad quem accedentes lapidem
vivum ab hominibus quidem reprobatum
pro eorum impia haeresi, a Deo autem
electum, et honorificatum, magis autem
Deum naturaliter existentem, licet propter
nos caro factus sit, et vos tamquam la-
pides vivi aedificemini domus spiritualis
in sacerdotium sanctum, offerentes spiri-
tuales hostias ipsi in odorem suavitatis
(d). Sed et nunc, fratres, commendamus
omnes vos Domino, et verbo gratiae eius,
qui potest perficere, et dare haereditatem
in omnibus sanctificatis. Ipse autem Deus
pacis, et consolationis det vobis id ipsum
sapere in alterutrum, et in ipso semper
ut in omnibus unanimes uno ore, et uno

(a) Heb. 10. (b) Heb. 10; Iacob. 10. (c) Heb.
10; Ephes. 10; 1. Corinth. 1. (d) 1. Petr. 2;
Act. 20.

corde honorificemus eum in concordia
orthodoxae fidei, qui potens est confir-
mare nos secundum Evangelium eius, et
secundum revelationem misterii temporibus
aeternis taciti, patefacti autem per
Scripturas sanctas, et Patrum orthodo-
xorum doctrinas, secundum praeceptum
aeterni Dei ad obediendum fidei in om-
nibus nobis cogniti (a). Soli sapienti Deo
Domino nostro Iesu Christo, cum Patre,
Spiritu Sancto, gloria, honor, imperium
et potestas in saecula saeculorum. Amen.
Deus vos incolumes custodiat, dilectissimi
fratres.

II.

*Ioannem Philadelpiae episcopum consti-
tuit in Oriente vicarium cum potestate
constituendi episcopos, et presbyteros,
lapsosque ad fidem redeuntes in pri-
stino dignitatis gradu collocandi: im-
probat Macedonii, et Petri electionem
ab haereticis factam: mittit acta con-
cilio publicanda (1).*

SUMMARIUM

Qualis debeat esse episcopus. — Ioanni vices
apostolicae sedis delegantur. — Fines iurisdictionis eius constituuntur. — Sub-
lato sacerdotio religionis ignorantia obre-
pit. — Malis temporibus satagendum ma-
xime ut numerosus ubique sit clerus,
qualis hic ponitur. — Quales episcoporum
qualitates esse debeant. — Quales pres-
byterorum. — Quales diaconorum. — Quae
sit facultas vicarii apostolici. — Summo
pontifici in aedificationem magis, quam in
destructionem potestas data. — Adhortatio
ad Ioannem ut a fide lapsos ad Christi
ovile reducere curet. — Quae cura sedis
apostolicae ut errantes convertantur. —
Praemium convertentibus peccatores. —
Ioanni committitur, ut eos, qui ad fidem
redeunt in suo ordine confirmet. — Nisi
contraria sacris canonibus obstant peccata.
— Summus pontifex defensor et custos
canonum. — Quando et cum quibus dispen-
sandum. — Eadem committit observanda
in eos qui post Sophronii obitum ordinati
sunt. — Quando a sacris canonibus dis-
pensandum. — De causa Macedonii pseudo-
(a) Rom. 15. 16. (1) Ex edit. card. Caralae.

episcopi Anthiocheni. — Eadem de Petro ab haereticis Alexandriae episcop. nominato. — Haeretici in lateranensi synodo a Martino PP. anathematizati. — Decreta in eadem synodo. — De missis Ioanni S. A. apocrisiariis, qui eadem decreta ad eum perferant. — De obedientia eisdem omnimode praestanda. — Adhortatio ad Ioannem.

Ioanni episcopo Philadelphiae Martinus servus servorum Dei, sanctae eius catholicae et apostolicae Romanorum Ecclesiae episcopus.

Fidelis sermo, et omni acceptione dignus, quem de te accepimus, dilecte frater, et ex iis, quae ad nos a te scripta sunt, et ab iis, qui experimentum iam coeperunt spiritualis tuae secundum Deum conversationis, Stephano nempe dilecto coepiscopo nostro, et comitibus eius monachis mansionis Sancti Theodosii. Notum enim fecerunt nobis, studium te de iis habere, in quibus episcopum esse oportere apostolicus sermo determinat: sobrium, prudentem, ornatum, hospitalem, doctorem, et modestum, non litigiosum, non cupidum, suae Ecclesiae bene praepositum (a). Haec igitur audientes gratiam habemus Deo, cui servimus a iuventute nostra, qui confortavit vos cum omnibus, qui eum diligunt, ut ad mensuram perveniretis huiusmodi Deo amabilis virtutis, quoniam iis, qui secundum propositum vocati sunt, omnia cooperantur, qui nobis etiam omnia divinae eius virtutis, quae ad vitam, et pietatem pertinent, donavit per cognitionem eius, qui vocavit nos propria gloria, et virtute: per quae pretiosae, magnaeque promissiones donatae sunt, ut per haec simus divinae consortes naturae fugientes eius, quae in mundo est, concupiscentiae corruptionem. Sic igitur procedentem in Domino, et ascensiones ad eum facientem de gloria in gloriam charitatem tuam exhortamur, religiosissime frater, nostram istic vicem implere, idest in Orientis partibus, in omnibus ecclesiasticis functionibus, atque officiis: ut in hoc maxime,

(a) 1. Timoth. 3.

sicut oportet, suscites gratiam Dei, quae in te est per impositionem sacerdotalis dignitatis, et nostrae apostolicae vicis (a). Non enim dedit nobis Deus spiritum timoris, sed fortitudinis, et dilectionis, et prudentiae ad tollendam omnem haeresim, quae verbo fidei adversatur, et ad omne vitium expugnandum, quod virtuti divinae contrarium sit; ut sic prosperans in Domino, ea quae desunt corrigas, et constituas per omnem civitatem earum, quae sedi tum Hierosolymitanae tum Antiochenae subsunt, episcopos, et presbyteros, et diaconos, hoc tibi omnimodo facere praecipientibus nobis ex apostolica auctoritate, quae data est nobis a Domino per Petrum sanctissimum, et principem apostolorum, propter angustias temporis nostri, et pressuram gentium: ne usque in finem in illis partibus deficiat sacerdotalis decoris eximius ordo, ac ne inde de caetero nostrae religionis magnum et venerandum mysterium ignoretur. Si iam non sit sacerdos, et sacrificium aut spirituale libamen, quod iugiter Deo in odorem suavitatis pro salute populi offeratur. Nam oportet in hoc maxime tempore pastoribus spiritualibus frequentari ac muniri, quae ubique sunt Dei catholice Ecclesiae, quo iuxta ipsius Domini praedictiones, tribulationes propter peccata nostra venerunt, quales non fuerunt ab initio mundi usque modo, neque fient, cum quibus et magnae scandalorum tentationes ut in errorem inducantur, si fieri potest etiam electi (b). Quocirca ne differas omnimodo, dilecte, implere, iuxta praeeptum nostrum, episcopis, et presbyteris, et diaconis, quae istic sunt, catholice Ecclesiae, qui per propriam eorum conversationem in omnibus bonis testimonium habeant. Oportet enim episcopum, sicut beatus Paulus dicit, sine crimine esse sicut Dei dispensatorem, non superbum, non iracundum, non violentum, non percussorem, non turpis lucri

(a) 2. Timoth. 1. (b) Matth. 23.

Fines iurisdictionis eius constituuntur.

Sublato sacerdotio religionis ignorantia obrepat.

Malis temporibus satagendum maxime ut numerosis ubique sit clericus, qualis hic ponitur.

Quales episcoporum qualitates esse debeant.

Qualis debeat esse episcopus.

Ioanni vicem Apostolicae Sedis delegantur.

cupidum (a): sed hospitalem, benignum, prudentem, iustum, sanctum, continentem, amplectentem eum, qui secundum doctrinam est, fidelem sermonem, ut potens sit exhortari in doctrina sana, et eos, qui contradicunt arguere: presbyteros sobrios, prudentes, sanos in fide, in dilectione, in patientia, diaconos similiter pudicos, non bilingues, non multo vino deditos, non turpe lucrum sectantes (b). Haec enim faciens, et teipsum salvabis, et rationabiles Dei greges incursum effugientes luporum huiusmodi sacerdotum diligentia. Dolor enim mihi est magnus, et incessabilis molestia cordi meo, quoad usque per vestrum in Christo studium hoc opus absolutum videam, quandoquidem hoc et prius apostolica sedes haec fieri praeecepit per memoratum Stephanum dilectum coepiscopum nostrum. Sed hoc salutare propositum ad effectum venire prohibuerunt, qui talia prohibere dignos seipsos praestiterunt, qui pro arbitrato suo ea quae aedificationis sunt, nota ei omnino non fecerunt, praeepta nempe demandatae vicis apostolicae huius cathedrae, quibus iussus est electiones ibi facere eorum, qui ad curam christianissimi populi deligendi sunt, solummodo autem ei significarunt de depositione, timorem Domini, minime cogitantes, neque in his formidabilem eius indignationem. Quoniam igitur, ut nosti, dilecte frater, in aedificationem magis quam in destructionem a Domino potestatem accepimus, studio tibi sit ea, quae aedificationis sunt operari, dato tibi per nos eius discipulos apostolico praeepto, et potestate: et gratia dignos promovere nequamquam dubites ad incolumitatem, et securitatem Ecclesiae catholicae, cum magna dilectione exhortans eos, qui iam depositi sunt, converti ad Dominum; potest enim eos rursus in admirabilem lucem suam adducere, qui haec facit, et immutat, prout utilius est. Quo circa etiam hortatur Propheta, dicens eis: Accedite ad (a) Tit. 1. (b) Tit. 2; 1. Timoth. 3.

Quales presbyterorum;

Quales diaconorum;

Quae sit facultas vicarii apostolici.

Summo Pontifici in aedificationem magis quam in destructionem potestas data.

Adhortatio ad Ioannem ut a

eum, et illuminamini, et facies vestrae non confundentur, quae vero signantur lumine; et si fuerint peccata vestra, ut coccinum, quasi nix dealbabuntur, et si fuerint rubra, quasi vermiculus, veluti lana alba erunt (a). Si volueritis, et audieritis me, bona terrae comedetis. Lavamini, mundi estote, auferite novitates cogitationum vestrarum ab oculis meis: quiescite a commentitiis vestris dogmatibus; discite bene confiteri, quaerite orthodoxam fidem: et venite et recipiam vos, dicit Dominus. Quare nimium propter ipsos aprior, donec rursus formetur in iis per fidem Christus. Unde pro ipsis indesinenter diu noctuque cum lacrymis obsecrationem facio, ut ipse, qui propter nos in carne voluntarie passus est, rursus eos virtute proprii et vivifici sanguinis ad seipsum, et nos indissolubiler per sinceram concordiam uniat. Cognoscens igitur, dilecte, huiusmodi nostrum de ipsis moerorem, ne cesses per misericordiam Dei continenter eos hortari, et prophetica iis quotidie decantare vocem, quae dicit: Nunquid, qui cecidit non resurget? et qui aversus est, non revertetur? (b) Appropinquate mihi, et appropinquabo vobis, dicit Dominus: quia Deus appropinquans ego sum, et non Deus de longe (c). Prope enim Dominus omnibus invocantibus eum in veritate, quae a sanctis Patribus praedicabitur (d). Et vero ne defatigeris hoc faciens. Scriptum est enim: Bonum facientes ne deficiatis (e). Optime autem audiens dicentem: Fratres mei, si quis ex vobis erraverit a veritate, et converterit quis eum; scire debet quoniam, qui converti fecerit peccatorem ab errore viae suae, salvabit animam eius a morte, et operiet multitudinem peccatorum. Et rursus: Si separaveris pretiosum a vili, quasi os meum eris, et convertentur ipsi ad te, et tu non converteris ad eos: et dabo te populo

(a) Isai. 4. (b) Ierem. 8. (c) Iacob. 4. Appropinquate Deo, et appropinquabit vobis. (d) Ierem. 53, iuxta LXX. (e) Iacob. 5.

fide lapsos ad Christi ovile reducere curet.

Quae cura Seditis Apostolicae ut errantes convertantur.

Praemium convertentibus peccato.

huic in murum aeneum fortem (a). Quapropter si virtuti gratiae mentem obsequentem habebunt, et obedientem aurem, ut persuadeantur, et audiant vocem Domini, ut eum per veram confessionem cognoscant; confirma unumquemque eorum in proprio ordine scriptos libellos ipsis dantibus de orthodoxa fide: ut fructum Deo ferant aliorum conversionem, et meliorationem, atque ut multum fructum afferentes, maiore a Deo honore digni habeantur. Hoc etiam omnino advertet charitas tua in iis, qui ab ipsa confirmantur, aut eliguntur, ne quomodo, praeter haeresim, quae ab ipsis dato libello evacuat, alia quaedam peccata nota canone eorum impediant, vel confirmationem vel electionem. Impossibile enim est ea contegere vel pretermittere, quae convenientem locum defensionis non habent: sed omnino in iis, qui libenter peccant, et amant peccare, denegare oportet eam veniam, quae in huiusmodi lapsibus ex dispensatione datur: ne et ipsi propter canonis contemptum amplius graventur, et nos in culpa simus iniuste agendi iis licentiam permittentes. Defensores enim divinorum canonum et custodes sumus, non praevaricatores: quandoquidem praevaricationibus coniunctae manifesto retributiones sunt. Cuius rei gratia hortamur canonem observari in iis, qui praeter mentem et scientiam seipsos elegerunt, vel delecti sunt in patriarchia beatae memoriae Sophronii. Qui sane ante ipsius patriarchiam, vel post decessum in Domino, a quibusdam non convenienter electi sunt propter angustiam (ut dictum est) temporis, vel quod eius copia non esset, qui iudicio adhibito sive iuxta canones eligere deberet, vel permittere; tales datis scriptis libellis confirmari mandamus nullatenus inde canonis praepudio facto. Novit enim canon afflictorum temporum persecutionibus veniam tribuere, in quibus contemptus non praecessit praevaricationem redarguens: sed angustia magis,

(a) Hierem. 18.

et penuria, quae propter necessitatem, et ex misericordia cogit multam diligentiam praetermittere. Sed haec de istis. Eius vero, qui falso episcopatus sibi nomen affixit, Macedonis dico, importunas literarum minas sive protestationem fortiter despuo, ut rabidi canis, et temerarii latratum; auscultans ei qui dicit: Nolite timere opprobrium hominum, et contemptu eorum ne vincamini (a). Hunc enim episcopum catholica Ecclesia nullo modo novit, non solum quod is praeter canones in externa regione sine consensu, et absque ullo certo decreto, hanc sibi appellationem usurpavit; sed et quod consentiat haereticis, qui haereseos suae appendicem, eius electionem per contemptum tumultuariae fecerunt: quemadmodum et Petri, qui ab iis nominatus est et assimilatus episcopus Alexandriae, ut per plures, et adscriptitias personas, haeresim suam munitionem utique reddant, quam una cum ipsis in praesentiarum canonice hic et synodaliter anathematizavimus. Theodorum videlicet, qui Pharan episcopus fuit, et Cyrum, qui Alexandriae, et Sergium, qui Constantinopolis, eiusque successores Pyrrhum, et Paulum, et eos qui similia ipsis senserunt, aut sentiunt, vel sentient, et usque in finem non poenituerint, aut se correxerint; quibus cum et typum quae ex suggestionem ipsius Pauli nuper facta est contra integritatem nostrae christianae fidei; definentes ut utique omnes orthodoxi pie sentiant et confiteantur, sicut tradiderunt nobis praecipui Ecclesiae Patres, et sanctae universales quinque synodi, idest duas eiusdem, et unius Domini ac Dei nostri Iesu Christi secundum hypostasim unitas inconfuse et indivise naturas, ex quibus et in quibus constat: duasque iuxta naturam operationes, ac duas iuxta naturam voluntates, divinam, et humanam, in uno, et eodem connaturaliter unitas, et servatas, quae ut cognoscat tua in Domino spiritualis dilectio, ac per te omnes, quae istuc sunt

(a) Esai. 32, iuxta LXX.

De causa Macedonii pseudo-episcopi Antiocheni

Eadem de Petro ab haereticis Alexandriae episcopo nominato.

Haeretici in Lateranensi synodo a Martino PP. anathematizati.

Decreta in eadem synodo.

De missis Ioanni S. A. apocrisariis, qui eadem decreta ad eum perferant.

De obedientia eisdem omnimoda praestanda.

Adhortatio ad Ioannem.

Ecclesiae catholicae; haec ipsa a nobis hic synodaliter gesta, ad constituendam defendendamque catholicam Ecclesiam una cum encycliis nostris, et synodalibus literis misimus per presbyterum, et apocrisarium nostrum, abbatem Theodorum, et monachos Sancti Theodosii religiosissimae mansionis Ioannem, Stephanum Leontium, qui huiusmodi nostrae apostolicae synodo interfuerunt, et per gratiam Dei ipso visu didicerunt, quae insecta sunt omnia, et canonice definita. Quae ipse firmiter custodiens, denuntia quoque omnibus, qui istuc sunt fidelibus populis inviolabiliter tenere ut propriam salutem animarum. Quapropter testificor coram Deo et Iesu Christo, et electis angelis, ut haec custodiens, amoto omni praepudio, nihilque placendi causa faciens, sed ex pura conscientia, Evangelium gratiae tradas omnibus, sicut accepisti, et a sanctis Patribus, et a nobis ipsis, qui synodaliter sanctiones eorum confirmavimus. Ne igitur erubescas testimonium Domini nostri Iesu Christi, sed conforteris gratia ipsius, et quae audiisti a nobis per multos testes, sive demonstrationes ex Scripturis et ex Patribus, ea commenda fidelibus hominibus, qui idonei sunt ad alios quoque docendos. Tu collabora Evangelio ex virtute Dei, ut bonus miles certa bonum certamen fidei, apprehende vitam aeternam (a). Quandoquidem manifeste magnum est pietatis sacramentum quod manifestatum est in carne, iustificatum est in spiritu, apparuit angelis, praedicatum est gentibus, eruditum est in mundo, assumptum est in gloria. Propter quod haec doce, et exhortare, testificans coram Deo non excitare pugnas verborum absque utilitate ad subversionem fidei. Si quis autem aliter docet, et non acquiescit sacris sermonibus Domini nostri Iesu Christi, et ei quae secundum pietatem est doctrinae; superbus est nihil sciens, sed languens circa quaestiones, et pugnas verborum importunas, ex quibus oriuntur

(a) 1. Timoth. 5.

invidiae, contentiones, blasphemiae, suspiciones malae, conflictationes hominum mente corruptorum, et qui veritate privati sunt, reprobi circa fidem, sed ultra non proficient (a). Insipientia enim eorum manifesta erit omnibus sicut et illorum fuit; idest illorum qui ante ipsos fuerunt, haereticorum (b). Quos devitans, carissime, permane in iis, quae didicisti, et credita sunt tibi, sciens a quibus didiceris; nemo sacerdotium tuum contemnat: sed forma sis omnibus in sermone, in conversatione, in dilectione, in fide, in sanctitate. Attende lectioni, exhortationi, doctrinae. Noli negligere gratiam quae in te est, quae data est tibi per sacerdotalem dignitatem, et functionem nostrae apostolicae vicis, ut profectus tuus omnibus manifestus, ac testatus sit, et ante omnes ipsi Deo, apud quem susceptorum pro virtute, et pietate laborum reposita est dignis laus, et corona iustitiae, quam reddet tibi iustus iudex, qui perfecte servet eius orthodoxam fidem, et mandatum prompto animo impleas, in gloriosa eius ac tremenda apparitione. Ecce vero in auxilium, ut magno studio ac sine ullo impedimento, charitas tua ministerium impleat a nostra apostolica auctoritate tibi commissum: hortati sumus Deo amabiles episcopos, ipsum dico Theodorum Esbuntiorum, et Antonium Bacathorum adesse in omnibus, ac pro viribus inservire huiusmodi spirituali voluntati tuae, quibuscum et Georgium dilectum presbyterum, et archimandritam, et Petrum Christi amantem Adraensem nempe, ac omnino eos, qui in illis partibus fidem Dei verumque zelum habent: quorum merces plurima erit apud Deum, cum vobis promptitudinem animi, studiique sui praestiterint in omni obedientia, et gratiae perfectione.

(a) 1. Timoth. 6. (b) 2. Timoth. 3.

Ioanni committitur, ut eos, qui ad fidem redeunt in suo ordine confirmet;

Nisi contra sacris canonibus abstinet peccata

Summus Pontifex defensor et custos canonum.

Quando et cum quibus dispensandum.

Eadem committit observanda in eos qui post Sophronii obitum ordinati sunt

Quando a sacris canonibus dispensandum

III.

Paulus Thessalonicensis episcopus cum non modo, ut promiserat, non resipuerit, verum eo auctore apostolicae sedis apocriarii in haeresim fuerint inducti, anathematizatur et deponitur (1).

SUMMARIUM

Minora peccata vitanda ne incidamus in graviora. — Maiora peccata sunt, quae ex scientia per operationem fiunt. — Peccata quoque involuntarie, et ex oblivione perpetrata non inulta relinquuntur. — Peccati mortalis gravitas. — Quam gravia episcoporum et sacerdotum peccata sint. — Secunda haereticorum transgressio primae malitiam ostendit. — In longanimitatem, ac misericordiam propensior apostolica sedes, quam in severitatem. — Paulus Romanam vocatus est ut se ab obiectis expurgaret. — Sed apocriarios apostolicae sedis corruptit. — Perversorum fallaciae publicandae. — Paulus peccatum non est confessus. — Ideoque anathemate a Martino I, et synodo romana percussus. — Duodecim capita haeresum Paulus sequutus est. — Qui condemnata ab Ecclesia catholica dogmata non damnat, ea confirmare supponitur. — Primum mandatum credere in Dominum I. C. — Adhortatio ad Paulum ut resipiscat, et se emendet. — Depositio Pauli Thessalonicensis, quoad apostolica et synodalia decreta scripto confirmet. — Pietas in Deum principium sensus, ac sapientiae. — Iterata adhortatio ad Paulum.

Paulo episcopo Thessalonicae. Martinus servus servorum Dei, sanctae romanae catholicae et apostolicae Dei Ecclesiae episcopus.

Dominus ac Deus noster Iesus Christus qui humana ipsius incarnatione inveteratam nostram naturam renovavit, ac proprio livore plagam transgressionis nostrae sanavit, cum velit nos non iam de caetero peccare, ne per peccatum deterius quid nobis contingat, et tradamur aeterno supplicio, cui traditur, qui hic disciplina emendatus non fuerit, dignatus est nimia bonitate poenis percutientibus quasi quibusdam vallis animae nostrae vias, et aditus ad peccatum obsepere, ac munire, idque significat per Oseam prophetam dicentem:

(1) Ex edit. card. Carafae.

Ecce ego sepiam viam tuam spinis, et sepiam eam maceria: et semitas suas non inveniet, et sequetur amatores suos, et non apprehendet eos: et quaeret eos, et non inveniet eos, et dicet: Vadam, et revertar ad virum meum priorem, quia bene erat mihi tunc magis quam nunc (a). Unde ex humanitate immensa non ea solum, quae a nobis per scientiam, sed etiam quae ex ignorantia peccantur condemnantur quaeque ex oblivione, aut nuda cogitatione, aut cupiditate inutili; ne per ea, quae leviora esse videntur, malitiae viam, ac semitam facientes, ex contemptu ad maiora, peioraque peccata adducamur. nullo iam existente metu, qui impetum malitiae nostrae per supplicium cohibeat. Maiora autem dico, quae ex scientia per operationem peccantur, et ad malum finem veniunt: per quae omnino excidimus a Deo et ultimae morti adiudicamur, ubi sempiterna quidem poena est, nulla autem remissionis est venia: Quoniam non est in morte, qui memor sit tui, in inferno autem quis confitebitur tibi? (b) dicit beatus David. Quod autem Deus ea, quae ex ignorantia a nobis in ipsum delinquantur, punit, ipse testatur dicens: Ille autem servus, qui cognovit voluntatem Domini sui, et non praeparavit, et non fecit secundum voluntatem eius, vapulabit multis; qui non cognovit et fecit digna plagis, vapulabit paucis (c). Quod autem et ea, quae involuntarie, aut ex oblivione, praeterquam oportet, perpetrantur, non indulta relinquit: ostendit rursum per Moysen: Locutusque est Dominus ad Moysen, dicens: Loquere filiis Israel: anima cum peccaverit per ignorantiam et de universis mandatis Domini, quae praecepit ut non fierent, quippiam fecerit; si sacerdos, qui unctus est, peccaverit, delinquere faciens populum, offeret pro peccato suo vitulum immaculatum Domino; si peccaverit princeps, et fecerit unum ex pluribus per ignorantiam, quod Domini lege prohibetur, et postea intel-

(a) Osee 1. (b) Psalm. 6. (c) Luc. 12.

Minora peccata vitanda ne incidamus in graviora.

Maiora peccata sunt, quae ex scientia per operationem fiunt.

Peccata quoque involuntarie, et ex oblivione perpetrata non inulta relinquuntur.

lexerit peccatum suum, offeret hostiam Domino hircum de capris immaculatum (a): et rursum: Anima si praevaricans caeremonias per errorem in his quae Domino sunt sanctificata, peccaverit, offeret pro delicto suo arietem immaculatum de gregibus (b). Sic quoque ea, quae in corde, idest, in sola cogitatione consistunt, damnat dicens: Cave ne forte subrepat tibi impia cogitatio, et fiat tibi in peccatum (c). Et quae ex intempestiva cupiditate fiunt, percutit dicens: Non concupisces domum proximi tui, nec desiderabis uxorem eius, non servum, non ancillam, non bovem, non asinum, nec omnia, quae illius sunt (d). Quare si haec, quae a nobis ex oblivione, aut ignorantia, aut abreptione, aut cogitatione, aut cupiditate contra rationem fiunt, omnino non praeterit, sed aperte damnat universitatis Deus ut stimulum peccati nostri deleat, et damnationis nostrae mortem, quae ex eo oritur, perimat; quali, quaeso, aut quanta dignus est poena, qui divitias bonitatis eius, et patientiae, et longanimitatis, contemnit; atque idcirco omni studio ac proposito per cognitionem peccat, et propriam in ipsum Deum transgressionem, scripto nobis ostendit? quod ipse facere ausus es, idque non semel solum, sed iam iterum per synodales literas tuas ignorans, ut videtur, quod bonitas Dei ad poenitentiam te adducit, secundum autem duritiam tuam et impenitentem cor thesaurizas tibi iram in die irae, et revelationis iusti iudicii Dei, qui reddet unicuique secundum opera eius, iis quidem qui secundum patientiam boni operis, gloriam, et honorem, et incorruptionem quaerunt, vitam aeternam; iis autem, qui sunt ex contentione et qui non acquiescunt veritati, credunt autem iniquitati, ira et indignatio, tribulatio, et angustia in omnem animam hominis operantis malum (e): episcopi maxime, et sacerdotis, qui aliorum dux esse debet, eosque regere, et in viam

(a) Levit. 4. (b) Levit. 5. (c) Deut. 15. (d) Exod. 20. (e) Rom. 2.

pacis, per veram in Christum Deum confessionem adducere, non praecipitare in viam perditionis gressus sequentium populorum per propriam haeresim: de quibus, et per beatum Ieremiam Dominus dicit: Vae pastoribus qui disperdunt, et dilacerant oves Pascuae meae: grex perditus factus est populus meus; pastores eorum seduxerunt eos, feceruntque vagari in montibus, de monte in collem transierunt, obliti sunt cubilis sui (a). Omnes qui invenerunt comederunt eos, pastores enim multi demoliti sunt vineam meam, dederunt, conculcaverunt partem meam, dederunt portionem meam desiderabilem in desertum solitudinis. Idcirco haec dicit Dominus ad pastores, qui pascunt populum meum: Vos dispersistis gregem meum, et eiecistis eos, et non visitastis eos. Ecce ergo visitabo super vos malitiam studiorum vestrorum: et quia oblitus es mei, et sperasti in mendacio, et ego revelabo posteriora tua contra faciem tuam, et apparebit ignominia tua (b). Manifeste enim secunda dogmatum tuorum transgressio, etiam primam voluntariam demonstravit, et ex prava meditatione, sive sensu haeretico contra fidem a te factam fuisse, non ex involuntaria abreptione, aut corde non ficto. Nos igitur oportuit creditum nobis onus pontificalis ministerii reputantes, idest providae animarum curae, ac diligentiae nullatenus morari, ac differre, cum fides a te proderetur, sed rigore canonis praecise utentes, ex prima interpellatione scriptum tuum una cum eo qui scripsisset, damnare; ne rationabilibus Domini ovibus mortiferum doctrinae tuae porrigens gramen, eas tecum per malam fidem mortificares, privaresque aeterna secundum Christum vita: pro quibus ipse animam suam posuit bonus pastor, et propter quas coelos inclinans a Patris non discedens sinu, venit in terram ut perditam recuperans ovem, propriis humeris ad suum secundum naturam Patrem humaniter referret, ac per

(a) Ierem. 25. 30. 12. (b) Ierem. 14. iuxta LXX.

Secunda haereticorum transgressio primae multum ostendit.

In longanimitatem, ac misericordiam propensionem Apostolica Sedes, quam in reverentiam.

Paulus Romanus vocatus est ut se ab obiectis expurgaret.

Sed apocrisios Apostolicae Sedis corrupit.

viscera misericordiae coelesti gregi connumeraret (a). Sed longanimitatem sustinimus, nec poenam infliximus, acceptis misericorditer precibus Phitani episcopi, et Ignatii diaconi tuorum apocrisiariorum, qui maxime asseverarent, et affirmarent, eiusmodi literarum involuntariam esse abreptionem, nec mentis acertae sententiae opus esse illam absurditatem dogmatis tui. Unde et dicebant statim, ac sine mora a peiore dogmate in melius mutationem in te fore, si te iuxta illorum postulatam de eo amanter monuissemus, cuius rei causa nos hortati sunt, ut tibi ostenderemus, nos ea, in quibus lapsus es, notasse, quod utique per apocrisarios nostros fecimus rigorem canonis per caritatem omittentes, teque adhortantes non tamen praecipientes omnino tanquam subiecto huic apostolicae sedi, ut huc venires, teque canonicè expurgares de his, quae initio creationis tuae non pie docuisti. Sed curavimus, inquit, Babylonem, et non est sanata (b): quoniam pervenit usque ad coelos iudicium eius. Non solum enim ipse incorrectus mansisti, sed memoratos apocrisarios nostros decepisti; idque erga eos fecisti, quod astutus serpens fecit adversus Adam, desertorem una secum eum constituens, qui a Domino mandatum acceperat. Tu enim simili modo ut serpens eos induxisti ac persuasisti, ut extenderent manum, ac pro eo ut caperent de scripto nostro, ad te in modum formulae misso, non malum quendam, et promiscuum gustum, ut illic, idest de ligno transgressionis, sed puram, et sinceram sanctorum Patrum confessionem: hanc enim pie ei scripto inseruimus ad animae tuae correctionem: tu eam a te repulisti, proque ea adulterine subiecisti absurditatis tuae doctrinam, quo manum adicerent, quae omnino tibi non profuerunt; tametsi visus es eos irretire multis sermonibus et blanditiis laborum protraxisti eos, at illi levitate elati secuti sunt, nescientes animae

(a) Luc. 18. (b) Ierem. 51.

periculum adire, quod iis fraudulenter struxeras. Verba enim fraudulentorum mollia, et feriunt intima viscerum (a). Nec audivisti dicentem: Qui fodit foveam proximo incidet in eam, et qui volvit lapidem, in seipsum volvit (b). Lingua enim mendax odit veritatem: os vero incustoditum facit ruinas. Quomodo igitur cum haec perpetraris in ipsos, et in exemplum formulae praescriptum a nobis, et per ipsos ad te missum hortatu, ut dictum est, tuorum apocrisiariorum, constituisti ad nos scribere, te ipsum decipiens, non nobis obrepens. Idcirco certiores facimus patres, qui ubique terrarum sunt, quod ea, quae visa sunt ad effectum perducentes, omni studio exposuimus nostram in Domino fidem. Sed audi quid princeps apostolorum ad eum dicat, qui veritatem erat frustratus: Cur tentavit Satanas cor tuum, mentiri te Spiritui Sancto? (c) Non es mentitus hominibus, sed Deo. Ac simile aliquid fecisti ei, qui per Samuelem prophetam audivit a Domino: Haec dicit Dominus exercituum. Recensui quaecumque fecit Amalec Israeli. Nunc ergo vade, et percutite Amalec, et demolire universa eius (d). Qui cum non obedisset ac dixisset Samueli quasi per impudentiam glorians in transgressionem suam: Benedictus tu Domino, implevi verbum Domini. Dixitque Samuel: Et quae est haec vox gregum, quae resonat in auribus meis? Numquid vult Dominus holocausta et victimas, et non potius ut obediatur voci Domini? Melior est enim obedientia quam victima, et auscultare magis quam offerre adipem arietum: quoniam quasi peccatum ariolandi est repugnare. Pro eo ergo quod abiecisti sermonem Domini, abiecit te Dominus ne sis rex. Dixitque Saul ad Samuelem: Peccavi: quia praevaricatus sum sermonem Domini, et verba tua (e). At tu eius quidem transgressionem imitatus es, confessionem vero transgres-

Perversorum fallaciae publicandae.

Paulus peccatum non est confessus.

(a) Proverb. 7. (b) Proverb. 16 iuxta LXX. (c) Act. 5. (d) 1. Reg. 15. (e) 1. Reg. 15.

Ideoque anathemate a Martino I, et synodo Romana percussus.

Duodecim capita haeresum Paulus sequutus est.

sionis non es aemulatus, neque dixisti, peccavi; cum mutaveris Domini fidem, et deceperis nostros apocrisarios. Super quo tibi propitius esse potero? Numquid super his non visitabo, dicit Dominus? et in gente tali non ulciscetur anima mea? (a) Quamobrem hos, qui diem in cinere, et sacco, et afflictione animae et corporum, et lacrymis poenitentiae opprobrium ipsis a te illatum, expugnare iussimus, quod non solum apostolicam contempserint potestatem, sed etiam sapientem non audierint parabolam, quae dicit: Quando submiserit inimicus vocem suam, ne credideris ei: quoniam septem nequitiae sunt in corde illius (b). Te vero una cum haeticis tuis literis, idest literis synodalibus, quae, et prius, et nunc a te ad nos missae sunt, sententia anathematis damnavimus, ex eo die, qui scriptus a nobis ac diffinitus est, nempe a die prima praesentis mensis novembris indictione 8, qua die missae a te lubricas literas accepimus, et condemnavimus; quoad ea quae a te synodaliter gesta sunt, quaeque prius, et quae nunc tu cum omnibus, qui quomodocumque vel scripto vel sine scripto iis patrocinantur, aut ea defendunt, nobis consentiendo damnetis et anathematizetis, ut haeretica, et vana. Primum quidem propter haerentem in his absurditatem reprehensibilium duodecim tuorum capitum, quae tibi scripto nota feci, ut inexcusabilis sis, si emendationem recuses. Deinde quod pium sermonem irritum facere in illis ausus es, impium vero dogma confirmare, qui hoc substuleris, quod per naturam voluntas, et operatio salutis nostrae sit in Domino nostro Iesu Christo, secundum utramque earum, ex quibus et in quibus est, naturarum: in quo propter sublatas eiusmodi pias voces, sine voluntate, ac sine operatione, quinimo sine existentia in utraque natura eum esse adstruxisti: quod enim est expers omnis substantialis voluntatis, atque operationis, destruitur

(a) Ierem. 5. (b) Prov. 26.

Bull. Rom. Vol. I.

26

etiam ab omni substantiali existentia. Qui praeterea sustuleris in praefato tuo secundo synodali, et hoc omnia anathematizare, quaecumque anathematizavimus; ut per hoc non solum eos etiam, quos anathematizavimus, nempe ipsas impiorum haeticorum personas anathematizare recuses (nam si dogmata a te non anathematizentur, perspicuum est, te ne personas quidem nefariorum haeticorum anathematizare: siquidem haereseos ipsorum causa, non causa naturae, eos anathematizamus), sed ut etiam omnem omnium errorem paganorum, iudeorum, haeticorum in te confirmes. Si enim omnia omnium horum dogmata condemnamus, ut contraria, et inimica veritati; tu vero omnia una nobiscum voce non anathematizas, quae anathematizamus; consequens est, te horum omnium errorem confirmasse, qui a nobis sive ab Ecclesia catholica anathematizatur. Qui igitur ista fecisti adversus catholicam fidem; Neglexisti me, dicit Dominus, et oblitus es foederis mei dicentis: Non transgredieris de omnibus sermonibus, quos ego praecipio tibi hodie, dextera, aut sinistra, ut eas post Deos alios, ut colas eos (a). Et erit si non audieris vocem Domini Dei tui, ut custodias, et facias omnia praecepta eius, et statuta eius, quae ego praecipio tibi hodie: et venient super te omnes hae maledictiones, et apprehendent te. Viae enim tuae, et cogitationes tuae fecerunt haec tibi. Haec malitia tua, quia amara est, quoniam attingit usque ad cor tuum. Quomodo igitur dices, non sum pollutus, neque ambulavi post super inductitiam novitatem (b)? Vide vias tuas in errore impressas, et cognosce quid feceris, quoniam si ablueris te nitro, et multiplicaveris tibi herbam, maculatus es in iniquitatibus tuis coram me, dicit Dominus: donec convertas te sincere, et eum per piam confessionem diligas in toto corde tuo, et in tota anima tua, et in tota mente tua (c). Hoc est enim pri-

(a) Deut. 28. (b) Ierem. 2. (c) Matth. 22.

Qui condemnata ab Ecclesia catholica dogmata non damnat, eo confirmare supponitur.

Primum mandatum credere in Dominum I. C.

Adhortatio ad Paulum ut resipiscat, et se emendet.

Depositio Pauli Thessalonicensis, quoad apostolica et synodalia decreta scripto confirmet.

mum, et magnum mandatum, recte credere in Dominum, ac Deum nostrum Iesum Christum, iuxta sanctorum Patrum, et probatorum, atque universalium conciliorum doctrinam. Et nunc meliores facias tuas, et dogmata cordis tui emunda ab omni haeretica pravitate, et audi vocem Domini Dei tui, et cessabit Dominus ab omnibus malis, quae dixit in te. Ne igitur amplius per ea quae scribis, aut inscite struis, ut alii pro te scribant, patrocineris impietate, sed eam potius ut haeticam accusa. Non enim iam homo poenitens a malitia sua dicit, quid feci? Ecce enim iudicio contendo tecum, dicit Dominus, cum dicis: non peccavi: quia contempsisti me vehementer ut duplices faceres vias tuas (a). Quapropter cognoscens cognosces, quemadmodum diximus, quod depositus sis ab omni sacerdotali dignitate, et ministerio in sancta Dei catholica, et apostolica Ecclesia, quoad sine ulla praetermissione omnia, quae a nobis hic synodaliter sancita sunt ac definita ad commendationem, et confirmationem catholicae Ecclesiae, videlicet dictorum sanctorum Patrum et universalium quinque synodorum, scripto confirmes et nobis cum confitearis in uno sanctae, et consubstantialis et adorandae Trinitatis Deo verbo, qui propter nos incarnatus est et perfecte humanatus, duas naturas secundum hypostasim unitas inconfuse, et indivise: et duas naturales voluntates, duasque naturales operationes, divinam, et humanam connaturaliter unitas secundum sanctorum Patrum doctrinam, ad veram confirmationem, quod Deus natura perfectus, et homo natura perfectus idem existit: ut per omnia proprie similis Deo, et patri, praeter quam quod pater ingenuus est, et per omnia proprie similis nobis, solum absque peccato: et anathematizes omnes haeticos quos anathematizamus, idest quos anathematizat catholica Dei, et apostolica Ecclesia, cum omnibus haeticis ipsorum dogmatibus:

(a) Ierem. 2.

et eos, qui nunc exorti sunt, haeticos, et qui a nobis synodaliter propter ipsorum haeresim anathematizati sunt. Theodorum dico, qui fuit episcopus Pharan, et Cyrum, qui Alexandriae, et Sergium, qui Constantinopolis, eiusque successores Pyrrhum et Paulum, cum omnibus ipsorum haeticis dogmatibus, et impia expositione, magisque impia formula eorum, quae ab ipsis nefarie firmata sunt, ad orthodoxae fidei eversionem, et omnibus simpliciter, qui varie affirmant, unam sive nullam omnino confitentur divinitatis, et humanitatis Christi naturam, aut voluntatem, aut operationem, quos ut hostes, et adversarios suos catholica Dei, et apostolica Ecclesia iure abiicit, et anathematizat. Ne igitur repudies Domini sermonem in impiis permanens. Pietas enim in Deum, principium est sensus, ac sapientiae: et quaeres eam ut argentum, et sicut thesauros investigabis eam; tunc intelliges timorem Domini, et cognitionem Dei invenies: quoniam Deus dat sapientiam: et a facie eius cognitio, et intelligentia, reservat salutem recte agentibus. Quare revertere ad me, dicit Dominus, et non firmabo vultum meum super te: quoniam misericors ego sum, nec irascar tibi in aeternum. Tantum cognosce iniquitatem tuam, quia in Dominum Deum tuum impie egisti, et effundisti vias tuas ad alienos fidei, voci autem meae non obedisti, dicit Dominus. Nam cognitio rerum tuarum conciliabit tibi celerem in iis correctionem: maxime si una cum proprio dogmatis errore corrigas etiam, quod in sacros canones peccasti, eos enim irritos facere ausus es, qui teipsum per proprias literas non confessus sis, ut subditum huic apostolicae sedi vicarium. Qui igitur in utroque lapsus es, utrique studeto convenienter mederi: non enim aliter habebis perfectam a nobis veniam, nisi in utroque nobis correctionem tuam exhibeas.

Dat. die 1 novembris anno Domini 649.

Pietas in Deum principium sensus, ac sapientiae.

Iterata adhortatio ad Paulum.

IV

De Pauli anathematizati fugienda haeresi (1)

SUMMARIUM

Divinae praedicationis effectus. — Episcoporum est gregem Domini de errantium pravis sententiis admonere. — De Pauli Thessalonicensis erroribus et in eis disseminandis calliditate. — Studium apostolicae sedis ut ille errores suos eiuraret. — Pauli temeritas in adulterando fidei exemplo sibi missae, et apocrisarios S. A. in haeresim inducendo. — Adhortatio ad clerum et populum Thessalonicensem. — Paulus depositus est. — De recipiendis quinque synodis universalibus.

Christum diligenti clero et populo sanctae Dei catholicae Thessalonicensium Ecclesiae, Martinus, servus servorum Dei sanctae eius catholicae et apostolicae romanae Ecclesiae episcopus.

Universitatis opifex Dominus noster Iesus Christus, cum initio hominem fecisset, ad tutelam eius vitae proprium ipsi largitus est mandatum praecipiens id nullatenus transgredi, ne solutionis mandati fructum perciperet propriam dissolutionem, idest, mortem: quod cum accidisset, innotuit: ut omnes timore Dominum timerent, nec amplius ad mandati praevaricationem facile caperentur a diabolo, qui nos primitus decepisset. Unde humaniter saluti ipse nostrae prospiciens, inimicitias posuit inter nos et eum, qui fefellisset, easque voluit perennes esse: quas artificiose augens, cum incarnatus Homo secundum nos factus est, clamabat dicens: Non veni pacem mittere in terram, sed gladium (a); has qui non accipit, inimico vitae nostrae diabolo omnino fit amicus, inimicitias solvens, quas inter nos et ipsum Dominus posuit, deficiensque a Deo vivente per peccatum mortificatur, quo hominum natura in seipsam armata est, et affectionibus corrumpitur: quam naturam pacificare volens ipsius opifex, proprium, ut dictum est, in terram adveniens gladium dedit, qui evangelicae

(1) Ex edit. card. Carafae. (a) Matth. 10.

secundum ipsum praedicationis sermo est, omnem impietatem, atque iniquitatem cadens semper ac demetens, commendans vero orthodoxam in ipsum confessionem in iis, qui eam firme custodiunt. Quando igitur dilectissimi fratres nobis, qui per gratiam ipsius sacerdotes sumus, evangelicae praedicationis sermo creditus est, ut cum sapientia, et fide tueamur eius domum, catholicam nempe Ecclesiam, integram, atque immaculatam ab iis, qui eam violare ac laedere properant, necessario vobis notum facimus, iubente maxime hoc nos facere ipso Domino per Prophetam dicentem: Consolamini, consolamini, consolamini populum meum, dicit Dominus: sacerdotes loquimini ad cor Ierusalem, consolamini eam quia impleta est humiliatio eius (a). Nam is, qui pastor eius vocatus est, mutatus est in lupum, eamque humiliare conatus est, per ea, quae impie in nos dogmatizavit: quippe qui coelestem panem, qui per carnem in terram ad nos adventit, non apposuit vobis sincere ac sine innovatione in cibum, et potum ad vitam aeternam per apostolicam paternamque doctrinam; sed apposuit cibum aegyptiacum, sive doctrinam haeticam, quae inquinare solet non confirmare cor hominis. Studuit enim non solum initio propositionis suae, turbidam inquinamentorum suorum confusionem per literas suas huic apostolicae sedi imponere, sicuti ab eo commissis apocrisariis, Pithano episcopo, et Ignatio diacono tum coram ostendimus; sed nunc quoque doctrinae suae coenum augere: tametsi praefatorum virorum hortatu absurditates eius, et errores notos ei fecissemus, ac praeterea misissemus exemplum formulae doctrinae verae ac salutaris, quae nobis tradita est a sanctis apostolis, et probatissimis Ecclesiae Patribus: ut id firmiter intuens, propriam sententiam corrigeret. Ille vero etiam post cognitionem veritatis non audivit dicentem: Initium superbiae hominis

(a) Isai. 40.

Divinae praedicationis effectus.

Episcoporum est gregem Domini de errantium pravis sententiis admonere.

De Pauli Thessalonicensis erroribus et in eis disseminandis calliditate.

Studium Apostolicae Sedis ut ille errores suos eiuraret.

apostatare a Deo (a): Qui tenuerit eam, adimplebitur maledictis, et subvertet eum in finem. Propterea exhonoraui Dominus conventus malorum, et destruxit eos usque in finem. Quis igitur eum, qui in animam suam peccat, iustificabit? quis glorificabit eum, qui vitam suam exhonorat? Ausus est enim per summum divinorum iudiciorum contemptum missum a nobis exemplum adulterare, ac depravare, ex eoque demere orthodoxam Patrum confessionem, et damnationem quam facimus, idest quam catholica Ecclesia iure facit, detestandorum haereticorum: ac venenum propriae novitatis iniicere. Quoniam igitur, scriptum est, fratres: Quis miserebitur incantatori a serpente percusso, et omnibus qui appropiant bestiis (b)? Sic et qui comitatur cum viro iniquo, et obvolutus est in peccatis eius. In labiis suis indulcat inimicus, et in corde suo insidiatur, ut subvertat te in foveam. In oculis suis lacrymatur: etsi invenerit tempus non satiabitur sanguine: et quasi adiuvens suffodiet plantas tuas. Caput suum movebit, et plaudet manu, et multa susurrans commutabit vultum suum. Et rursus dicit: Qui tetigerit picem inquinabitur ab ea: et qui communicaverit superbo induet superbiam (c). Satagite vos omnes dilecti, ut filii obedientiae, et divinum praeceptum adimplentes, quod dicit: Salva animam tuam, noli respicere post tergum, nec stes in omni circa regione, sed in monte salvum te fac, ne et tu simul pereas (d); et: Recedite inde, pollutum nolite tangere, exite de medio eorum (e). Deponite omnem ad hominem huiusmodi, idest ad pessimam eius haeresim, coniunctionem, et amorem: mors enim est, separans a Deo eos, qui doctrinae talis viri obsequuntur. Atque idcirco eum canonicè ab omni deposuimus sacerdotali dignitate et ministerio, quoad proprio corrigens ad apostolicam catholicae Ecclesiae redeat

(a) Eccl. 10. (b) Eccl. 12. (c) Eccl. 15.
(d) Geni. 19. (e) Isai. 23.

fidem: in qua ipsi per Dei gratiam generati et educati, state semper radicati et fundati; et sicut accepistis a nobis, sive sanctis apostolis, et prophetis et doctoribus, et universalibus quinque synodis, quomodo oporteat vos credere et ambulare, et placere Deo, sicut et credidistis, et ambulastis usque adhuc, ut abundetis magis orthodoxa fide, consistentes iuxta ipsorum sanctorum piam traditionem Dominum nostrum Iesum Christum, Deum verum, et verum hominem eundem, in nullo a divina sua deficientem natura, et in nullo ab humana natura deficientem, absque solo peccato: sed per omnia perfectum ipsum in utraque naturarum ex quibus et in quibus constat, tum in divina, tum in humana, in increata et in creata, sicut natura, ita voluntate, et operatione ad demonstrationem perfectae eius cum Deo et Patre, et cum Matre ac Virgine connaturalitatis, et consubstantialitatis. Habentes igitur talem spem, multa libertate utimur, et non sicut adversarii super inductis lascivunt formulis, et expositionibus, sed paternis synodalibus catholicae Ecclesiae muniti praeconiis, haec ubique, et omnibus per ea, quae nuper a nobis synodaliter gesta sunt, intimavimus, quae et vobiscum nunc loquimur, nihil inductitium aut peregrinum, ac novum praedicantes, sed quae audivistis, et didicistis, et accepistis, et in vobis iugiter radicata sunt. Quae enim est spes nostra, aut gaudium aut corona gloriationis? non ne vos coram ipso Domino nostro Iesu Christo, et nunc et in ipsius adventu? Quandoquidem multa mihi ad vos libertas est, multa gloriatio pro vobis, repletus sum consolatione, superabundo gaudio in omni tribulatione nostra, quam propter dictum hominem substinuimus: Quis enim infirmatur et ego non infirmor? (a) Quis scandalizatur, et ego non uror? inquit divinus Apostolus. Quocirca, et vos, carissimi, huiusmodi nostram pro vobis

(a) 2. Corinth. 11.

De recipiendis
quinque syno-
dis universa-
libus.

Pauli temeritas in adulterando fidei exemplo sibi missae, et a poenitentibus S. A. in haeresim inducendo.

Aduertatio ad clerum et populum Thessalonicensem.

Paulus depositus est.

scientes solitudinem, et edocti diligenter a divinitus inspiratis Scriptoris, quod nulla est participatio iustitiae cum iniquitate, neque societas luci ad tenebras, nec conventio Christi ad Belial, nec pars fidei cum infidelibus, neque consensus orthodoxorum cum haeticis (a): omni custodia custodite cor vestrum, nullam participationem habentes, nec societatem, nec confessionem, nec connexionem, cum huiusmodi homine: ac nulla ratione assentiamini eius doctrinae, sed assidue permanentes in sanctissima nostra fide, servite Deo in conscientia pura. Synaxis autem ministerium perficiant vobis, qui ibi sunt presbyteri et diaconi, qui diligenter, et acceptabiliter rectam catholicae Ecclesiae nobiscum doctrinam suscipiunt, quae nuper ad vos a nobis scripta est: et abiicientes omnem haeresim, ac novitatem, quae ab apostolica praedicatione condemnatur; quo usque, ut dictum est, ille sua corrigat, aut alius pro illo canonicè eligatur pastor bonus ac verus, quique animam pro ovibus ponat, imitatione principis pastorum Christi in loco Pascae vos collocans, et super aquam refectionis educans. Ipse autem, qui nos vobiscum confirmat in divinissima eius confessione, quique unxit nos, ac signavit deditque arrabonem spiritus in cordibus nostris, sanctificet vos perfecte, spiritumque vestrum et animam, et corpus integra, atque irreprehensibilia custodiat recepturos in saecula saeculorum, quae reprobis diligentibus eum (b). Amen.

V.

Privilegium coenobio Elnonensi, cuius bona omnia confirmantur, et monachorum regimen sine alicuius interventu personae abbati committitur (1).

SUMMARIUM

Exordium. — Coenobium Helnonense a Sigeberto rege constructum. — Bona omnia (a) 2. Corinth. 6. (b) Ioan. 10; psalm. 22. (1) Ex Bollando Act. SS. februarii sub die 6 eiusdem in Commentario praevio ad vitam S. Amandi § 3.

confirmantur. — Immunitas ab episcopali iurisdictione in temporalibus. — Abbatis electio penes monachos. — De ordinandis monachis. — Episcopus missas publicas ibi non faciat. — Immunitas a saeculari potestate. — Anathema contra inobservantes.

Martinus episcopus, ultimus servorum Dei, omnibus diligentibus Deum salutem.

De quotidiano sanctae matris catholicae atque apostolicae Ecclesiae profectu, ac multiplicatione gaudere debemus, atque in vinea Domini pro mercede laborantibus auxilium ferre debemus. Unde notum fore volumus sanctae universalis Ecclesiae filii tam praesentibus, quam et futuris, qualiter sanctae dilectionis nostrae filius Amandus cum consensu, et petitione carissimi filii nostri . . . memoriae Dagoberti Francorum regis, sive filii eius Sigeberti privilegium auctoritatis nostrae expetierit de quodam coenobio, cui Helnonis indidit nomen, quodque etiam ab ipso consecratum est in honore beatissimi apostolorum principis Petri, doctorisque gentium Pauli intra decursum duorum fluminum Scarp, et Helnonis. Privilegium quidem sanctae auctoritatis nostrae, nostris futurisque temporibus memorato loco indulgemus. Ordinamus itaque atque firmamus de stabilitate ipsius loci de villis, et facultatibus de ecclesiis et ecclesiarum decimis sive familia, de quibuscumque stipendiis specialiter inibi Deo servientium. Interdicimus autem in nomine Domini nostri Iesu Christi, et ex auctoritate b. Petri apostolorum principis prohibemus, cuius vice huic Ecclesiae romanae, auctore Deo, praesidemus, ut nullus episcoporum ultra praesumat de redditibus, rebus, vel chartis eorum, vel villis quocumque modo qualibet exquisitione minuere, nec dolos vel intermissiones aliquas facere, nec illorum ingredi monasterium, neque placita, nec aliud quid facere. Sed si qua causa forte inter terram venientem ad partem . . . ecclesiae, et monasterii evenerit; et pacifice non potuerit ordinari, apud electos

Exordium.

Coenobium Helnonense a Sigeberto rege constructum.

Bona omnia confirmantur.

Immunitas ab episcopali iurisdictione in temporalibus.

Abbas electio
pene mona-
chus.De ordinandis
monachis.Episcopus
missas publi-
cas ibi non
faciat.Immunitas a
saeculari po-
testate.

abbates, et alios Patres timentes Deum sine voluntaria dilatione, mediis sacrosanctis Evangelii, finiatur. Defuncto vero abbate non extraneus, nisi de eadem congregatione, quem sibi concors congregatio elegerit, et qui electus fuerit, sine dolo, et venalitate aliqua ordinetur. Pariter autem custodiendum est, ut invito abbate ad ordinanda alia monasteria, aut ad ordines sacros vel clericatus officium tolli exinde monachi non debeant. Sed si abundantes fuerint, qui ad celebrandas Dei laudes, vel utilitates loci complendas sufficiant, de his, qui superfluerint, offerat abbas coram quos dignos potuerit. Quisquis autem ex monasterio ad ecclesiasticum ordinem pervenerit, ulterius illi nec potestatem nec licentiam habeat habitandi. Missas quoque publicas ab episcopo in eodem coenobio fieri omnino prohibemus, ne in servorum Dei recessibus, et eorum receptaculis ulla popularibus praebetur occasio conventiculi, nec audeat cathedram ibi collocare, vel quamlibet potestatem imperandi, nec aliquam ordinationem quamvis levissima faciendi habeat, nisi ab abbate eiusdem loci fuerit rogatus, quatenus monachi semper maneant in abbatis sui potestate. Hanc ergo scriptorum nostrorum paginam, omni in futuro tempore, ab omnibus episcopis firmam statuimus illibatamque servari, ut, et iam suae Ecclesiae iuvante Domino, suo tantum sint iure contentae, et abbas iam dicti monasterii atque monachi ecclesiasticis conditionibus, seu angariis, vel quibuslibet obsequiis saecularibus nullo modo subiaceant, nullis laicis viris deserviant, sed remotis vexationibus ac cunctis gravaminibus divinum opus cum summa animi devotione perficiant. Quicumque in apostolicis constitutionibus sincera dilectione observator extiterit, benedictionem et misericordiam a Domino percipiat: at qui ea, quae apostolica sedes stabilivit, pro nihilo ducere atque violare tentaverit, B. Petri apostolorum

principis, nostrique apostolatus auctoritate, anathematis vinculis irretitus, ut sacrilegus a sinu matris Ecclesiae, et participatione corporis et sanguinis Christi separatus, cum diabolo, et angelis eius sententiam damnationis accipiat. Scriptum per manum Stephani notarii et regionarii, et sacriscribii sanctae romanae Ecclesiae in mense ianuario, indictione II (1). Datum XIV (2) februarii, per manum Amandi episcopi, bibliothecarii sanctae sedis apostolicae.

Dat. die 19 ianuarii anno Domini 653,
pontif. Martini I anno IV.

VI.

*Simile privilegium coenobio
Blandiniensi (3).*

SUMMARIUM

Exordium. — Monasterium Blandiniense a Sigeberto Francorum rege constitutum, et dicatum. — Confirmatio honorum. — Libertas abbatum in regimine monasterii.

Martinus episcopus, ultimus servorum Dei,
omnibus diligentibus Deum salutem.

De quotidiano sanctae matris catholicae atque apostolicae Ecclesiae profectu ac multiplicatione gaudere debemus, atque in vinea Domini pro mercede laboris operantibus auxilium ferre debemus. Unde notum fore volumus sanctae universalis Ecclesiae filiis, tam praesentibus, quam et futuris, qualiter sanctae dilectionis nostrae filius Amandus, cum consensu, et petitione carissimi filii nostri divae memoriae Dagoberti Francorum regis, sive filii eius Sigeberti privilegium auctoritatis nostrae expetierit de quodam coenobio, quod ipse delimitatis gentilium spurcitiis fundo tenuis extruxisse dignoscitur, cui nomen Blandinium indidit, quodque etiam ab ipso consecratum est in honore beatissimi apostolorum principis Petri, doctorisque gentium Pauli; situm inter decursum duorum fluminum Scaldis

(1) Lege IX. (2) Adde kalendas. (3) Ex Bollandi, loco citato, § V.

Anathema
contra inob-
servantes.

Exordium

Monasterium
Blandiniense a
Sigeberto
Francorum re-
ge constitu-
tum et dica-
tum.Confirmatio
honorum.

et Legiae. Privilegium quidem sanctae auctoritatis nostrae, nostris futurisque temporibus, memorato loco indulgemus, ordinamus atque firmamus de stabilitate ipsius loci, de villis et facultatibus, de ecclesiis, et ecclesiarum decimis sive familia, et de quibuscumque stipendiis specialiter inibi Deo servientium et ecclesiae ornamentorum atque luminariorum ac matriculariorum, hospitem, atque pauperum, iuxta petitionem charorum nostrorum praecellentissimorum regum Dagoberti atque filii eius Sigeberti, nostra apostolica auctoritate stabilimus, corroboramus, atque inconvulsa statuimus. Decrevimus itaque, ut liceat regulari abbati Florberto ad praesens inibi subrogato vel constituto a filio nostro Amando tam ipsi, quam in reliquum futuris abbatibus in universis utilitatibus loci, divino solatio, ita omnia disponere, et ordinare, absque ullius contradictione vel refragatione, ut libere invigilent mandatis Domini, secundum regulam S. Benedicti. Si quis vero (quod non optamus) temerario ausu contra huius nostri privilegii apostolici publica scripta agere praesumpserit, reum se divino iudicio existere de perpetrata iniquitate cognoscat, ac a sacratissimo corpore ac sanguine Domini Redemptoris nostri Iesu Christi alienus fiat, atque perinde in aeterno examine districtae ultioni subiaceat. Cunctis autem eidem loco ius servantibus, et de suis bonis locum dictantibus sit pax Domini nostri Iesu Christi, quatenus et hic fructum bonae actionis recipiant, et apud districtum iudicem praemium aeternae pacis inveniant. Scriptum per manum Stephani notarii, et regionarii et sacriscribii S. romanae Ecclesiae in mense ianuario, indictione II (1). Datum XIV kalendas februarii per manum Amandi epi-

(1) Lege IX.

scopi Theatrapi sanctae sedis apostolicae (1).

Dat. die 19 ianuarii anno Domini 652,
pontificatus Martini I anno II.

S. EUGENIUS I

PAPA LXXVII

Anno aerae Christi comm. DCLIV.

Eugenius, natione romanus, de regione prima Aventina, clericus a cunabulis, patre Rufiniano, ordinatus die 8 septembris anno 654, Martino pontifice adhuc in exilio vivente, sed qui electionem dati sibi successoris probavit; sedit sub Constante imp. annos II, menses IX, dies XXIV, scilicet ab ordinatione suscepta usque ad diem primam mensis iunii ann. 657, qua decessit. Fecit autem episcopus per diversa loca numero vigintiduos, et sepultus est ad Beatum Petrum 4 nonas iunii. Vacavit sedes mensem I, d. XXXIX (2).

An. C. 654

S. VITALIANUS I

PAPA LXXVIII

Anno aerae Christi comm. DCLVII.

Vitalianus, natione signiensis, provinciae Campaniae, filius Anastasii, electus Eugenio successor, ordinatur die dominica 30 iulii anno 657. Sedit in pontificatu sub Constante, et Constantino Pogonato

An. C. 657

(1) In calce utriusque privilegii subdit Bollandus indictionem II cum tempore sedis Martini non convenire; IX potius ponendam esse, ut anno 651, quo S. Amandus Romae fuit, videri datum queat: in superiori vero legendum XIV kalendas februarii prout in hoc altero diplomate: qui quidem scriptorum errores nonnullis fuerunt in causa ut utrumque diploma fictitium, aut saltem interpolatum assererent: quorum quidem argumenta cum sufficientem non habeant vim caeteros suas in partes adducendi, utrumque nos hic inserendum censuimus, nullum tamen pondus datae hucusque fidei adiacentes. (2) Sic habent editi Anastasii. Codices reliqui omnes XXVIII exclusis extremis, scilicet, die obitus Eugenii, et die ordinat. Vitaliani.